

Н. М. Тендітна

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ТВОРЧІСТЬ
МИХАЙЛА ПЕТРЕНКА
У СВІТЛІ СЬОГОДЕННЯ**

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра української мови та літератури

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ :
ТВОРЧІСТЬ МИХАЙЛА ПЕТРЕНКА
У СВІТЛІ СЬОГОДЕННЯ**

**навчально-методичний посібник для забезпечення спеціальності
014 Середня освіта (Українська мова і література)**

Слов'янськ – 2021

УДК 378.016:821.161.2(072)

M54

*Рекомендовано до друку вченою радою
Донбаського державного педагогічного університету
(протокол № 3 від 30.09.2021 р.)*

Автор-упорядник:

Тендітна Надія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Рецензенти:

Романько Валерій Іванович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри російської мови та літератури

Біличенко Ольга Леонідівна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри української мови та літератури.

M54 Методика навчання української літератури : творчість Михайла Петренка у світлі сьогодення : навч.-метод. посіб. для забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) / автор-укл. Н. М. Тендітна. Слов'янськ, 2021. 127 с.

Навчально-методичний посібник підготовлено для вчителів-словесників та студентів-філологів спеціальностей 014 Середня освіта (Українська мова і література). Містить низку теоретичних тем із курсу методики навчання української літератури, що розкривають деякі актуальні засоби візуалізації навчального матеріалу при вивченні творчості поета-земляка М. Петренка, особливості їх використання на уроках словесності та зразки дидактичних матеріалів.

Навчальний-методичний посібник адресовано студентам вищих навчальних закладів, а також буде корисний викладачам, учителям-словесникам, прислужиться фахівцям з методики навчання української літератури.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Онлайн-ресурси на допомогу вивчення творчості	
Михайла Петренка	6
1.1. Меми	6
1.2. Скрайбінг	14
1.3. Хронолайнери	20
1.4. Інтелект-карти	26
1.5. Буктрейлер	32
1.6. Колаж	35
1.7. Емодзі	51
1.8. Літературний фотоквест	61
1.9. Інтерактивна дошка Padlet	66
1.10.Онлайн-кросворди	69
1.11. QR-коди	77
1.12. Хмари слів	82
1.13. Ребуси	86
1.14. Пазли	92
1.15. Онлайн-ресурси, які допоможуть зробити урок інтерактивним	98
РОЗДІЛ 2. Дидактичні матеріали до вивчення творчості	
Михайла Петренка	103
2.1. З історії виникнення та популяризації пісні «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю...»	103
2.2. Пам'ять про М. Петренка на Слов'янщині.....	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	125

ВСТУП

Творчість поета-земляка Михайла Петренка відома далеко за межами міста, в якому він народився. Пісня на його слова «Дивлюсь я на небо...» стала першою піснею, що пролунала в космосі 12 серпня 1962 року. Її виконав перший космонавт українського походження Павло Попович. Але й до сьогодні ця пісня лише продовжує набувати популярності. То як же ж зробити уроки з вивчення творчості М. Петренка цікавими і незабутніми?

Мета пропонованого навчально-методичного посібника – огляд найпопулярніших онлайн-ресурсів, вивчення та специфіки їх використання на заняттях / уроках під час опрацювання творчості М. Петренка.

Використання нових технологій під час огляду літературного доробку поета-романтика дає змогу зацікавити учня / студента, стимулює до самостійної роботи, пошуку нової інформації, розвиває навички, творчі здібності, націлює виділяти головне. Адже сучасний урок сьогодні вже неможливо уявити без застосування інформаційно-комунікативних технологій. Тому вчитель / викладач щоб зацікавити учня / студента повинен іти в ногу з часом, уникаючи одноманітності дидактичного матеріалу, активно залучаючи інтерактивні методи навчання.

Необхідність появи такого посібника зумовлена також зростаючими вимогами до рівня загальнокультурної та спеціальної підготовки випускників вишів; забезпечення якісного інформування словесників про використання комунікаційних можливостей мереж та освітніх ресурсів; завданнями підготовки майбутніх фахівців до професійного, компетентного входження на ринок праці з міцно сформованими потребами в постійній професійній самоосвіті й саморозвитку. Лише свідома, грамотна й відповідальна робота педагога відобразиться на результаті роботи учня, сприятиме популяризації української літератури в цілому й письменників рідного краю зокрема.

Михайло Миколайович Петренко
(1817 – 1862 рр.)

«... вот гдѣ она! Вот гдѣ наша поэзія! То-то читаю и журналы и книги – стиховѣ много – стиховѣ звучныхѣ, плавныхѣ и даже трескучихѣ, а все поэзіи нѣтъ, какъ нѣтъ!»

Тихорскій Николай. Рецензія на Украинскій новорочникъ Сніп Александра Корсуна. *Маякъ, журналъ современнаго просвѣщенія, искусства, и образованности*. Т. 5, кн. 9, глава 4. «В типографіи Конрада Вингебера». Санктпетербургъ, 1842.

Перелік творів М. Петренка

- «Взяв би я бандуру»
«Гей, Іване, пора...»
«Далеко од родини...»
«Дивлюсь я на небо та й думку гадаю...»
«Думи мої, думи мої...»
«Минулися мої ходи...»
«По небу блакитнім очима блукаю...»
«Рай цілий радості і пекло мук...»
«Схилившись на руку, дивлюся я...»
«Тебе не стане в сих містах...»
«Туди мої очі, туди моя думка...»
«Цитьте вітри! Цитьте буйні!..»
«Чи бачив хто слов'янську дівчину...»
«Чого ти, козаче, чого ти, бурлаче...»
«Як в сумерки вечірній дзвін...»
«Ось, ось Слов'янськ! моя родина...»
«Ходе хвиля по Осколу...»
«Вечірній дзвін»
«Смута»
«Вечір»
«Іван Кучерявий»
«Батьківська могила»
«Весна»
«Недуг»
«Найда»
«Слов'янськ»
«Чом не заплакати б мені...»
«Не все гудуть буйні вітри...»
«Не ввій, вітре, не ввій буйний...»
«Не сон схилив головоньку...»
«У неділеньку раненько...»
«Брови»

РОЗДІЛ 1

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ НА ДОПОМОГУ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА ПЕТРЕНКА

1.1. Мемі

Мем – одиниця культурної інформації, поширювана від однієї людини до іншої за допомогою імітації, навчання тощо. Може бути зображенням або відеозаписом гумористичного характеру.

Мемі – надзвичайно популярний продукт в інтернеті. Хоча сам термін і концепція мема були запропоновані ще у 1976 році професором оксфордського університету біологом Річардом Докінзом. Він популяризував ідею того, що подібно тому, як біологічна інформація складається з найменших одиниць – генів, так і вся культурна інформація складається з мемів. Причому термін meme походить не від англійського memory (пам'ять), а від терміну «меметика» (теорія еволюції культури).

Соцмережі переповнені поширеннями прикольних мемів на різні теми. Тому ми пропонуємо створити мемі, присвячені українській літературі, зокрема, під час вивчення творчості М. Петренка. І, яким би химерним це не видавалося на початку, вони можуть допомогти краще засвоїти матеріал. Запропонуйте учням / студентам створити мемі, наприклад, з використанням цитати з твору. Річ у тім, що знайома картинка привертає більшу увагу, веселить учнів / студентів, отже, викликає емоційну реакцію та асоціацію. Для цього можна використати навіть фото відомої особистості на розсуд учителя, який знає, хто саме викликає найбільш емоційну реакцію в учнів / студентів.

Функції та значення мемів:

- ✓ **репрезентативна:** відтворення побаченого, прочитаного чи почутого з відповідним акцентом на певній інформації;

- ✓ **комунікативна:** реакція на ситуацію, яка породжує дискусію, а також створення особливого мовного простору, зрозумілого певній групі;
- ✓ **креативна:** відтворення подій дійсності у творчому форматі з використанням сучасних онлайн-інструментів.

Принципи, за якими створюється мем

1. Інформаційна складова. В основі мему може бути певна фраза, риторичне питання, формула, цитата, афоризм тощо. Мем – це лаконічна змістовна фраза, яка має гумористичний відтінок, зрозумілий та близький для певної групи людей.

2. Емоційна складова. Сенс мему – гумор, емоційна близькість поєднання зображення та текстової складової для репрезентативної групи учнів / студентів (наприклад, певний клас чи паралель).

3. Парадокс, новий сенс загальновідомого. Використовуйте цитати, гру слів, оксюмори, метафори чи переносне значення слів, тобто ситуації, коли певне словосполучення набуває нового нетипового значення.

Онлайн-ресурси для створення власних мемів

Для створення мемів можна скористатися спеціальними онлайн-інструментами. Пропонуємо кілька найбільш простих та зручних ресурсів.

1. Risovach

Risovach – безкоштовний та простий у користуванні російськомовний онлайн-генератор мемів.

Переваги:

1. Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс програми;
2. Швидкість виконання – генерація мему у 3 кроки (вибір зображення, додавання фрази-мему, скачування готового матеріалу);
3. Наявність бібліотеки шаблонів найбільш популярних зображень;
4. Можливість завантажити власне зображення.

2. Meme generator

Meme generator – безкоштовна програма для створення мемів, яку можна використовувати через браузер комп'ютеру чи, завантаживши застосунок на смартфон.

Переваги:

1. Більше ніж 900 шаблонів старих та нових мемів;
2. Вибірki популярних мемів за певний період;
3. Можливість завантажити власне зображення із визначенням меж текстового поля;
4. Наявність теки «Вибране», куди можна додавати вподобані зображення;
5. Можливість поділитись власним мемом у соціальних мережах;
6. Пошук популярних мемів, створених іншими користувачами, за певним тегом.

3. Meme arsenal

Meme arsenal – безкоштовний онлайн-генератор мемів і коміксів.

Переваги:

1. Можливість створення мему не лише на єдиному зображенні, але і генерації коміксу;
2. Зручний пошук шаблонних зображень (за ключовим словом, тегом, серед популярних чи нових, зі світлин, малюнків чи коміксів);
3. Налаштування розміру букв, центрування та положення тексту у завантаженому і шаблонному файлі при створенні мему.

Питання для самоперевірки

1. Що таке мем?
2. У чому полягає популярність мемів?
3. Хто запропонував концепцію мема?
4. Назвіть функції мемів.
5. Окресліть принципи, за якими створюється мем.

6. Розкрийте емоційний сенс мему.
7. За допомогою чого цитати, гра слів, оксюморони, метафори чи переносне значення слів набуває нового нетипового значення у мемах?
8. Назвіть онлайн-ресурси для створення власних мем. Вкажіть переваги та недоліки кожної з них.

Завдання для самостійної роботи

1. Окресліть переваги і недоліки мемів, які можуть виконувати як учні одного віку, так і представники різних вікових категорій.
2. Опрацювати матеріал: освітній тренд: використання інтернет-мемів на уроках за посиланням: <https://naurok.com.ua/post/osvitniy-trend-vikoristannya-internet-memiv-na-urokah>.
3. Який із запропонованих онлайн-генераторів мемів вам сподобався найбільше? Запропонуйте власні шляхи модернізування.
4. Складіть власні меми до твору М. Петренка «Слов'янськ».
5. Поміркуйте, чи до кожного твору можна створити меми? Чому? Свою думку обґрунтуйте. Наведіть приклади.

Приклади мемів за творами М. Петренка

2.

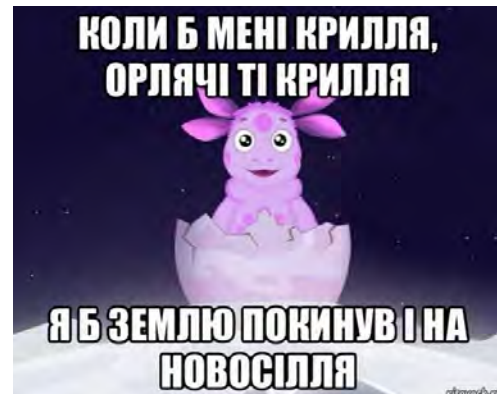
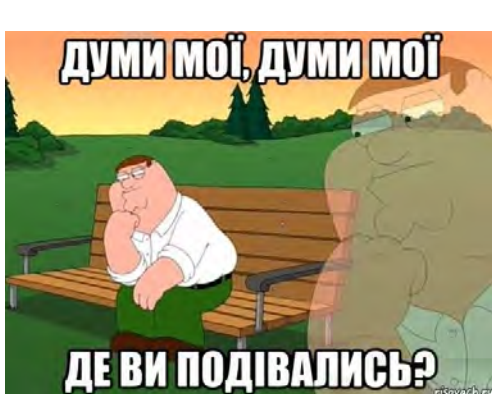
3.

4.

5.

Покинув нас і нашу
матір

Ти ліг, мій милий
тату, спати?

6.

meme-arsenal.ru

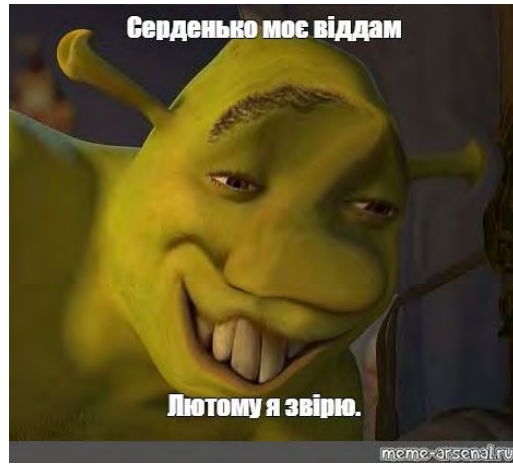
Защо
розлюбила?

meme-arsenal.ru

Чому
мені,
Боже, ти
крилець
не дав?

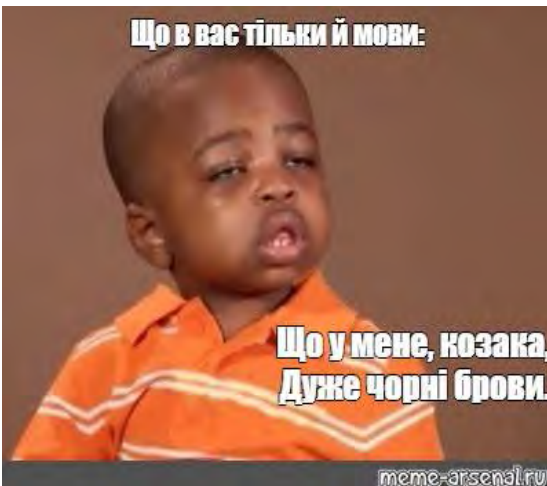
meme-arsenal.ru

Серденько моє віддам

Лютому я звірю.

meme-arsenal.ru

Що в вас тільки й мови:

Що у мене, козака,
Дуже чорні брови.

meme-arsenal.ru

Броджу понурим я за краєм України

І думаю про вас, слов'янські пісні.

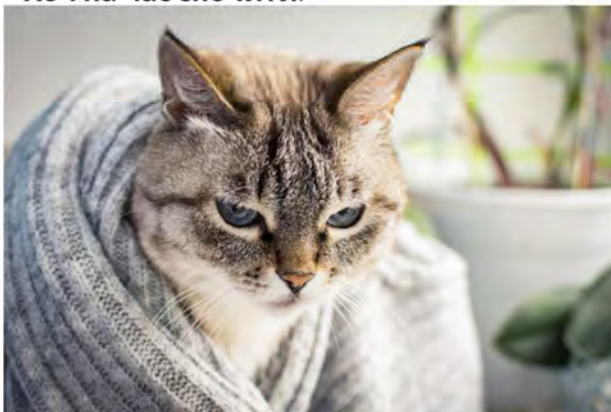
meme-arsenal.ru

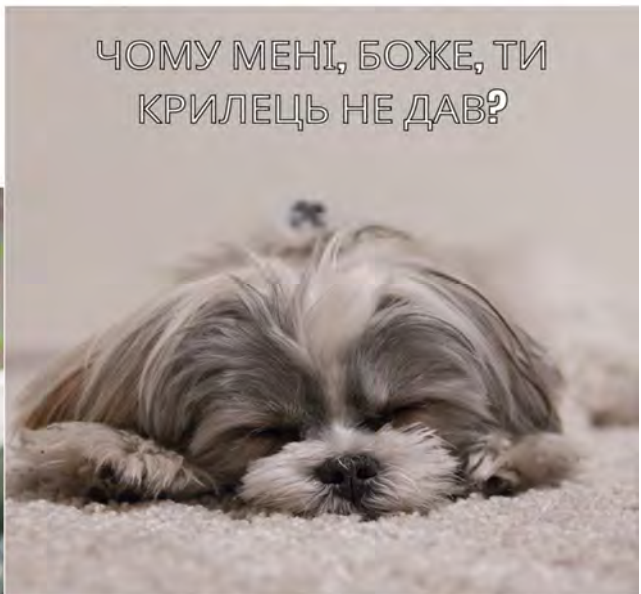
**Ой біда мені, біда з
чорними бровами....**

**Цитьте, вітри! Цитьте буйні!
Горя не будіте!
Дайте мені, молодому,
Хоч на час спочити!**

**ЧОМУ МЕНІ, БОЖЕ, ТИ
КРИЛЕЦЬ НЕ ДАВ?**

**ГЕЙ, ІВАНЕ, ПОРА
НАМ СІДЛАТИ
КОНЯ!**

**Покинула мене доля,
Покинули люди;
Нащо ж мене покинули,
Думи мої, гуми!**

1.2. Скрайбінг

Скрайбінг – це метод розповіді чи пояснення, який супроводжується графічною ілюстрацією головного змісту сказаного. Виходить свого роду ефект паралельного наслідування, тобто ми слухаємо розповідь про щось і одночасно бачимо графічну відповідність почутому.

Головна мета скрайбінгу – допомогти краще опанувати зміст та запам'ятати сенс нової інформації завдяки залученню візуалізації. Головне завдання цього прийому – донести інформацію у максимально зрозумілому і привабливому для слухача форматі.

Тому для створення яскравої картинки залучаються різноманітні типи зображень – малюнки, піктограми, символи, окремі ключові слова (написи, гасла), схеми, діаграми тощо.

Головні переваги скрайбінгу:

- ✓ яскравість;
- ✓ лаконічність;
- ✓ інформативність;
- ✓ креативність представлення інформації.

В ідеалі, дивлячись на скрайб-візуалізацію, слухач повинен відтворити в пам'яті почуту розповідь хоча б у загальних рисах.

Різновиди візуалізації:

Скрайбінг – це не лише короткі мальовані відео. Практично кожен вчитель практикує унаочнення на уроках, підкріплюючи пояснення відповідними схемами чи малюнками на дошці. Тому в залежності від часу відтворення виділяють такі види скрайбінгу:

1. Скрайбінг-фасілітація – супроподження розповіді схематичними малюнками, графіками, діаграмами тощо у реальному часі. Такий формат практикується вчителями на уроках найчастіше.

2. Відеоскрайбінг – короткі яскраві відеопояснення з певних питань, які супроводжуються схематичними малюнками, класичним прикладом такої візуалізації є принцип викладання youtube-каналів «Научпок», «Цікава наука» тощо.

Залежно від форм залучення наочності виділяють такі різновиди скрайбінгу:

1. Мальований (схеми та малюнки зроблені від руки на будь-якій поверхні);
2. Аплікаційний (на фон наклеюються чи накладаються готові зображення).
3. Магнітний (зображення закріплюються на поверхні за допомогою магнітів);
4. Фланелеграфний (готові зображення чіпляються до ворсистій поверхні за допомогою липучок тощо);
5. 3D-скрайбінг (об'ємні малюнки, які створюються за допомогою 3D-ручки).

Головні етапи створення скрайбінгу:

Перш ніж приступати до створення візуалізацій, окресліть головний зміст, який ви плануєте донести до учнів. Це необхідно аби через надмірну кількість образів не втратився сенс змісту розповіді. Тому рекомендуємо здійснювати підготовку так:

1. **Придумати ідею.** Вона повинна бути зрозумілою і актуальною.
2. **Обрати спосіб візуалізації.** В залежності від мети та доступних засобів оберіть, яким чином буде зображено головний зміст (малюнок, аплікація, магніти тощо).
3. **Підготувати сценарій.** Необхідно заздалегідь продумати план розповіді та дібрати відповідне візуальне відтворення до кожного з етапів.
4. **Зробити заготовки.** Якщо заплановане яскраве представлення у реальному часі, підготуйте відповідні заготовки для здійснення певного виду скрайбінгу (маркери чи кольорову крейду для мальованого; наліпки, аплікації, магніти, 3D-ручки для інших видів). Якщо запланований відеоскрайбінг, оберіть найбільш зручну для вас програму, в якій можна створити та змонтувати сюжетні складові у єдиний відеоряд.
5. **Провести скрайбінг-сесію або змонтувати відеоролик.** На фінішному етапі необхідно перевірити, що образи в достатній мірі відтворюють теоретичний зміст, а пояснення вміщується в запланований час.

Рекомендуємо такі інструменти для створення відеоскрайбінгу:

Power Point – програма підготовки та перегляду презентацій, що є частиною базового пакету Microsoft Office, а також онлайн. За допомогою цього інструменту можна зробити найпростішу відеоанімацію: анімації на слайді будуть яскраво доповнювати усну розповідь, що допоможе слідувати головному принципу скрайбінгу – «ефекту паралельного наслідування».

PowToon – англomовний онлайн-сервіс з набором готових шаблонів і можливістю створення відеопрезентацій. Безкоштовні можливості сервісу дещо обмежені: за готовим шаблоном можна створити відео до 45 секунд, а без шаблону – до 5 хвилин. Готові проекти можна безпосередньо завантажувати на YouTube, але безкоштовною версією можна користуватися лише 3 дні після реєстрації.

GoAnimate – англomовний онлайн-сервіс, що дозволяє перетворити презентацію на мультиплікаційний фільм. Кожен елемент має стандартні налаштування (колір, розмір) та індивідуальні (настрій персонажа, декомпозиція фону тощо). Сервер пропонує велику колекцію дій з персонажами, у разі виникнення проблем можна користуватися підказками. Термін дії безкоштовної версії 14 днів з моменту реєстрації.

Sparkol VideoScribe – безкоштовна програма, яка дозволяє створювати якісні відеоскрайби. За допомогою цього інтернет-інструменту можна створити власну відеоанімацію всього за кілька хвилин. В процесі монтажу можна додавати власний текст, графічні, готові аудіо-файли чи записані з використанням мікрофону, змінювати фон та шрифти. Також можна вибирати зовнішній вид руки, яка робить малюнки. До кожного елемента добираються індивідуальні налаштування (час відтворення, розмір, положення на екрані тощо).

Animaker – англomовний інструмент для створення 2D та 3D анімацій, інфографіки та відеоінфографіки. Програма має широкий ряд можливостей для роботи з текстовим оформленням. Перевагою цього інтернет-ресурсу є те, що він є сервісом-хмарою, тобто працювати над своїм проектом можна з будь-якого комп'ютера з власного акаунту, а створювати анімації до 2 хвилин можна безкоштовно.

Як вирішити мовну проблему з англомовним ресурсом?

Переважає більшість інтернет-інструментів для створення відеоскрайбінгу є англомовними. Однак, якщо ваша англійська недосконала, то мовний бар'єр можна легко вирішити так.

Для автоматичного перекладу тексту web-сторінки більш зрозумілою для вас мовою використовуйте браузер Google Chrome (в правому куті адресного рядку пошуку міститься спеціальний маленький значок GR, натиснувши в ньому на Параметри, можна обрати потрібну мову для автоматичного перекладу).

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає головна мета скрайбінгу?
2. Які типи зображень найчастіше використовуються для створення яскравої картинки?
3. Назвіть головні переваги скрайбінгу.
4. Основні складові скрайбінг-фасілітації.
5. Чим супроводжується відеоскрайбінг?
6. Назвіть основні різновиди скрайбінгу. За яким принципом відбувається цей розподіл?
7. Озвучте головні етапи створення скрайбінгу.
8. Прокоментуйте відомі онлайн-сервіси для створення відеоскрайбінгу.

Завдання для самостійної роботи

1. Створіть власний відеоскрайбінг до вірша М. Петренка «Дивлюся я на небо...» за одним із запропонованих онлайн-сервісів: PowToon, GoAnimate, Sparkol VideoScribe чи Animaker.
2. Поміркуйте, чи доцільне використання відеоскрайбінгу під час вивчення творчості М. Петренка. Які переваги чи недоліки він дає для «осучаснення» матеріалу.

Дидактичний матеріал до створення скрайбінгу (аплікація) до вірша М. Петренка «Смута»

Дидактичний матеріал до створення скрайбінгу (аплікація) до твору М. Петренка «Недуг»

1.3. Хронолайнери

Дати, події, періоди... Часто в уяві учнів / студентів – це всього-на-всього купа розрізнених цифр. А яка їх хронологія, що відбувалось паралельно, а що чергувалося і в якій саме послідовності?

Мабуть, у кожного виникали проблеми із тим, як, наприклад, провести паралелі між роками коли жили та друкували свої твори видатні письменники тощо. Як усвідомлено запам'ятати інформацію без зубріння? В цьому допоможе яскраве її унаочнення за допомогою спеціальних програм!

Ресурс **Histogramy** автоматично графічно відображує послідовність певних історичних подій, роки життя видатних особистостей, здійснення наукових відкриттів у межах обраного періоду тощо. Використовувати цей ресурс у навчальному процесі надзвичайно зручно і корисно! А чи можливо створити таку стрічку часу (таймлайн) самостійно?

За допомогою зручного онлайн-сервісу **Time.Graphics** можна унаочнити певний проміжок часу і показати хронологію подій, яка значно полегшить навчання учня / студента.

Що таке **Time.Graphics**

Time.Graphics – безкоштовний онлайн-сервіс, який призначений для створення інтерактивних часових стрічок із додаванням фото, аудіо та відеоматеріалів.

Проект було розроблено у 2017 році російським програмістом Євгеном Мустафіним.

Які переваги **Time.Graphics**

1. Швидкість: новий інтерактивний часовий графік «з нуля» можна створити у 4-5 кроків;

2. Багатофункціональність: значний діапазон налаштувань фону, кольорів, форматів доданих матеріалів, розміщення та відображення інформаційних блоків.

3. Простота: сервіс має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс;

4. Зрозумілість: налаштувати інтерфейс можна однією з 7 запропонованих мов;

5. Інтеграція з іншими ресурсами: для створення часової стрічки можна імпортувати дані з Google Maps, YouTube, Google Таблиці тощо;

6. Експорт готового проекту: створену часову стрічку можна експортувати в найбільш популярні соціальні мережі, вбудовувати у власний сайт або скачувати файл в одному з 11 доступних форматах, з яких 6 – безкоштовні, а 5 – платні;

7. Інформативність: окрім власного проекту, на сайті можна у вільному доступі переглядати популярні часоплини які були створені іншими користувачами, також тут міститься графічне відображення статистичних даних по окремих країнах, в тому числі в Україні.

Інструкція створення таймлайн власноруч у Time.Graphics

Time.Graphics – достатньо зручний у користуванні інструмент. Завдяки простому інтерфейсу та зручному вікну редагування, створити власний таймлайн можна у кілька кроків.

1. Реєстрація на сайті Time.Graphics. Це можна зробити через мейл, Facebook чи Google+. Потім на головній сторінці потрібно натиснути кнопку «створити». Перед вами з'явиться вікно редактора.

2. Базові налаштування вашого проекту. Можна обрати фон (темний, світлий чи певне зображення) та налаштувати доступ (проект може мати публічним чи приватним або відкриватися лише за відповідним посиланням).

3. Внесення даних. Для початку виберіть рік, з якого хочете почати. Натисніть на нього і виберіть дію: позначити подію, період часу, відобразити статистику тощо (графік можна масштабувати від годин до мільярдів років).

До кожного нанесеного значення можна обрати дизайн, колір тексту і положення на стрічці. Також на часовий графік можна додавати фото, відео, будь-яке зображення та аудіо.

Сервіс ресурсу надає можливість одночасного редагування хроніки кількома користувачами. Це особливо важливо, якщо ви оберете створення стрічки часу в якості проектної роботи для окремих груп учнів класу.

4. Збереження таймлайну. Після завершення роботи над проектом натисніть кнопку «зберегти». Після цього оберіть область з графіку, яка буде головним зображенням.

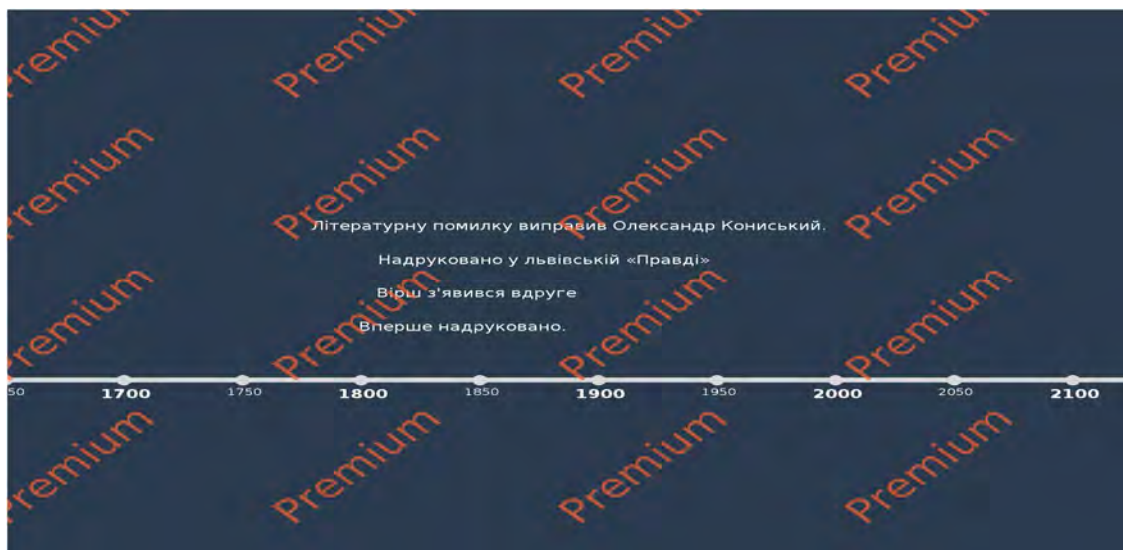
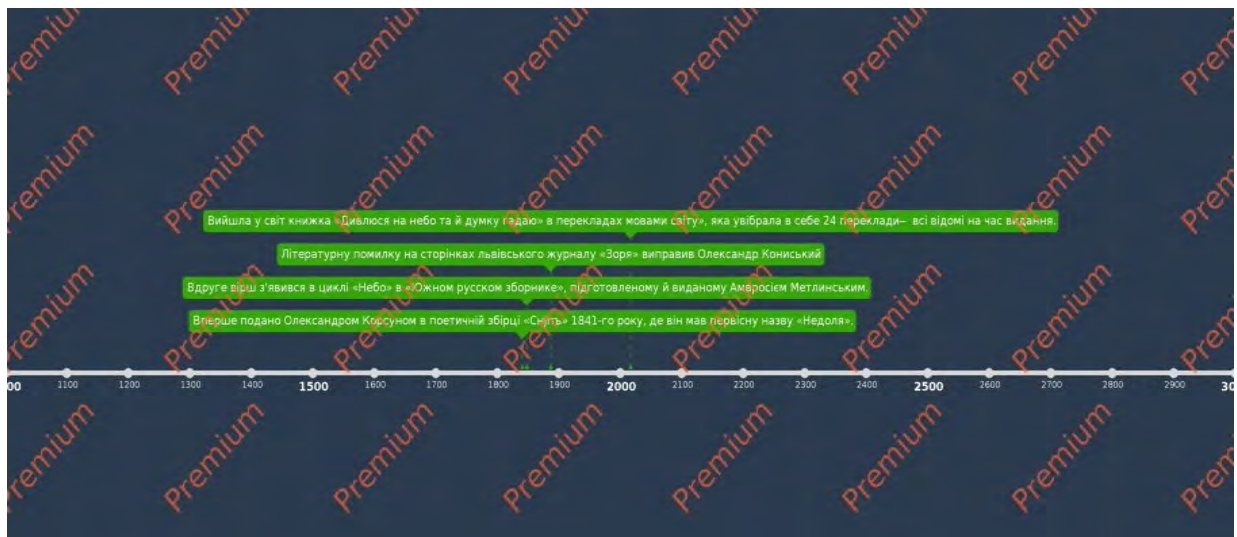
Після збереження стрічки часу нею можна ділитися у популярних соціальних мережах чи зберігати в одному з 11 доступних форматів.

5. Редагування. Дуже зручно, що готовий проект можна у будь-який момент редагувати, додаючи чи видаляючи певні дані: <https://youtu.be/TzuKdZq4s>

Щоб готовий проект виглядав наочніше, рекомендуємо використовувати різні формати відображення інформації, а також комбінувати текстові блоки з фото і відео матеріалами. На наш погляд, достатньо зручним для запам'ятовування є такий формат проектів, в яких використовуються різні форми представлення інформації.

Запропонуйте учням / студентам створити власний часоплин. Це можуть бути біографічні довідки, хронологія подій, історія певних заходів, роки публікацій творів...

Залучаючи сучасні інформаційні технології та маючи змогу максимально проявити свої творчі здібності, учні / студенти з легкістю опанують навчальний матеріал. Адже процес навчання буде відбуватися у невимушеному, захопливому форматі!

**Для створення власних хронолайнерів учнями / студентами
подаємо хронологічну таблицю у звичному форматі**

- 1817 – народився Михайло Петренко в місті Слов'янськ
- 1833 – проживає та навчається в Харкові
- 1837 – навчається в Імператорському Харківському університеті на юридичному факультеті

1841 – закінчує навчальний заклад без відзнак. Уперше було надруковано декілька віршів Михайла в альманасі «Сніп»

1843 – вірші «Вечір» та «Батьківська могила» були надруковані у літературному збірнику «Молодик»

1844, 13 липня – вступає на службу до Харківської Палати кримінального суду на посаду канцелярського чиновника

1844, 14 серпня – від Урядового Сенату отримав посаду губернського секретаря

1844, 19 вересня – отримав посаду старшого помічника столоначальника

1845, 6 червня – виконує обов'язки столоначальника

1846, 17 серпня – отримав посаду столоначальника

1846, 26 листопада – отримав нагороду за старанну службу – чин колезького секретаря

1847, 16 серпня – отримав посаду секретаря у Вовчанському повітовому суді

1848 – останнє прижиттєве видання віршів та короткої біографічної довідки у збірнику «Южный русский изборник»

1849, 6 липня – отримав посаду прокурора у Лебедині

1849, 16 серпня – народився син Микола

1851, 23 серпня – народилась донька Людмила

1853, 16 січня – народилась донька Варвара

1853, 22 січня – Михайло Петренко був нагороджений чином титулярного радника за вислугу років

1855, 23 січня – народилась донька Марія

1856, 26 серпня – отримав нагороду другого ступеня «В пам'ять войны 1853 – 1856 гг.»

1857, 20 квітня – народився син Євграф

1858, 18 жовтня – народилась донька Єлісавета

1860, 26 січня – народилась донька Любов

1861, 23 серпня – народився син Михайло

1862, 25 грудня – Михайло Петренко помирає від лихоманки у віці
45 років

Питання для самоперевірки

1. Яким чином хронолайнери здатні полегшити навчання учня / студента?
2. Назвіть особливості онлайн-сервісу Time.Graphics.
3. Чи можливі редагування створених проєктів?
4. Чи є можливості поділитися «стрічкою часу» у соціальних мережах?

Завдання для самостійної роботи

1. Створіть хронолайнер найвизначніших подій у житті М. Петренка (для зручності скористайтеся наведеною хронологічною таблицею).
2. Відобразіть хронолайнер появи віршів М. Петренка у друкованих виданнях. При можливості додайте фото.
3. Створіть хронолайнер частотності виконання пісні «Дивлюсь я на небо...» у XX і XXI століттях. Зробіть висновок.
4. Створіть хронолайнер, який би відображав заходи щодо вшанування пам'яті М. Петренка.
5. Перегляньте хронолайнери до подій, пов'язаних з українськими романтиками в соціальних мережах.
6. Спробуйте створити хронолайнер найвизначніших подій у житті М. Петренка з одночасним редагуванням хроніки кількома користувачами.

1.4. Інтелект-карти

Уперше про інтелект-карти заговорили ще у 70-х роках минулого століття, а автором ідеї став відомий психолог Тоні Бьюзен. Він займався вивченням особливостей мислення найвідоміших вчених світу: Альберта Ейнштейна, Томаса Едісона та Леонардо да Вінчі, та дійшов висновку, що всі вони використовували ментальні можливості свого мозку на 100%. Намагаючись зрозуміти, як їм це вдавалося, Бьюзен розробив унікальну технологію осмислення та запам'ятовування інформації, яку згодом назвав інтелект-картою.

Основна ідея полягала в оформленні думок та висновків у зручній формі. Після тривалих досліджень, він дійшов висновку, що для гарантії ефективної роботи з інформацією, її необхідно записувати у формі деревоподібної схеми. Така форма роботи дозволяє задіяти одразу обидві півкулі мозку: наявність графічних знаків та символів активує ліву, а образні картини та кольори – праву.

Звісно, будь-яку інформацію можна записати у вигляді звичайного тексту, так навіть простіше. Але саме унаочнення такого типу дає можливість миттєво побачити основну ідею та її складові частини. А дивлячись на ключові слова, що супроводжуються графічними позначками, можна навіть інтуїтивно здогадатися, про що саме йде мова.

Етапи створення

Для початку роботи знадобляться альбомні аркуші (або навіть ватман, якщо задум масштабний), а також олівці, фломастери чи фарби – можна використовувати щось одне, а можна все одночасно.

За задумом Тоні Бьюзена, створення інтелект-карт підпорядковується певним правилам та законам – тільки в цьому випадку вони будуть ефективними. Насправді намалювати mind map не так вже й просто, тому будьте готові до того, що з першого разу учні не впораються з завданням. Спочатку краще кілька разів потренуватися, малюючи невеличкі та прості карти, попередньо ознайомивши їх з наступними правилами:

1. Чітко визначте основну тему чи проблему – вона й буде центральним елементом вашої карти. Не записуйте її словами, доберіть яскравий графічний образ, що асоціюється з обраною тематикою.
2. Від центру виведіть кілька гілок, кожен з яких позначте ключовими словами, назвами розділів, які пов'язані з основною темою. Форма гілок – прямі чи хвилясті – значення не має.
3. Від кожної з основних гілок будуть відходити додаткові гілки 2-го, 3-го рівнів. Бажано, щоб вони були меншими та тоншими від основних.
4. Дотримуйтеся радіальної структури. Гілок та відгалужень може бути стільки, скільки вам потрібно, але пам'ятайте про ієрархію: найважливіші поняття мають розташовуватись ближче до центру, а менш значущі – подалі.
5. Аби не заплутатися, нумеруйте гілки, використовуйте різні кольори для окремих зон та різні стилі малювання.
6. Чим більше кольорів буде використано, тим краще.
7. Пов'язані інформаційні блоки краще поєднувати, виділяючи однаковим кольором чи фоном.
8. Не треба розписувати кожне поняття, намагайтеся використовувати ключові слова чи взагалі символічні зображення. Так ви зможете запам'ятати основну інформацію швидше та легше.
9. Довжина ліній має приблизно дорівнювати довжині слова.
10. Пишіть друкованими літерами, змінюючи їх розмір у залежності від важливості поняття.
11. Організуйте простір так, щоб не залишати порожнього місця та не розміщувати гілки занадто щільно.
12. Залишаються порожні гілки? Не варто примушувати себе вигадати хоч щось, краще залиште все як є. Через деякий час мозок підкаже рішення.

Створення інтелект-карт – цікавий та захопливий процес, який точно сподобається учням / студентам. Але коли часу обмаль, а у пригоді стануть онлайн-сервіси, розроблені спеціально для створення інтелект-карт.

FreeMind

FreeMind – одна з найбільш відомих та популярних безкоштовних програм для створення інтелект-карт. Працювати з нею дуже просто, хоча й на створення шедеврів сподіватися не варто. Графічні елементи, які пропонує програма, не дуже якісні, тому краще прикріпляти власні, але з виділенням смислових блоків та конструюванням простих схем FreeMind цілком впорається.

Переваги:

- ✓ Інтуїтивно зрозуміле управління.
- ✓ Наявність усіх необхідних для побудови карти інструментів.
- ✓ Можливість зберігання готових mind maps у будь-якому зручному форматі (PNG, JPEG, XML, HTML, XHTML тощо).
- ✓ Підтримка різних стилів структур та схем.
- ✓ Можливість проставляти посилання на зовнішні джерела.

XMind

XMind – чудова програма, за допомогою якої можна створювати зручні інтелект-карти та діаграми Fishbone, а також проводити мозкові штурми.

Переваги:

- ✓ Створення різнотипних схем.
- ✓ Красивий дизайн, яскраве оформлення – фон на всю карту або на окремі блоки, великий вибір стилів, ліній, кольорів, піктограм та форм.
- ✓ Велика кількість різноманітних інструментів та функцій (встановлення будь-яких параметрів шрифту, редагування та перевірка орфографії, зовнішні посилання тощо).
- ✓ Працювати над однією інтелект-картою можуть одразу декілька користувачів.
- ✓ Сумісність з пакетом програм Microsoft Office.

Bubble

Bubble – зручний онлайн-ресурс, за допомогою якого можна легко та швидко розробляти яскраві інтелект-карти. Ресурс умовно безкоштовний: ви можете вільно створити 3 mind maps, а от за більшу кількість доведеться заплатити. Втім, для ознайомлення учнів / студентів із самим принципом роботи з картами, цього вистачить.

Переваги:

- ✓ Робота в режимі онлайн.
- ✓ Зручна навігація.
- ✓ Доступ відразу декількох учасників.
- ✓ Можливість імпортувати готову карту до свого сайту чи блогу.
- ✓ Мова ресурсу – англійська, проте інтерфейс дуже простий та реалізований за допомогою графічних зображень.

iMindMap

Сервіс **iMindMap** був створений тим самим славнозвісним автором методики інтелект-карт Тоні Бьюзеном, а отже, автоматично заслуговує на увагу. Звісно, програма повністю відповідає технології mind maps, але використовувати її безкоштовно ви можете лише 30 днів. Потім можливо лише або видалити, або купити.

Переваги:

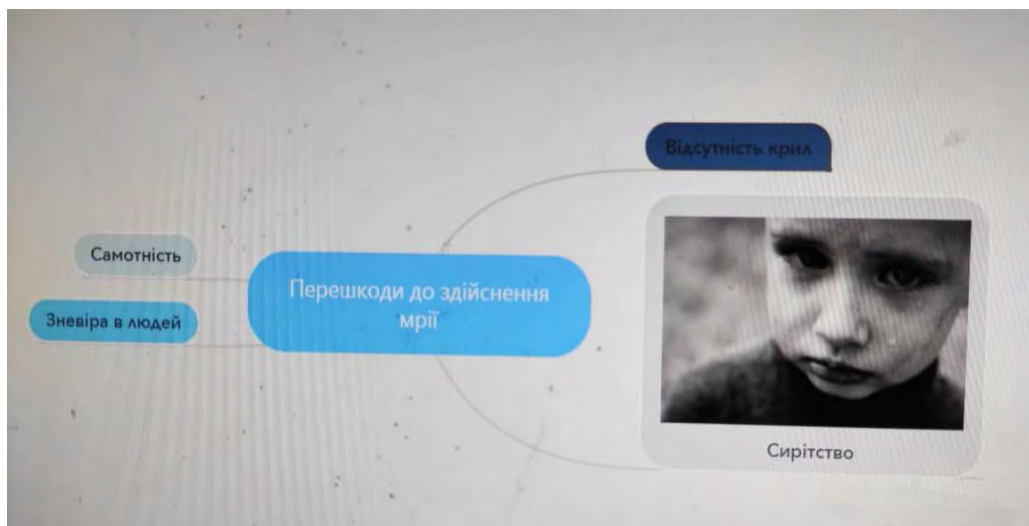
- ✓ Працює у чотирьох режимах – створення інтелект-карт, мозковий штурм, фіксація думок та ідей.
- ✓ Має близько 130 видів стилів.
- ✓ Наявні необхідні для зручної роботи інструменти (перевірка правопису, можливість робити нотатки та встановлювати власні формати тощо).
- ✓ Можливість додавати аудіофайли та зображення.
- ✓ Експорт файлів у форматі PDF, SVG, 3D зображення, веб-сторінки, презентації Power Point, а також архівація в zip-файл.

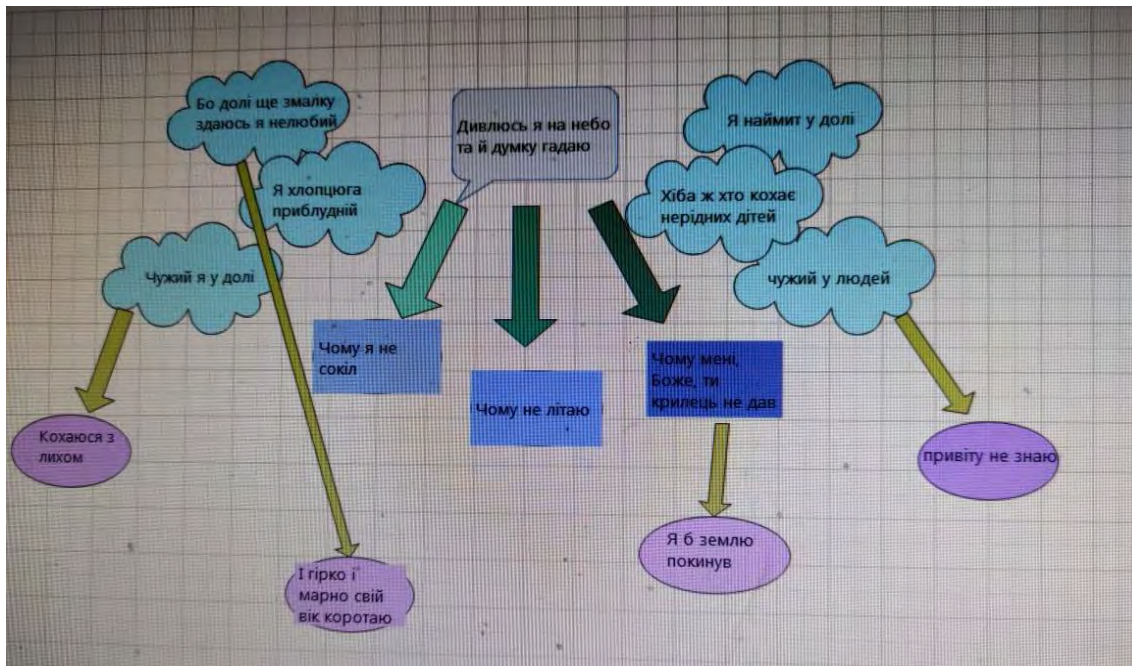
Mind42

Mind42 – безкоштовна онлайн-програма, використовуючи яку, ви зможете без зайвих турбот створити просту, але зрозумілу інтелект-карту. Це чудовий варіант, якщо ви тільки починаєте навчати учнів створювати mind maps.

Переваги:

- ✓ Можливість групової роботи.
- ✓ Зручний інтерфейс.
- ✓ Наявність інтегрованого пошуку картинок через Google.
- ✓ Можливість робити нотатки.
- ✓ Сумісність з аналогічними програмами.

Питання для самоперевірки

1. Розкрийте основну ідею інтелект-карт.
2. Назвіть основні етапи створення інтелект-карт.
3. Яку роль у популяризації інтелект-карт відіграв психолог Тоні Бьюзен?
4. Перерахуйте основні правила створення інтелект-карт.
5. Назвіть відомі вам онлайн-сервіси, розроблені спеціально для створення інтелект-карт.
6. Назвіть переваги та недоліки названих вами онлайн-сервісів, розроблених спеціально для створення інтелект-карт.

Завдання для самостійної роботи

1. За допомогою альбомних аркушів (чи ватману), а також олівців, фломастерів чи фарби створіть інтелект-карти до творів М. Петренка «Недуг» чи «Найда».
2. За допомогою онлайн-сервісів, розроблених спеціально для створення інтелект-карт, створіть інтелект-карти до творів М. Петренка «Недуг» чи «Найда».
3. Зробіть висновок: який із запропонованих способів створення інтелект-карт є більш творчим, цікавим та простішим у виконання.

1.5. Буктрейлер

Буктрейлер – це відеоролик про книгу чи певний твір, в якому в художній формі цікаво та насичено подається ключова ідея, спонукаючи до прочитання повної версії. Це свого роду увага до тексту через візуалізацію. Тому головна задача – не так передати головний зміст, як викликати захоплення, зацікавлення та сильні емоції.

Від реклами до мистецтва: історія виникнення буктрейлера

Ідея створення буктрейлера виникла ще у 1986 році і вперше була реалізована у вигляді слайд-шоу з ілюстраціями та відповідними підписами.

Перші відеоролики про книги почали з'явитися у 2002 році у США. Їх створення ініціювалося видавцями як засіб рекламування літературного твору. На той час це був принципово новий тип реклами, який привертав увагу до окремої книги з-поміж тисяч інших.

Завдяки розвитку соціальних мереж, блогів та відеохостингів промо-ролики стали невід'ємною частиною рекламної кампанії кожного бестселера. З 2010 року цей жанр набув поширення і в Україні.

З розвитком ІТ збільшився діапазон можливостей візуалізації. Завдяки цьому сучасні буктрейлери максимально наблизилися до самостійних кінотворів. В багатьох країнах навіть започатковані конкурси визначення найкращого промо-ролику (на кшталт **Trailie Award**).

Способи реалізації проекту буктрейлера у межах шкільної / вузівської навчальної програми

Можна запропонувати учням / студентам створити буктрейлер індивідуально або розробити спільний проект командою. Причому візуалізацію можна зробити за допомогою наявних в інтернеті світлин чи відеоматеріалів, або спробувати себе у ролі акторів і відтворити зміст у такий спосіб. Навіть за допомогою телефонних камер можна відзняти справжнє кіно!

Етапи створення буктрейлера

Перш, ніж почати створювати буктрейлер, «режисеру» проекту необхідно розробити структуру ролика, побудувати сюжет, підібрати музику, створити дизайн титрів.

1. Вибір книги. Мотивацій у виборі книг для створення промо-ролика може бути безліч: улюблена, сучасний бестселер, програмна класика тощо (пропонуємо узгодити це питання безпосередньо з учнями).

2. Створення сценарію (продумати сюжет і написати текст). Сюжет – це основа буктрейлера, те, з чого він буде складатися. Важливо внести інтригу і вибудувати сюжет таким чином, щоб глядачеві неодмінно захотілося прочитати книгу і обов'язково дізнатися, що ж буде далі. Відеоролик не повинен бути довгим, не більше 3 хвилин. Це оптимальний час, щоб утримати увагу глядача – потенційного читача.

3. Зібрати матеріали (підібрати картинки, відсканувати ілюстрації з книги, відзняти своє відео або ж знайти відео з тематики в інтернеті).

4. Записати озвучений текст, якщо це передбачено за сценарієм. Для запису і редагування звуку можна використовувати програму **Sound Forge**.

5. Вибрати програму для здійснення монтажу. Для початківців можна використовувати програму **Windows Movie Maker**. Вона має різноплановий функціонал та проста у використанні.

6. Здійснити відеомонтаж. Вирізати/склеїти кілька фрагментів відео, додати звукові доріжки, змінити розмір відео, накласти ефекти, переходи та експортувати у відповідний формат.

У нагоді стануть наступні навчальні проекти:

1. Презентація «Як створити буктрейлер». URL: https://naurok.com.ua/uploads/files/14237/6102/6131_images/1.jpg
2. Буктрейлер: як створити зі школярами міні-фільм про книгу. URL: <https://naurok.com.ua/post/buktreylar-yak-stvoriti-zi-shkolyarami-mini-film-pro-knigu>

3. Як створити бук трейлер. URL: <https://youtu.be/qPCZQzzYBns>
4. Як створити буктрейлер за допомогою Power Point. URL: <https://youtu.be/9tJn10ZO1Z8>

Питання для самоперевірки

1. Що таке буктрейлер?
2. Яка його основна мета створення?
3. Розкажіть про історію виникнення буктрейлеру.
4. Окресліть способи реалізації проекту буктрейлеру у межах шкільної / вузівської навчальної програми
5. Назвіть основні етапи створення буктрейлеру.
6. Яку допомогу можна отримати від програм **Sound Forge** та **Windows Movie Maker** під час створення буктрейлеру?

Завдання для самостійної роботи

1. Створіть буклет до драматичної думи М. Петренка «Найда».
2. Перегляньте у відеохостингу YouTube відеоматеріали, присвячені М. Петренку.
 - Сайт про Михайла Петренка. URL : <http://www.дивлюсьянанебо.com/sajt-pro-mikhajla-petrenka>
 - Сумщина Incognita. Михайло Петренко: прокурор із душею поета. URL : <https://youtu.be/wPWBJaj1mP8>
 - Михайло Петренко. Небо. URL : <https://youtu.be/rA0USqhjoQg>
 - Пошук портрета М. Петренка. URL : <https://youtu.be/f5xrzFMguT4>

1.6. Колаж

Колаж – це включення за допомогою монтажу в твори літератури, театру, кіно, живопису, музики різностильових об'єктів або тем для посилення естетичного ефекту.

Використання й створення колажів під час вивчення творчості М. Петренка має на меті за лічені хвилини перевірити знання учнями / студентами творів поета, дозволить використати телефони та смартфони з користю, зробить перевірку знань яскравою, креативною та творчою.

У 1843 році Д. Хілл і Р. Адамсон придумали створити композицію – фотомонтаж з 500 фотографій. На світ з'явився перший в світі фотоколаж і фотомонтаж, який отримав назву «Засідання Вільної церкви в Шотландії». З появою цифрової фотографії фотоколажі створюють за допомогою використання програмного забезпечення для редагування зображень, що має назву фотомонтаж. Фотомонтаж – це процес (та результат) створення композиційної фотографії за допомогою розрізання інших фотографій і склеювання цих частин в одне фотографічне зображення.

Серед конструкторів колажів рекомендуємо такі, як *Canva* (https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/fotokolazh/), *CollageIt*, *Фотомонтаж* (<https://ua.montagesphoto.com/kolazh>), *Online-collage.com* (<http://online-collage.com/>), *Paint.NET* (<http://paintnet.ru/download/>), *Photovisi* (<https://www.photovisi.com/>).

Існують і інші програми для фотоколажу

- **AKVIS Chameleon** — додаток для створення найскладнішого виду колажів - художніх проектів. Програма дозволяє реалістично поєднувати об'єкти на двох різних знімках, переносити і накладати певний фрагмент однієї фотографії на іншу роботу
- **Collagerator** — додаток з максимально доступним функціоналом без реєстрації або додаткових вкладень. Принцип роботи програми простий-користувач як завгодно розміщує мініатюри фото на фоновій підкладці, при необхідності обертає їх, накладає тіні і рамки.

- **Fotor** — фоторедактор, який крім відмінних можливостей по обробці знімків має спеціальний режим створення колажів з фотографій шляхом нанесення мініатюр на шаблонну сітку.
- **PhotoMix Collage** — додаток для генерування класичних і довільних колажів, а також створення фотокалендарів.
- **Photoscape** — редактор колажів методом накладення об'єктів на шаблонну сітку. У додатку є зразки рамок і фонових підкладок, завдяки яким можна оформляти вітальні листівки або обкладинки для альбомів.
- **Picasa** — додаток дозволяє структурувати колекцію знімків, застосовувати ефекти, редагувати зображення, створювати слайд-шоу і колажі.
- **Picture Collage Maker Free** — програма для створення різних видів проектів: класичних та шаблонних колажів, оформлень листівок та календарів.
- **SmileBox** — програма, в якій можна створювати анімовані міні-презентації, генерувати слайд-шоу і робити звукові постери, колажі, листівки.
- **TurboCollage** — програма дозволяє довільно розміщувати зображення на фоновій підкладці і обертати їх навколо своєї вісі.
- **АвтоКОЛАЖ** — додаток, призначений для генерування контурів зображень, цифр і букв з мініатюр фотографій. Наприклад, за допомогою Автоколаж можна створити вітальну листівку, виклавши з маленьких картинок ім'я ювіляра або пам'ятну дату.
- **Майстер Колажів** — додаток, призначений для створення листівок. Наявність набору афоризмів і цитат відомих людей, які можна накладати на фотографії.
- **ФотоКОЛАЖ** — програма, за допомогою якої можна створювати обкладинки для альбомів, вітальні листівки, плакати з використанням фотографій, шаблонних рамок і кліпартів.

Питання для самоперевірки

1. Що таке колаж?
2. Кому належить перша ідея створення фотоколажу?
3. Назвіть і охарактеризуйте відомі конструктори колажів.

Завдання для самостійної роботи

1. Користуючись програмами для створення фотоколажів, створіть колажі на одну із запропонованих тем: «Вшанування пам'яті М. Петренка»; «Відомі виконавці пісні «Дивлюсь я на небо...»»; «З історії публікації вірша «Дивлюсь я на небо...»»; «Дослідники творчості М. Петренка»; «Історія створення портрета М. Петренка».

Пропонуємо зразки колажів до творів М. Петренка

Колаж до вірша «Взяв би я бандуру...»

Колаж до вірша «Дивлюсь я на небо...»

Колаж до вірша «Гей, Іване, пора...»

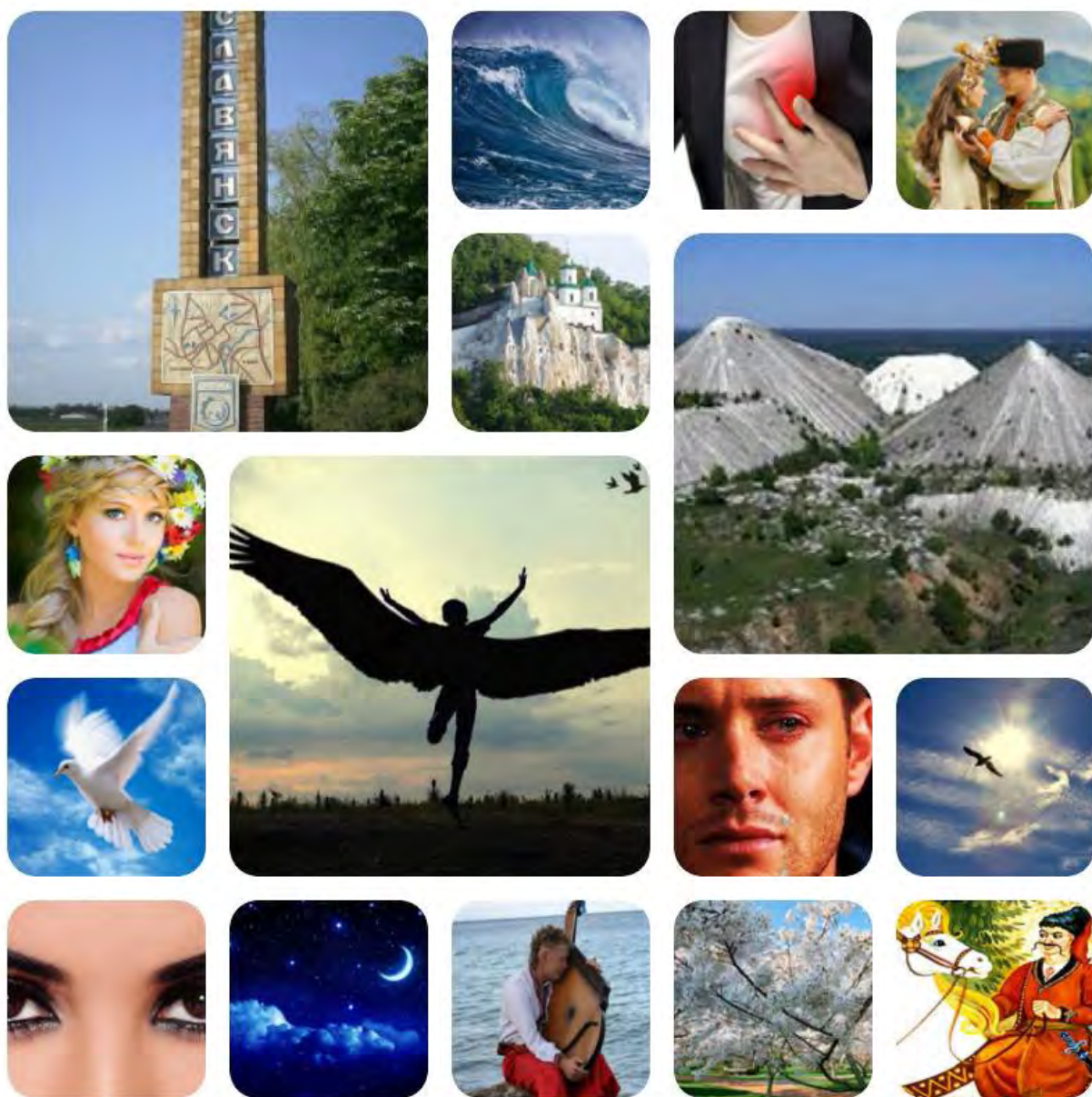
Колаж до вірша «думи мої, думи мої...»

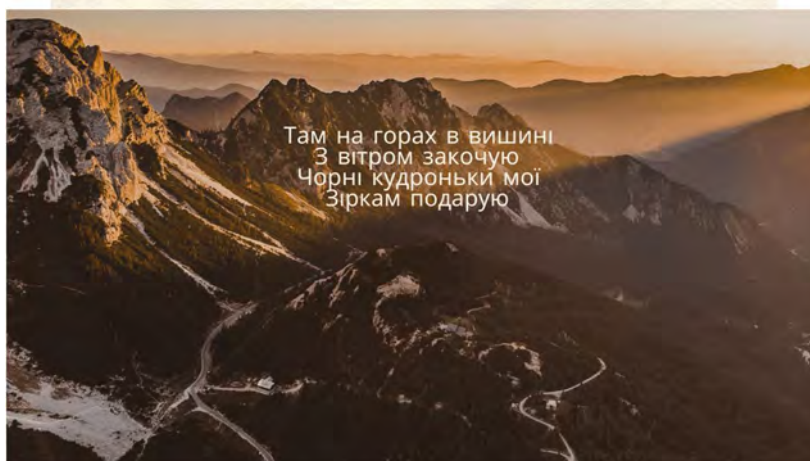
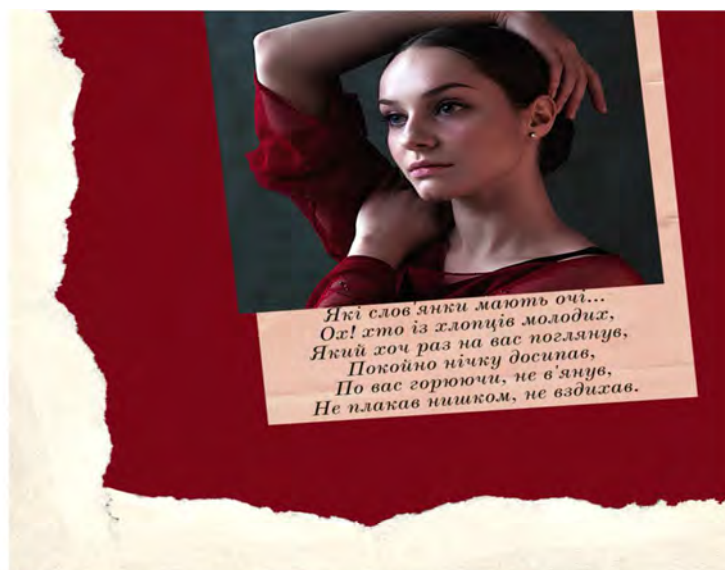
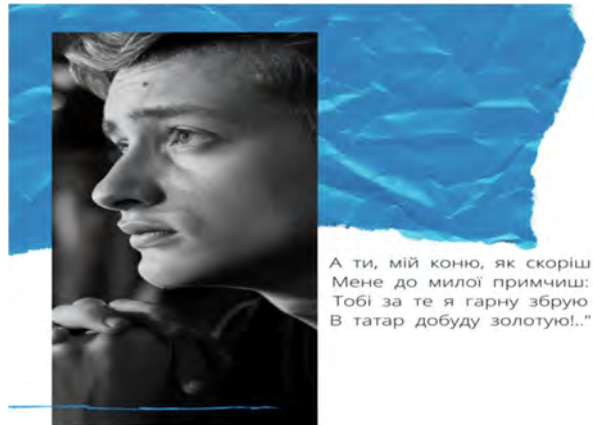
Колаж до вірша «Дивлюсь я на небо...»

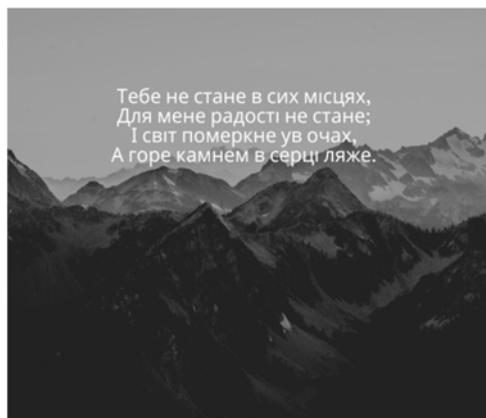
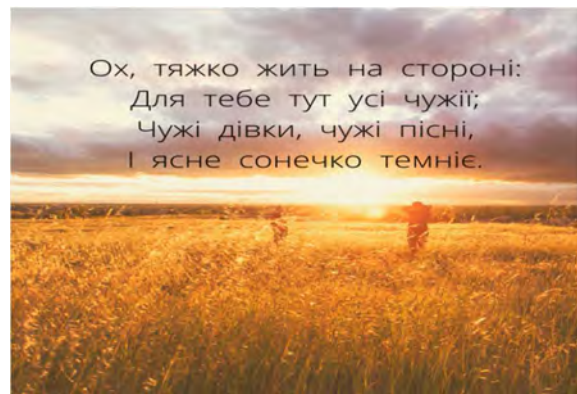
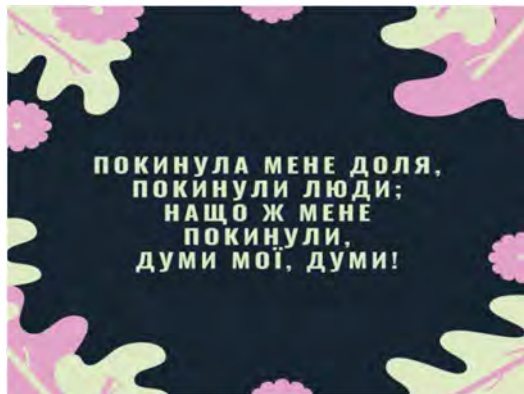
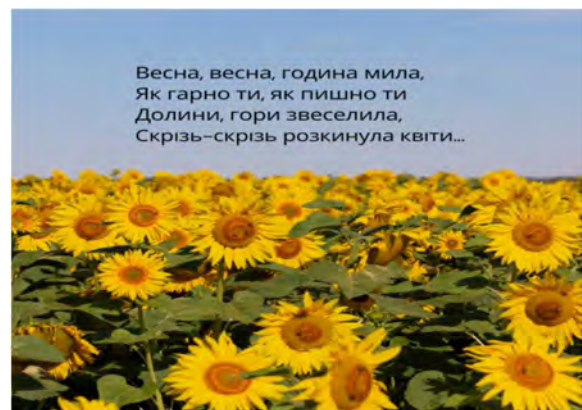
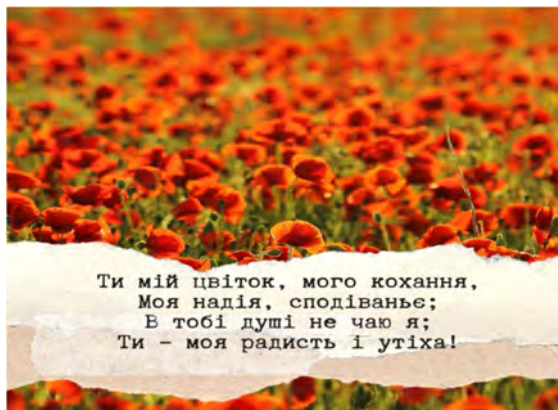
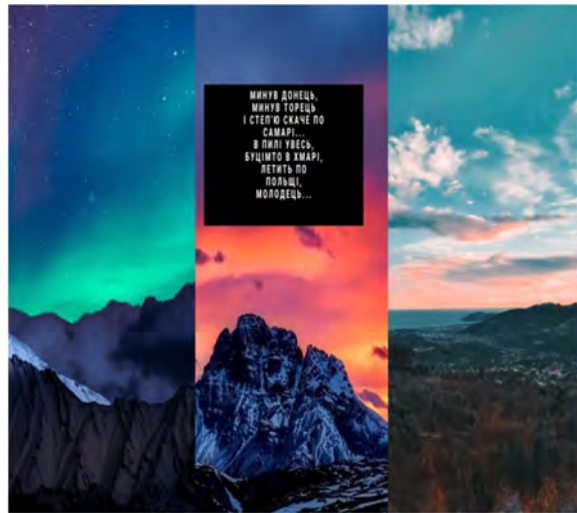

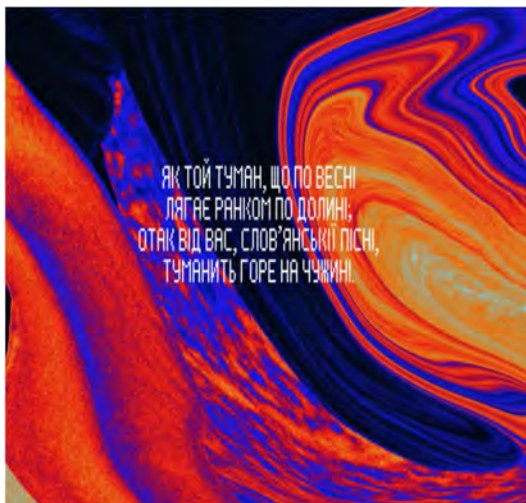
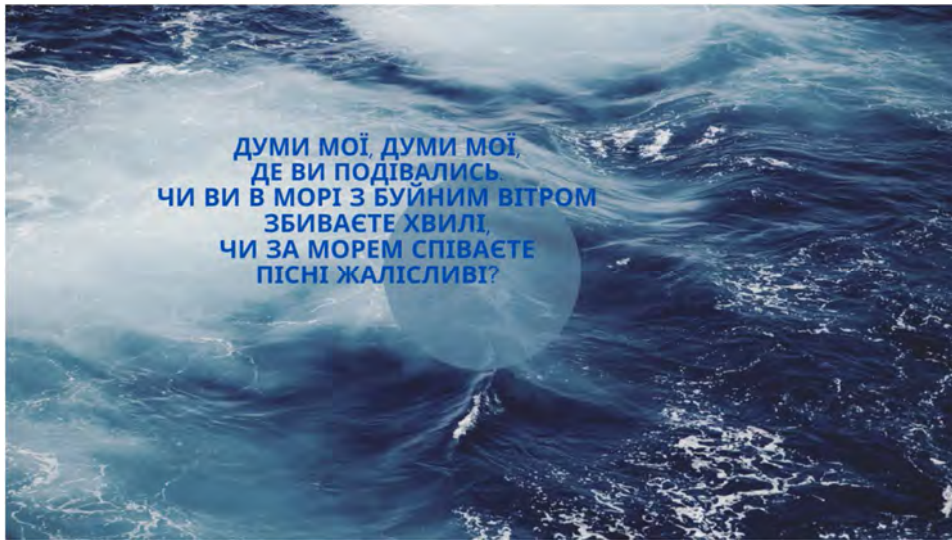
Збірні колажі до творів М. Петренка

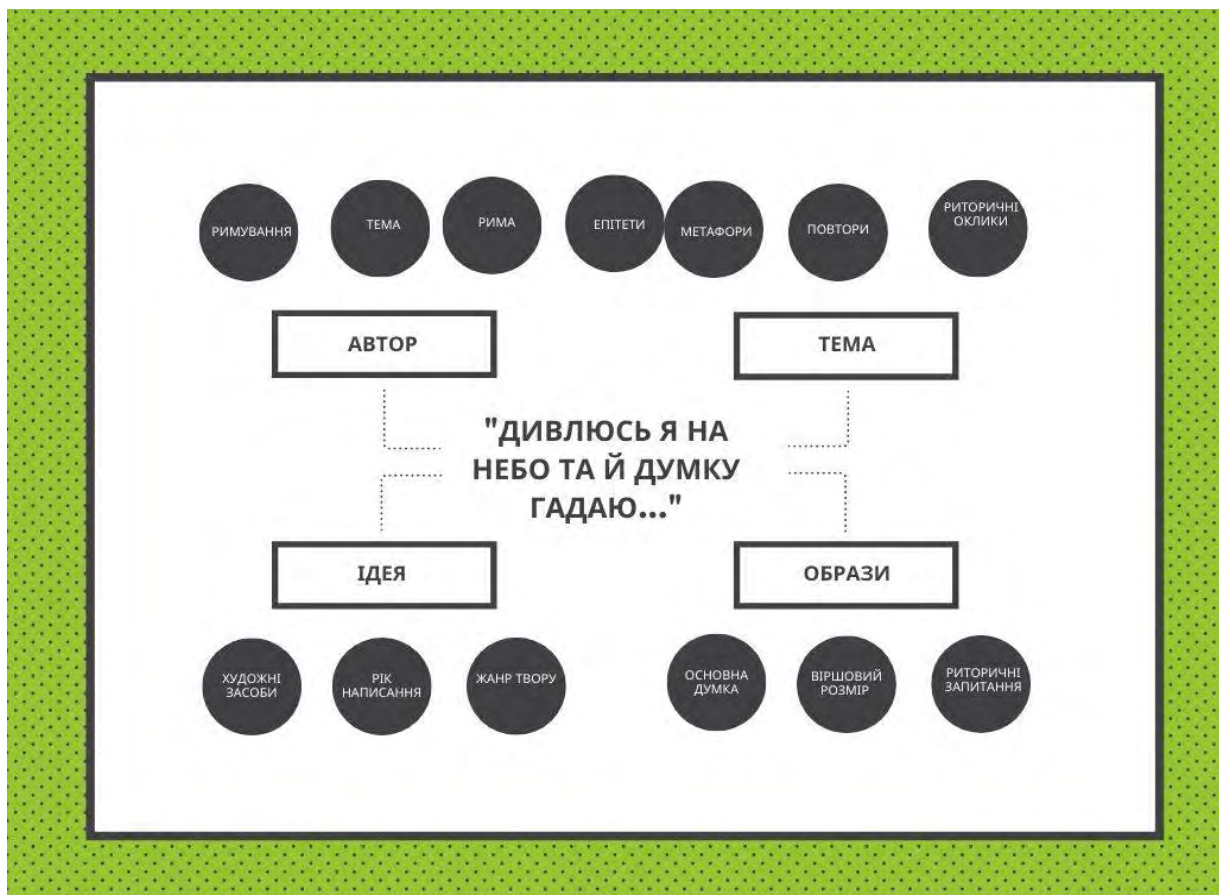
Крім того, користувачі *Canva* можуть вибирати між багатьма шаблонами, зробленими професійними дизайнерами, редагувати їх та завантажувати власні фотографії через інтерфейс drag-and-drop. Платформа є безкоштовною, передплачені версії, такі як *Canva Pro* та *Canva for Enterprise*, пропонують додаткові функціональні можливості. Пропонуємо декілька прикладів:

Сапва дозволяє створювати й змістовний роздатковий матеріал

Ймовірно, що Михайло Петренко народився 1817 року в місті Слов'янську.

"По небу блакитним очима блукаю..."

"Взяв би я бандуру..."

Невідомо, де проживав і чим займався Михайло після закінчення університету, поки не вступив до служби в Харківську Палату кримінального суду канцелярським чиновником (13 липня 1844).

"Дивлюсь я на небо та й думку гадаю..."

"Гей, Іване, пора..."

Вперше згадка про поета Михайла Петренка з'явилася в 1841 році в поетичному альманасі «Сніпъ», який видавав О. Корсуню.

"Чи бачив хто слов'янську дівчину..."

"Далеко од родини..."

У липні 2012, ім'ям Михайла Петренка названа одна з вулиць нового житлового масиву Веселковий міста Слов'янська.

Перша прижиттєво опублікована біографічна довідка про Михайла Петренка вийшла в «Южном русском сборнике» (1848 рік), тому А. Метлинського називають першим біографом поета.

У 1843 році вийшов український літературний збірник «Молодикъ», який видавав І. Бецький

Михайло Петренко

"... невеличка його літературна продукція цікава для нас тим, що він чи не перший з харківських поетів перейшов від баладних і пісенних форм до рефлексивної, психологічної лірики, що так розвинулась у романтичних традиціях інших літератур..." Агатій Шамрай

За ті карі очі, душу я б віддав.

Не дай боже на чужині лягти головами.

Ще таких я очиць, Чорних, тьмяних, як нч, І не бачив, бачить не буду.

Чому мені, Боже, ти крилець не дав? Я б землю покинув в небо злітав.

Чи бачив хто слов'янську двчину? Чи чув коли, як рч вона веде, Жартуючи в веселую годину?

Цитьте, вітри! Цитьте буйні! Горя не будіте!

Хіба ж ти, козаче, з вітром здружився, що вітер заплавав, а ти й зажурився.

Нащо ж мене покинули, думи мої, думи!

Ось скільки прожив я, а дна не достану.

А я тільки плачу, сльозами, горю, тоскованню і кінця не бачу.

Так потемнють дні мої без радості і від людської кари?

Молодій дівчині: чорні брови козацькі задали кручини.

Туди мої очі, туди моя думка, де ти живеш, Галю, сердешна голубка.

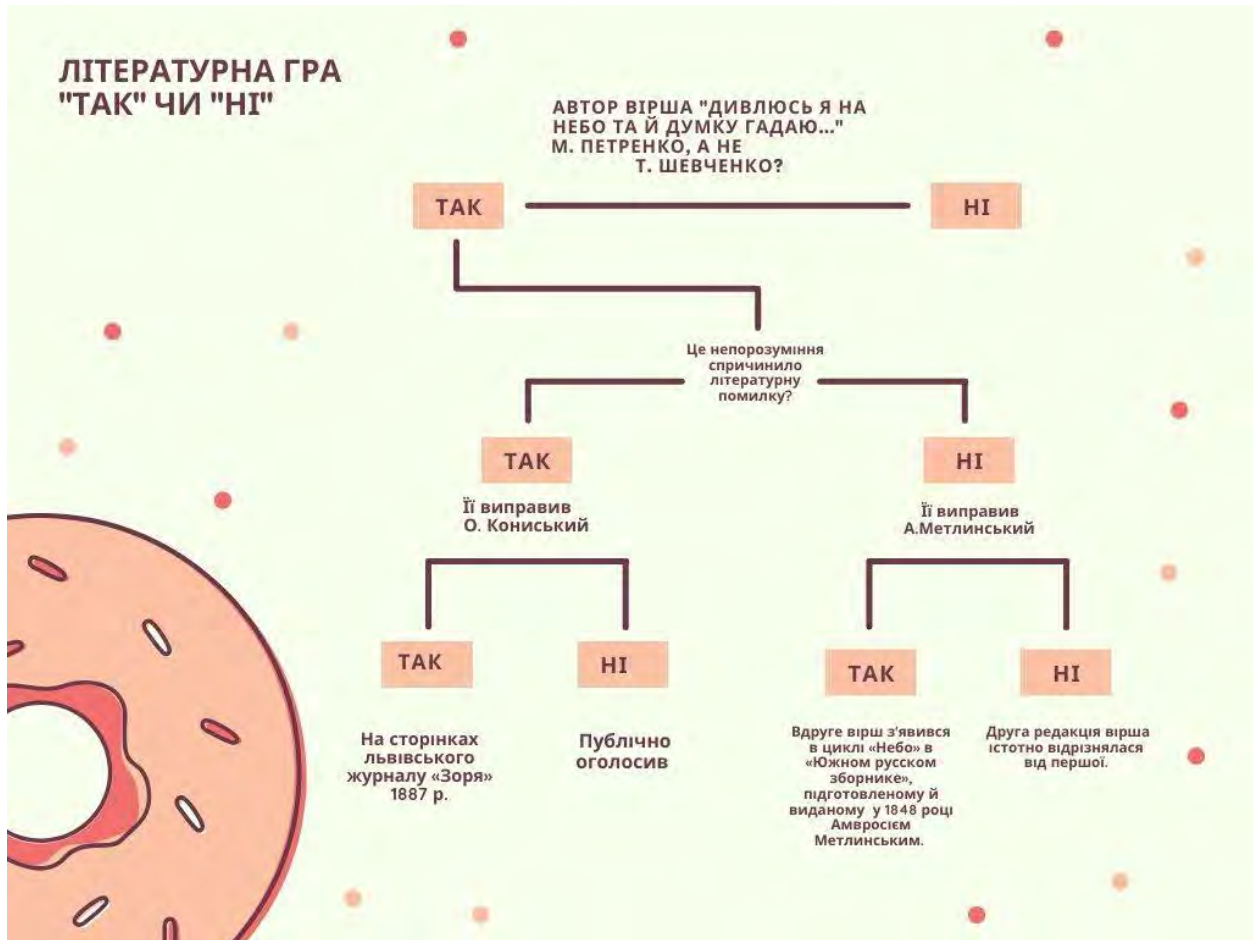
Тільки все-таки біда з чорними бровами; ой куда ж мені, куда діватися з вами!

А думка все туди летить, де вперш почув я дзвін вечірній

І побіжу в чужі края, і там без радості загину!

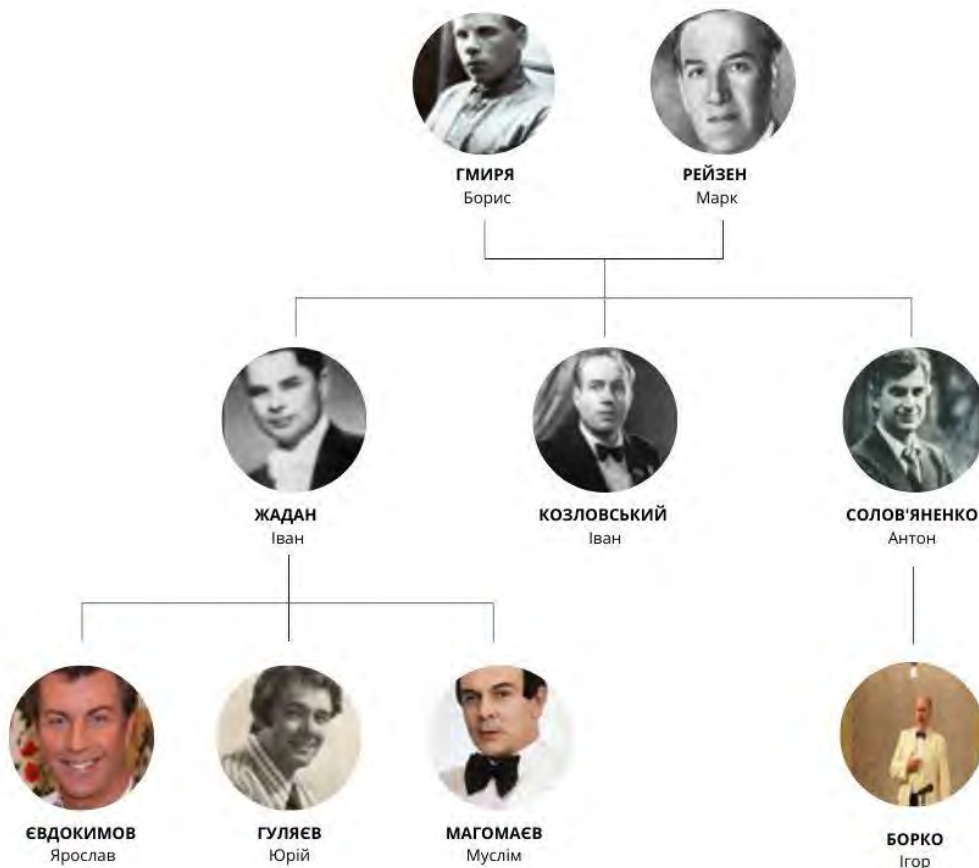
Чужа, далека сторона мені давно вже опостила.

Сава надихає до експериментів

ВІРШ «ДИВЛЮСЬ Я НА НЕБО, ТА Й ДУМКУ ГАДАЮ...» ПЕРЕКЛАДЕНО БАГАТЬМА МОВАМИ.

Восени 2017 року вийшла у світ книжка "Дивлюся на небо та й думку гадаю" в перекладах мовами світу, яка увібрала в себе 24 переклади – усі відомі на час видання. Перша презентація книжки відбулася у Лебедині, під час урочистих заходів на честь 200-річчя з року народження Михайла Петренка.

Вкажіть дати, які відповідають подіям

У порожні прямокутники впишіть інші важливі події життя поета

photography.co

"Взяв би я бандуру..."
 "Гей, Іване, пора..."
 "Далеко од родини..."
 "Дивлюсь я на небо та й думку гадаю..."
 "Думи мої, думи мої..."
 "Минулися мої ходи..."
 "Ой біда мені, біда..."
 "По небу блакитнім очима блукаю..."
 "Рай цілий радості і пекло мук..."
 "Схилившись на руку, дивлюся я..."
 "Тебе не стане в сих містах..."
 "Туди мої очі, туди моя думка..."
 "Цитьте, вітри! Цитьте, буйні!"
 "Чи бачив хто слов'янську дівчину..."
 "Чого ти, козаче, чого ти, бурлаче..."
 "Як в сумерки вечірній дзвін..."
ІВАН КУЧЕРЯВИЙ
БАТЬКІВСЬКА МОГИЛА
ВЕСНА
НЕДУГ
Найда
СЛОВ'ЯНСЬК

Михайло Петренко

Сайт, присвячений поету-романтику Михайлу Миколайовичу Петренку
www.дивлюсьянанебо.com

Вірші які стали народними піснями

На посади довгоного стряпного М. Петренка титулувався як аксисоблагородіє

Можливо зустріч Михайла Петренка та Тараса Шевченка в Лебедині в червні 1857 року було присвячено декілька публікацій

Біографія М. Петренка

Творчість

Дослідники біографії та творчості

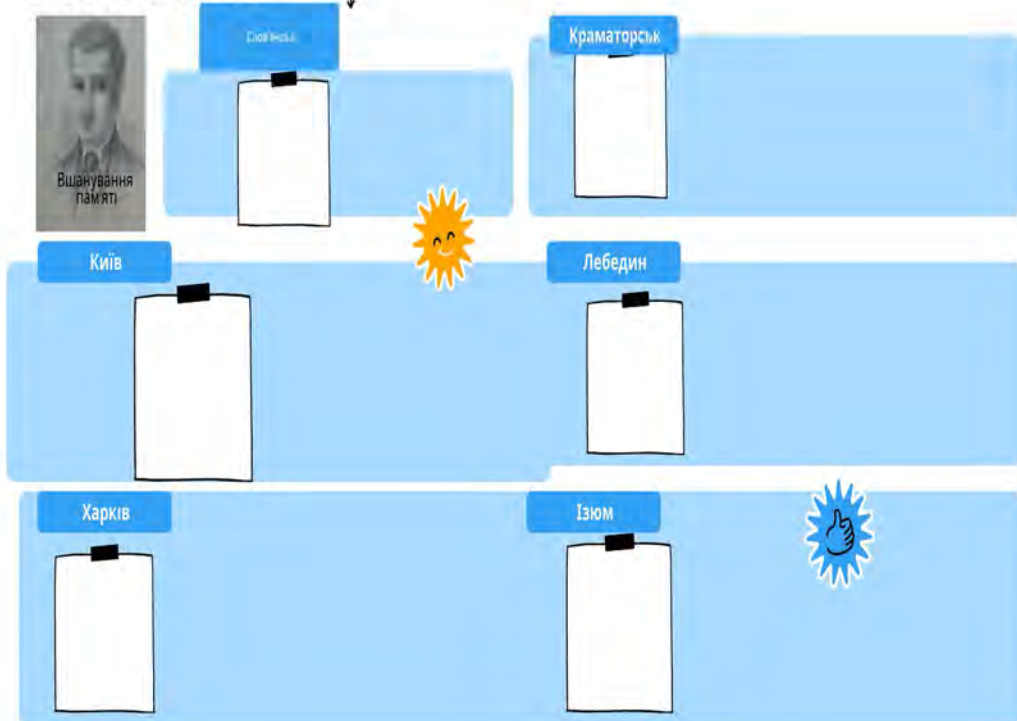
Родина

**Петренко
Михайло
Миколайович**

Михайло Петренко –
астероїд головного поясу.

АНКЕТА ПОЕТА

Прізвище

Дата народження

Основні періоди життя

Мій улюблений вірш

Мої враження від

поезій

1.7. Емодзі

Емодзі (emoji) – особлива мова піктограм і смайлів, що широко використовуються в електронних повідомленнях і на сторінках сайтів. Основне призначення цих знаків – спростити зміст повідомлення, надати вашому тексту емоційності, яскравості, образності. Емодзі можна назвати новою писемністю цифрової епохи.

Уперше набір символів емодзі був створений у 1995 році японцем Сігетака Куріта. А вже у 2015 році Оксфордський словник назвав поняття «емодзі» словом року. Це дуже цікаве комунікативне явище з різноманітними функціями. Частково піктограми емодзі виконують роль знаків пунктуації, частково – міміки та інтонації. Вони активно взаємодіють із текстом: витісняють крапку і кому, вбудовуються за певними правилами усередину речення або завершують фразу. Веселі піктограми компенсують формальність письмового повідомлення, емоційно розфарбовують текст.

Групи емодзі розрізняються за призначенням і тематично. Розглянемо групи піктограм, що представлені на [iemoji.com](https://www.emoji.com).

1) емодзі, пов'язані з людиною: почуття, різні органи чуття, частини тіла, люди різного віку і статі, сім'я, одяг, взуття;

2) емодзі, що відображають природу – тваринний і рослинний світ, явища всесвіту, погоду;

3) емодзі, що відображають їжу;

4) емодзі з зображенням видів спорту і мистецтва;

5) емодзі, що відображають подорожі, види транспорту і події;

6) емодзі, що відображають техніку та інструменти;

7) емодзі-об'єкти та символи;

8) емодзі-прапори різних країн світу.

Як створювати власні емодзі-історії та сюжети? Вводимо адресу головної сторінки генератора текстів <https://www.emoji.com>. Прямо перед собою бачимо велике вікно, куди будемо вставляти потрібні піктограми і смайли. Шукаємо піктограми у відповідних групах емодзі і натискаємо на

них. Вони по черзі з'являються у великому вікні і дублюються у меншому вікні праворуч, де можна проглядати весь сюжет цілісно. Тепер натискаємо під меншим вікном праворуч біля слова «створити» на кнопку «картина».

З'являється згенерована емодзі-історія, яку можна скопіювати або зберегти на своєму комп'ютері, натискаючи на неї правою клавішею миші.

Важлива функція – можемо скопіювати покликання на створений сюжет і поділитися ним з учнями /студентами. Для цього під згенерованою картиною потрібно знайти слова: «Посилання для швидкого копіювання» і скопіювати покликання.

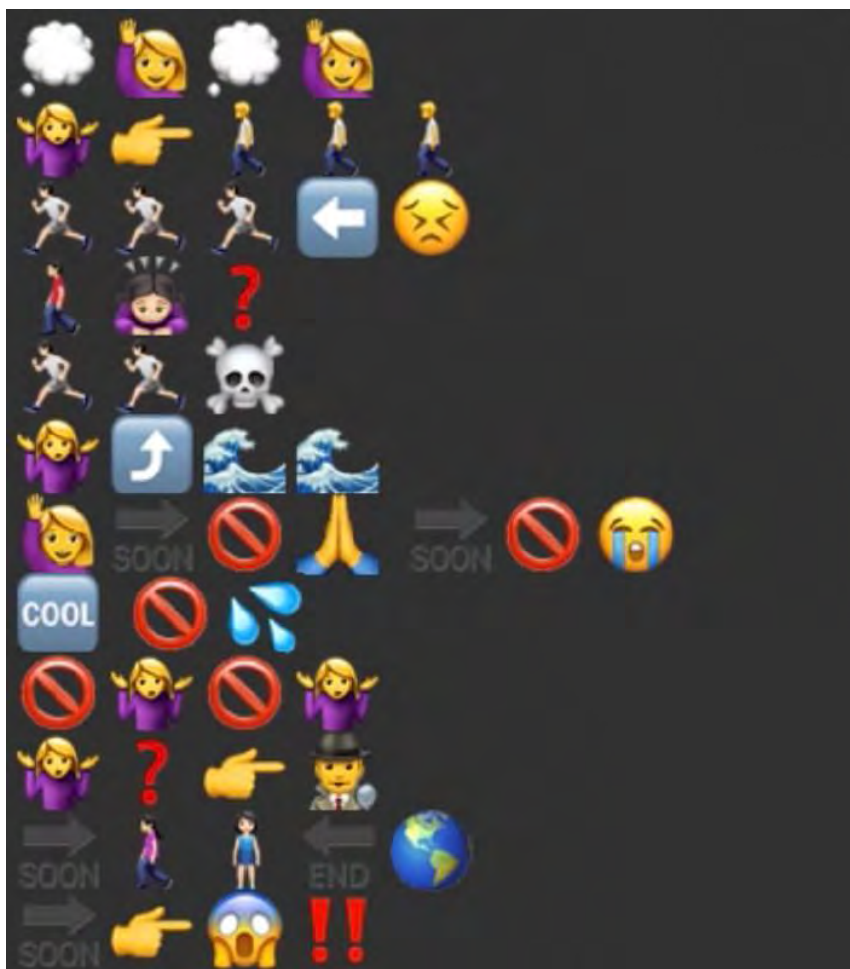
Питання для самоперевірки

1. Що таке емодзі?
2. Яке основне призначення цих знаків?
3. Хто вперше і коли використав набір символів емодзі?
4. За якими параметрами розрізняють групи емодзі?
5. Назвіть основні групи емодзі.
6. Як створити емодзі за допомогою генератора текстів <https://www.iemoji.com>.

Завдання для самостійної роботи

1. Створіть власні емодзі до творів М. Петренка за допомогою генератора текстів <https://www.iemoji.com>.
2. Поміркуйте, чи сприяють емодзі-історії та сюжети кращому запам'ятовуванню матеріалів. Свою думку обґрунтуйте.

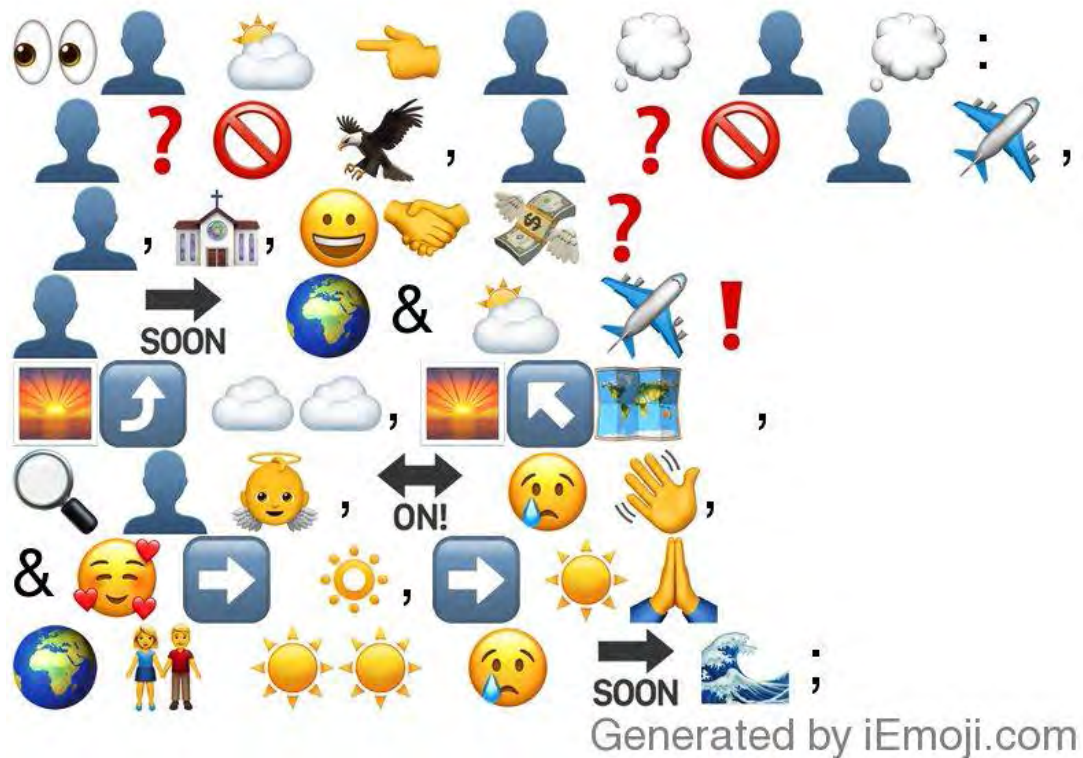
Приклади творів М. Петренка мовою емодзі

Думи мої, думи мої,
Де ви подівались,
Нащо мене покинули,
Чому одцурались?
Покинули, загинули
Десь-то за морями;
Не вимолю, не виплачу
Словом, ні сльозами...
Не відаю і не знаю,
Де б то вас шукати;
Піду, стану край світа,
Буду вас гукати.

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю,
Чому мені, Боже, ти крилець не дав?
Я б землю покинув і в небо злітав.
Далеко за хмари, подальше од світу,
Шукать собі долі, на горі привіту
І ласки у зірок, у сонця просить,
У світлі їх яснім все горе втопить.
Бо долі ще змалку здаюсь я нелюбий,
Я наймит у неї, хлопцюга прибудний;
Чужий я у долі, чужий у людей:
Хіба ж хто кохає нерідних дітей?

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
 Чому я не сокіл, чому не літаю,
 Чому мені, Боже, ти крилець не дав?
 Я б землю покинув і в небо злітав.
 Далеко за хмари, подальше од світу,
 Шукать собі долі, на горе привіту
 І ласки у зірок, у сонця просить,
 У світлі їх яснім все горе втопить.

У текст також можна вставляти лише окремі символи, які підходять за змістом:

Я знаю, в пору ту вже 🧘🏻‍♂️ 🛏️
 Спочинуті за 🏔️🏔️🏔️ крейдянії,
 І 🚫🔔 все у полі, у 🌳🌳🌳,
 І смирно 🌌 🛏️ по долині.

Generated by iEmoji.com

Generated by iEmoji.com

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю,
Чому мені, Боже, ти крилець не дав?
Я б землю покинув і в небо злітав.
Далеко за хмари, подальше од світу,
Шукать собі долі, на горі привіту
І ласки у зірок, у сонця просить,
У світлі їх яснім все горе втопить.
Бо долі ще змалку здаюсь я нелюбий,
Я наймит у неї, хлопцюга приблудний...

Схилившись на руку, дивлюся я
В вечірнє крайнебо далеко і глибоко.
І чую: проситья душа моя
Туди, де потонуло в хмарах око.
І тьохка серце у мене,
А в очах темно, темно, мутно...
Чого ж в душі становитья так смутно,
Коли дивлюсь, вечірнє небо, на тебе?
Покрите хмарами, мов хвилями те море,
Що ти там мовиш в вишні?
Чи перші радості, чи тяжке горе
Ти шлеш самотньому мені?

Generated by iEmoji.com

По небу блакитнім очима блукаю
За думкою думку туди посилаю;
Тону там душею, тону там очами
Глибоко, глибоко поміж зіроньками.
Тону так глибоко, як камінь той в морі,
Ні! так гину в небі, як в лютому горі;
В його темну пропасть я кинувся змалу;
Ось скільки прожив я, а дна не достану.
Ой гірко для серця так в горі тонути,
Що лучче б умерти од злої отрути,
Живцем серце вирвать, – і се буде легше,
І муки від сього сто раз буде менше,
Зате ж легко в небі душею топитись
І нічню при зірках сльозами залитись,
Коли ніч та місяць твої сльози бачуть
І вміст з тобою темніють та плачуть.

Generated by iEmoji.com

Ой біда мені, біда
З чорними бровами;
Ой куди мені, куди
Діватися з вами!
Часто, часто в горі я
Долю проклинаю;
Од чого ж біда моя?
Чорні брови маю.
Брови, брови, в радість ви
Рідним і чужому;
Тільки горечко мені
З вами, молодому.

Як подивлюсь очима я
Туди, далеко, аж за гори,
То так і чую: відтіля
Зоветь мене якесь-то горе.

Знакоме горе те мені:
То голос батька із могили!
Ох, коли б крилля сироті –
Орлом полинув би щосили.

О ні! Я б з вітром полетів
До тебе, тату, на чужину,
І так би плакав, так тужив,
Шукаючи твою могилу!

1.8. Літературний фотоквест

Фотоквест – це змагання з тематичної фотографії, але з часовими обмеженнями.

Для участі в грі потрібно:

- ✓ один цифровий фотоапарат;
- ✓ декілька команд (кількість від 2 до 7 чоловік).

Команди отримують список із деякої кількості завдань – тем фотографій, які їм потрібно виконати за певний час (урок – якщо виконання фотоквесту заплановано вчителем на уроці; декілька годин – якщо виконання фотоквесту заплановано вчителем як домашнє завдання або екскурсія містом). Всі завдання повинні бути виконані командою під час змагань (з моменту старту до моменту фінішу) за допомогою одного фотоапарата.

Назва «квест» походить від англійського слова *quest*, що означає «пошук». Сьогодні квест у школі чи виші – це гра, основним принципом якої є покрокове виконання заздалегідь підготовлених завдань. Форма фотоквесту також передбачає реалізацію протягом обмеженого часу певних завдань, пов'язаних із пошуком зашифрованих у підказках об'єктів, проте суть квесту полягає в тому, щоб сфотографувати певні об'єкти чи емоції і в кінцевому результаті – зробити *фотоколаж*.

Пропонуємо алгоритми дій учасників гри та вчителя / викладача:

Алгоритм дій учнів / студентів:

1. Ознайомитися з правилами гри.
2. Вибрати капітана, розподілити ролі (хто зачитує завдання, хто буде фотографом тощо)
3. Перевірити наявність необхідних для роботи пристроїв, матеріалів.
4. Гру розпочинати тільки за командою «Старт».
5. Після закінчення роздрукувати фото і створити колаж чи інший продукт.

Дії викладача:

1. Підготувати правила гри, завдання.

2. Ознайомити з правилами безпеки.
3. Об'єднати здобувачів освіти в мінігрупи по 2–5 осіб.
4. Окреслити час виконання.
5. Наголосити, що об'єкти, які потрібно знайти й зафіксувати, повинні бути легкодоступними чи такими, які стає можливим відтворити, замінити образами-символами.
6. Пам'ятати, що деталі, на яких наголошено в завданні, повинні раніше обговорюватись із студентами / учнями на заняттях при аналізі художнього тексту чи опрацьовуватися ними самостійно за рекомендацією вчителя / викладача.

Якщо фотоквест проводимо у формі командних змагань, то насамперед необхідно провести реєстрацію на місці старту. Команди повинні заповнити реєстраційний лист, на якому необхідно вказати кількість учасників у команді й зазначити прізвище та ім'я. До кожної команди прикріплюємо спостерігача, який слідкуватиме за виконанням учасниками правил фотоквесту.

Команди на свій розсуд визначають місце, спосіб і порядок виконання конкурсних завдань. Усі знімки повинні бути зроблені в період між стартом і фінішем, зазначеними в правилах цього фотоквесту.

На старті кожна команда отримує квест-листи, де, звертаючись до учнів / студентів, окреслюємо місце й час старту гри, нагадуємо про необхідні матеріали (фотоапарат чи мобільний телефон з хорошою відеокамерою), контакти особи, яка організовує квест, щоб за потреби учасникам можна було зв'язатися з нею. У квест-листах подаємо також завдання та правила гри. Відповідальність за отримання покладається на капітана команди. Квест-лист повинен бути в команді протягом усього змагання.

Організатори залишають право не допустити до участі в змаганнях, зняти зі змагань будь-яку команду / фотознімок чи відео без пояснення причин або дискваліфікувати команду за порушення правил.

Переможцем фотоквесту вважається команда з найбільшою сумою балів, виставлених членами журі. Зазначимо, що креативність команд оцінюється додатковими балами.

Орієнтовні правила фотоквесту:

1. Забороняється під час квесту використовувати будь-який транспорт (велосипед, таксі, машина тощо).
2. Протягом квесту учасники повинні бути командою в повному складі. При втраті хоча б одного учасника, команда дискваліфікується!
3. Забороняється порушувати правила дорожнього руху!
4. Забороняється підказувати іншим учасникам команди будь-яку інформацію.
5. Капітан команди відповідає за дисципліну всіх учасників команди.

Пропонуємо завдання для фотоквестів

За кожную правильну відповідь команди отримують 1 бал. Загальна кількість балів – 12 балів.

Сфотографуйте:

1. Рік народження поета, позначений арабськими цифрами.
2. Назву місяця, коли УкрПошта випустила конверт, присвячений М. Петренку.
3. Музичний інструмент, назва якого зустрічається в одному з віршів.
4. Арабську цифру на позначення кількості пам'ятних монет, які Національний банк України ввів у обіг.
5. Птаха, якого зображено на пам'ятному знакові на честь 150-ї річниці з дня смерті пісняра.
6. Фотографію космонавта, який першим у космосі заспівав пісню «Дивлюсь я на небо...» .
7. Небесне тіло назване на честь М. Петренка.

8. Портрет поета, якому помилково приписують авторство вірша «Дивлюсь я на небо...».

9. Римську цифру на позначення кількості перекладів, які ввійшли до книжки «Дивлюся на небо та й думку гадаю» в перекладах мовами світу».

10. Назву річки на карті, поблизу якої стояла садиба Петренків.

11. Прізвище режисерки, написане від руки, яка зняла фільм, присвячений М. Петренку.

12. Ім'я засновника музею в Слов'янську, присвяченого М. Петренку.

Відповіді:

1. 1817 р.
2. Листопад.
3. Бандура.
4. 35 000.
5. Сокіл.
6. Павло Попович.
7. Астероїд.
8. Т. Шевченко.
9. XXIV.
10. Бакай.
11. Попова.
12. Валентина.

Сфотографуйте:

1. Берег річки, про який неодноразово говориться у поезіях М. Петренка.
2. Знак населеного пункту, де народився М. Петренко.
3. Пам'ятний знак на честь 150-ї річниці з дня смерті пісняра.
4. Назву вулиці на честь поета.
5. Бібліотеку, яка носить ім'я поета-романтика.

6. Назву учбового закладу в Слов'янську, в якому розміщено музей М. Петренка.
7. Герб міста, на якому зображено Петренківського сокола.
8. Ініціали автора імовірного портрета М. Петренка.
9. Рік, коли пісня «Дивлюся на небо...» вперше пролунала у космосі.
10. Літери на позначення ім'я, одного з дослідників творчості М. Петренка, автора книги – «Йому жити у віках: Михайло Петренко».
11. Ініціала автора навчального посібника «Слов'янськ літературний: перша половина ХІХ – початок ХХІ століття».
12. Назву космічного корабля, з якого вперше пролунала пісня «Дивлюся на небо..».

Відповіді:

1. Тор.
2. Слов'янськ.
3. Гранітний камінь з написом.
4. Вулиця Михайла Петренка.
5. Центральна бібліотека ім. М. Петренка.
6. Слов'янський педагогічний ліцей.
7. Герб м. Слов'янськ.
8. О. Р. (Олександр Роговий)
9. 1962 р.
10. І В А Н.
11. Р. В. І.
12. «Восток-4».

1.9. Інтерактивна дошки Padlet

Онлайн-дошка (стіна) – це мультимедійний ресурс для створення, спільного редагування та зберігання інформації.

Найбільш популярна онлайн-дошка – Padlet. Її просто опанувати та легко застосовувати для навчання.

Padlet дозволяє розміщувати на одній стрінці різноманітний контент: фотографії, малюнки, аудіофайли, відеоролики, нотатки, покликання на інші сайти мережі Інтернет.

Для створення віртуальної дошки потрібно зареєструватись за покликанням **<http://www.padlet.com>** або увійти за допомогою існуючого акаунту в Facebook або Google+.

Тепер натискайте кнопку «Створити Padlet» і обирайте тип розміщення матеріалів (пусті дошки): стіна, полотно, сітка, трансляція, бесіда, мапа, лінія часу, стовпці.

Далі дайте назву своїй інтерактивній дошці. Фон виберіть із запропонованих або завантажте власний. Залишилося тільки наповнити даними вашу дошку. Щоб створити повідомлення або завантажити мультимедіа, достатньо на віртуальній стіні двічі клацнути мишею.

Питання для самоперевірки

1. Онлайн-дошка (стіна) – це...?
2. Назвіть найбільш популярні види роботи з онлайн-дошкою.
3. Сформулюйте основні правила користування дошкою **Padlet**.

Завдання для самостійної роботи

1. Запропонуйте власні ідеї використання дошки Padlet під час вивчення творчості М. Петренка.
2. Перегляньте відео. Налаштування дошки Padlet. URL:

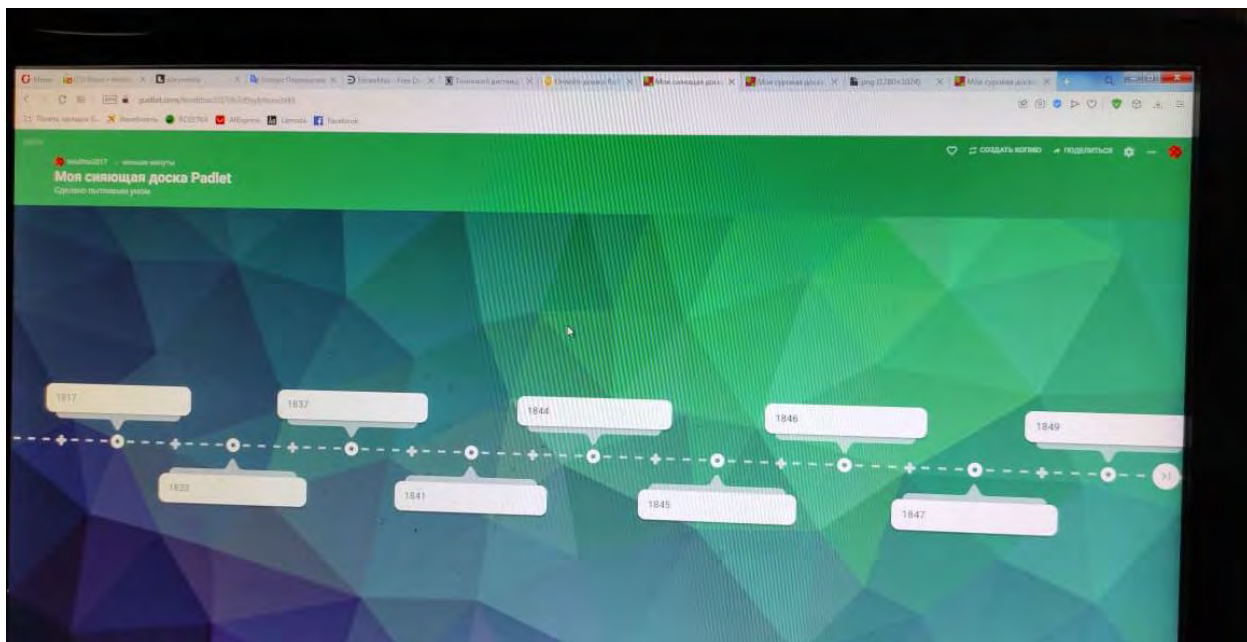
<https://youtu.be/jrDSHzooCu8>

Створення дошки Padlet. URL : <https://youtu.be/5I4SqkvZGLA>

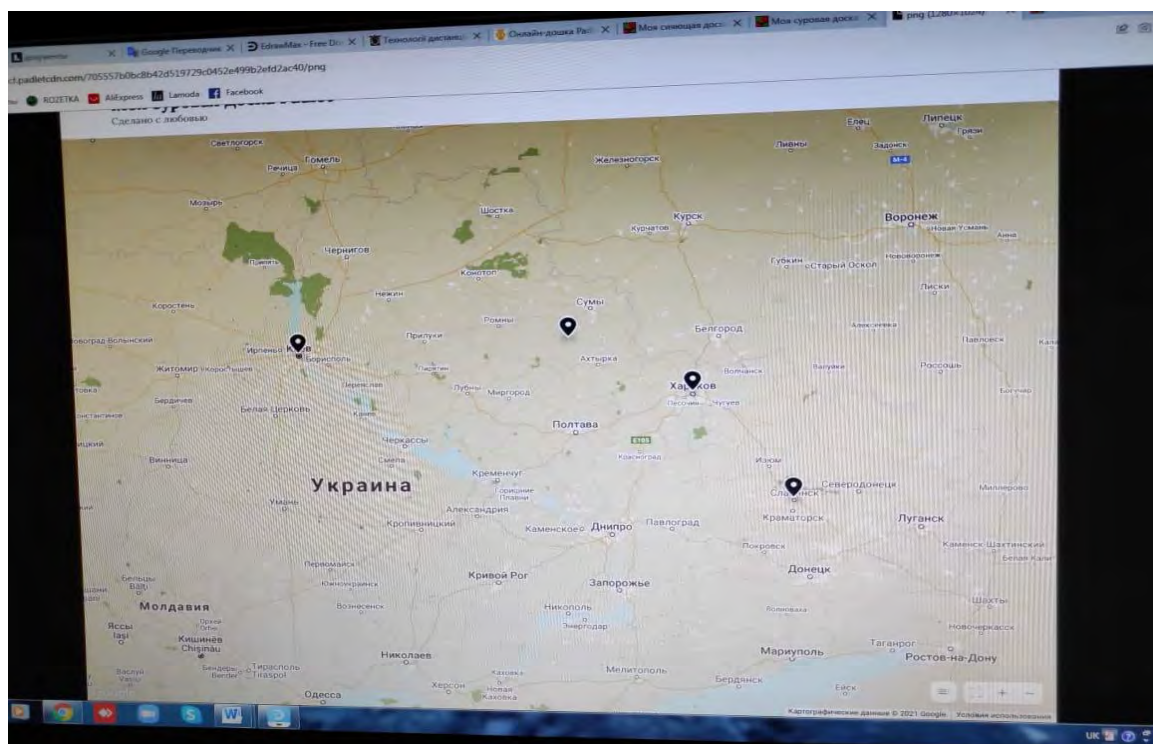
3. Створіть власну дошку Padlet, яка б відображала популярність пісні «Дивлюсь я на небо...».

Приклади використання інтерактивної дошки Padlet

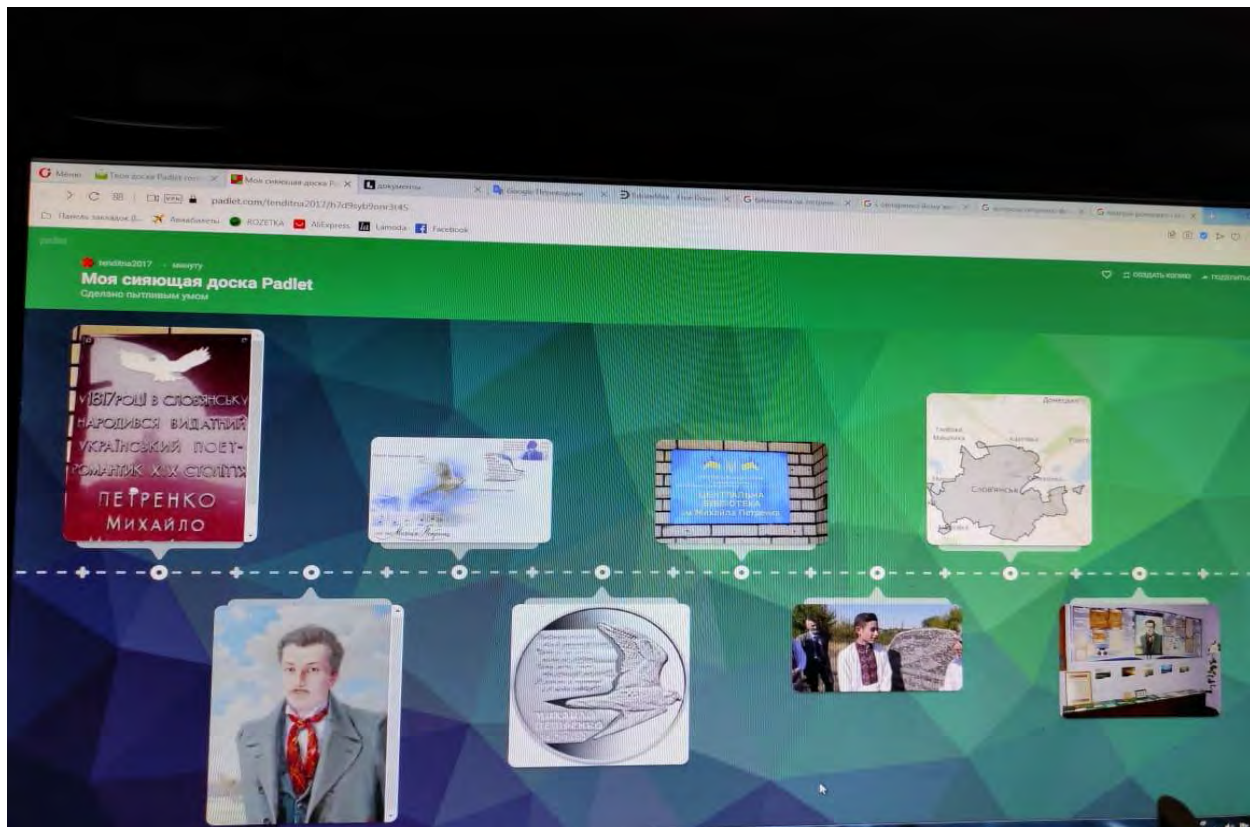
Хронограф найвизначніших дат у житті М. Петренка

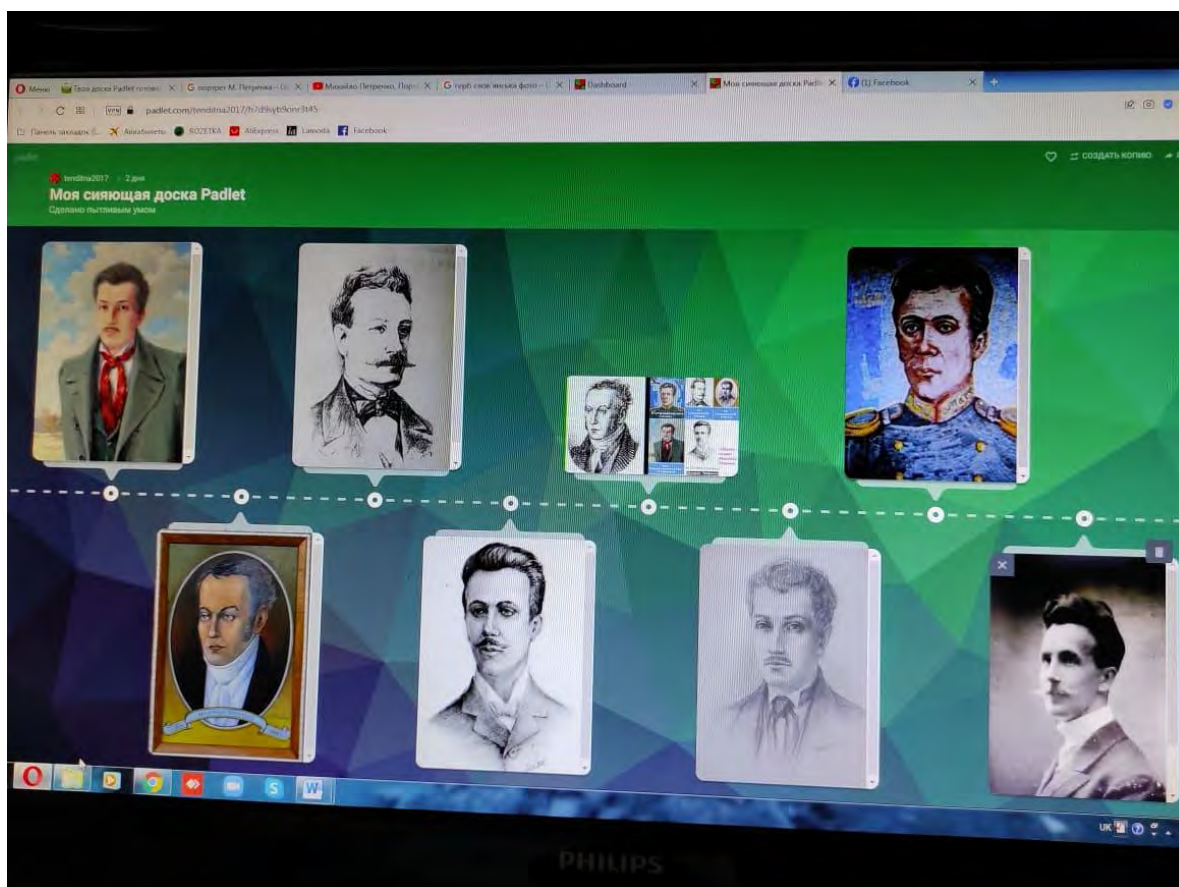
Мапа «Петренківські міста України» (Слов'янськ, Харків, Лебедин, Київ)

Матеріали до уроку «Вшанування пам'яті Михайла Петренка»

З історії створення портрета М. Петренка

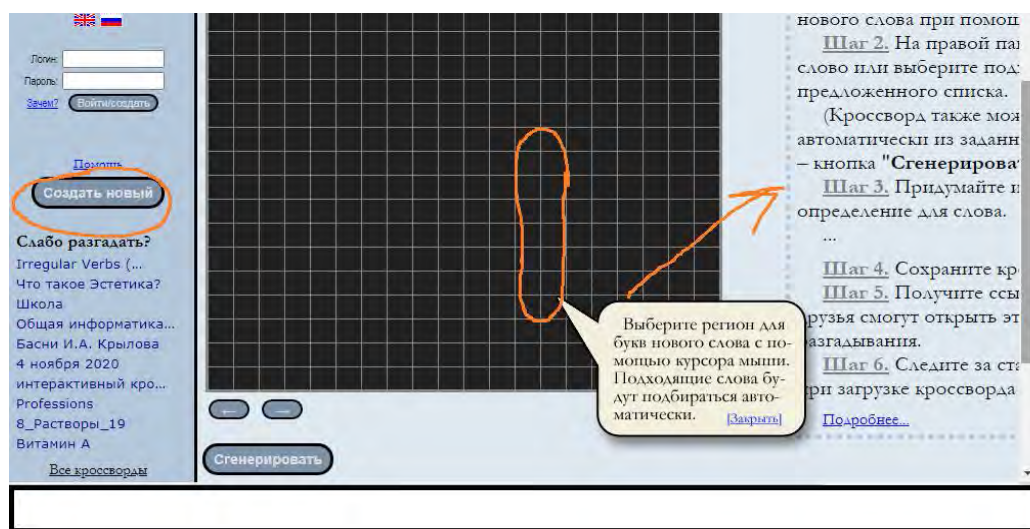

1.10. Онлайн-кросворди

Не заслужено забутими на сучасному уроці є кросворди. Та за допомогою онлайн-сервісів, вони отримують нове «звучання».

Кросворд – це гра-задача, яка полягає у вписуванні літер у перехресні рядки клітинок накресленої фігури так, щоб за горизонталлю та вертикаллю вийшли загадані слова.

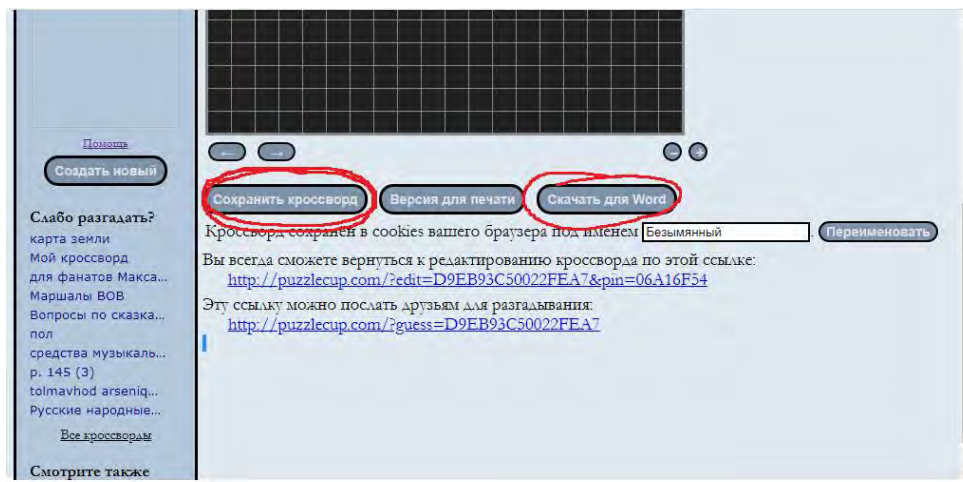
Даний ресурс <https://puzzlecup.com/crossword-ru/> підійде як для вчителів / викладачів так і для учнів / студентів. Вчитель / викладач має змогу створити цілі тематичні портали, де можна не тільки безкоштовно скачати і роздрукувати кросворди для подальшого розгадування, але й розгадувати онлайн інтерактивні інтернет-кросворди. А також самостійно зробити кросворд в цій програмі. Як? Дуже просто: як бачите, є чорне поле. Вам необхідно вибрати область, в яку ви будете вписувати слово. Це можна зробити, натиснувши клавішу мишки або за допомогою тачпада. На панелі поруч вам необхідно ввести слово, яке ви загадуєте в клітинку.

Далі вам необхідно продумати, як буде виглядати ваш кросворд, розподіливши всі слова. Якщо ви не хочете довго сидіти над складанням цього завдання, можна просто ввести всі необхідні слова, і натиснути кнопку «Згенерувати». І програма самостійно вибудує для вас кросворд. Про всі

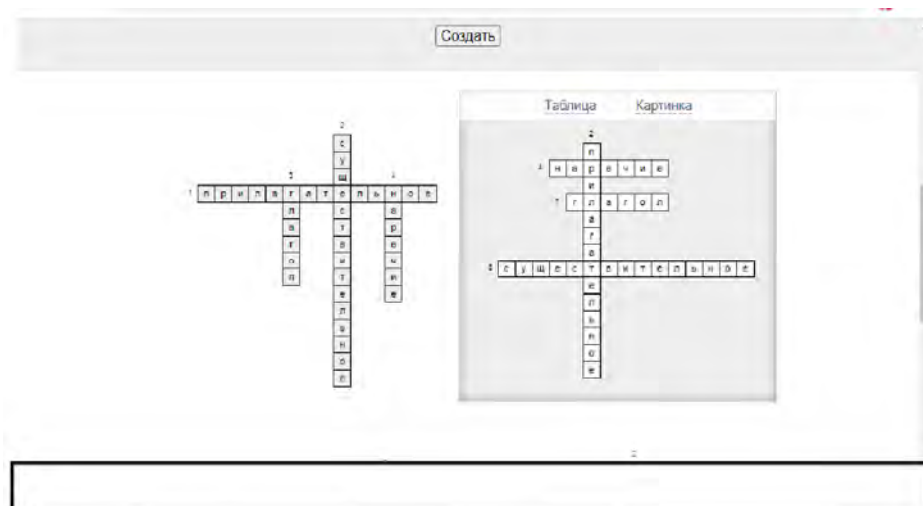
тонкощі використання програмою ви можете прочитати, натиснувши кнопку «Детальніше».

Щоб зберегти створений кросворд, вам потрібно натиснути кнопку «Зберегти».

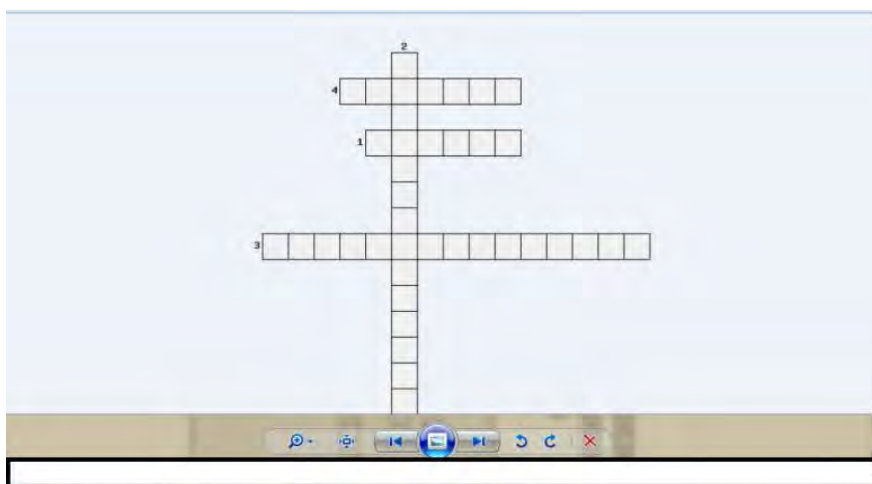

Ще один корисний ресурс: <https://biouroki.ru/workshop/crossgen.html>

Як тільки ви зайдете на сайт, то побачите біле поле «Створити кросворд». Далі вам необхідно ввести список слів, до яких ви підготували питання. Для цього ви заздалегідь повинні підготувати питання до слів і передбачити до них відповіді. Ввести потрібно саме відповіді. Після того, як ви ввели слова, необхідно натиснути кнопку «Створити». На відміну від попередньої програми, тут не потрібно самостійно придумувати розташування. Програма автоматично вибудовує положення слів в кросворді, пропонуючи вам кілька варіантів.

Після того, як програма вам вибудувала кілька варіантів, кросвордів, ваше завдання вибрати один з тих, який подобається найбільше. Далі потрібно натиснути кнопку «Таблиця» або «Картинка». Натискаючи «Картинка», програма автоматично зберігає файл на ваш комп'ютер з збудованим каркасом, але порожніми осередками. Ось так, наприклад, буде виглядати кінцевий результат:

Далі ви можете розіслати кросворд своїм учням / студентам або використовувати його на уроці.

Якщо ви давно шукали сайт, де можна створити не тільки кросворди, а й інші інтерактивні завдання, то ось він: <https://learningapps.org/createApp.php>

Серед численних завдань ви можете вибрати кросворд:

Після того, як ви натиснете «Кросворд», ви перейдете на сторінку, де знадобиться вказати, що вам потрібно створити своє завдання. Для цього потрібно вибрати пункт «Створити нову вправу». Коли ви натиснете цю кнопку, то у вас з'явиться багато фільтрів. Тут можна вказувати ключове

слово, відразу заповнювати всі рядки в форматі «Питання» / «Відповідь», а система автоматично згенерує вам кросворд, який ви потім зможете зберегти. Програма зрозуміла і проста в експлуатації, тут можна не тільки створити свій кросворд, а й інші творчі завдання для учнів. Зручний і візуально приємний інтерфейс допоможе вам швидко вивчити можливості сайту і приступити до створення завдань.

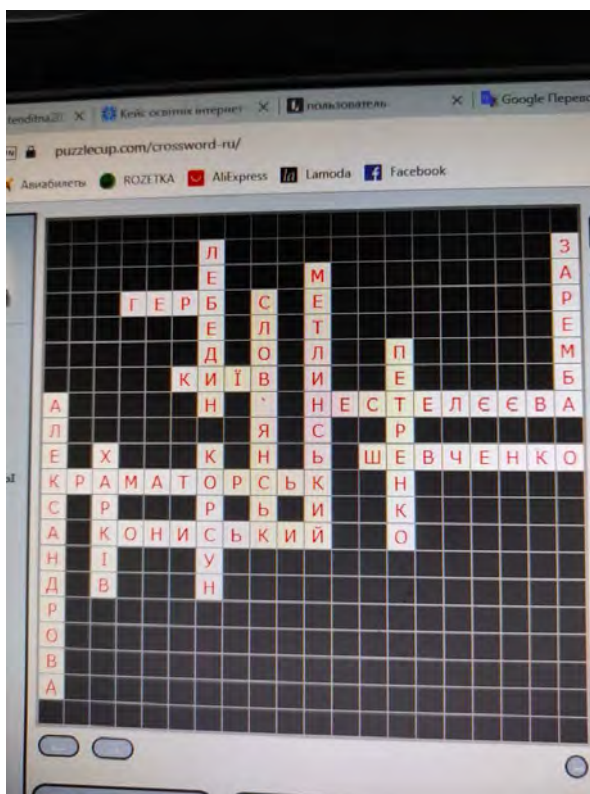
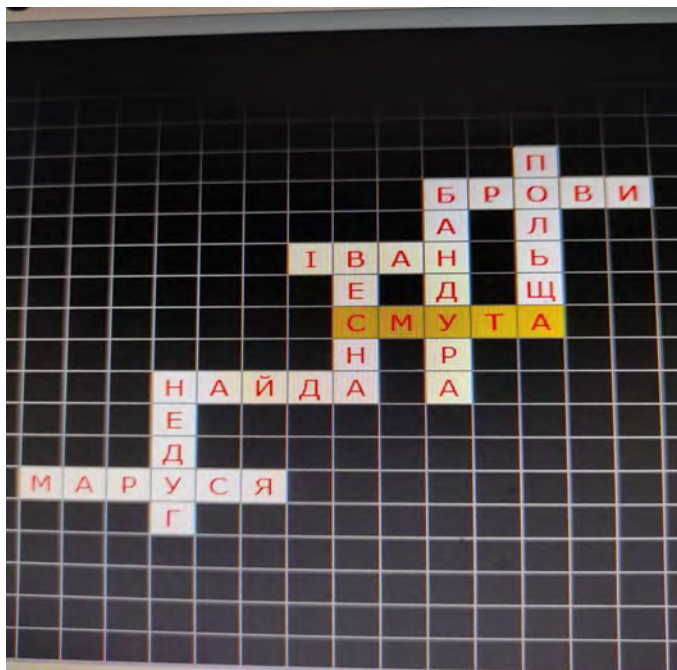
Питання для самоперевірки

1. Що таке кросворд?
2. Поміркуйте про перспективи й можливості використання кросвордів на уроках словесності. Свою думку обґрунтуйте.
3. Назвіть відомі вам онлайн-ресурси для створення кросвордів.
4. Розкажіть алгоритми створення онлайн-кросвордів.

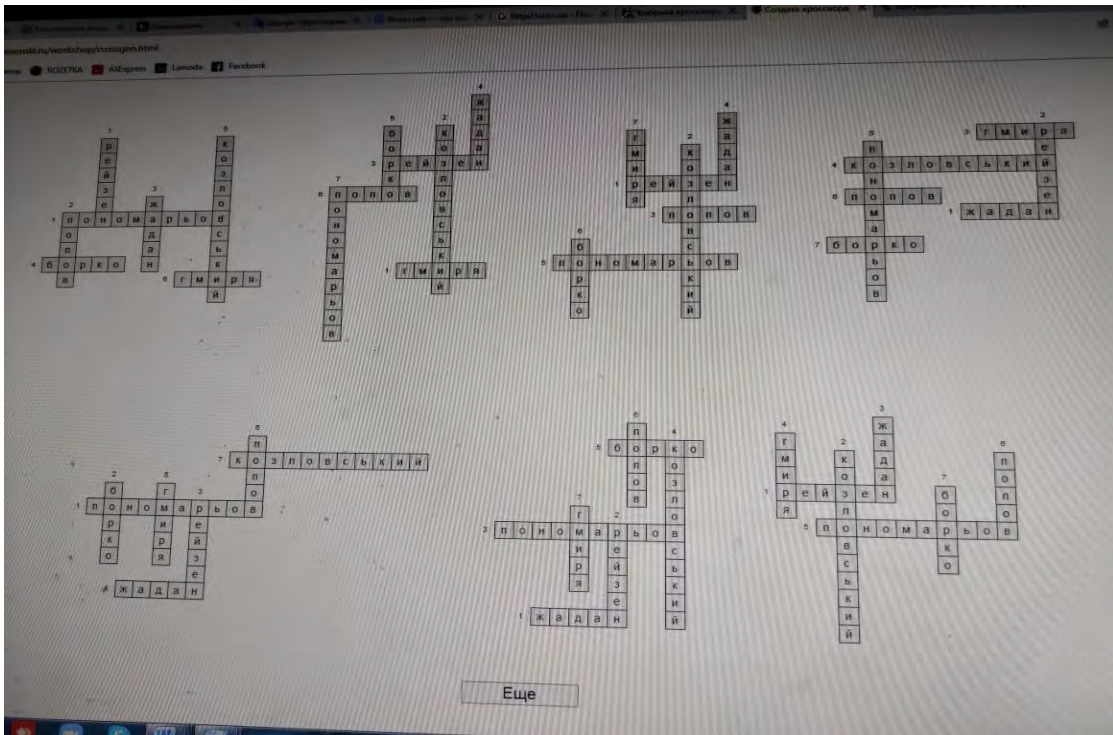
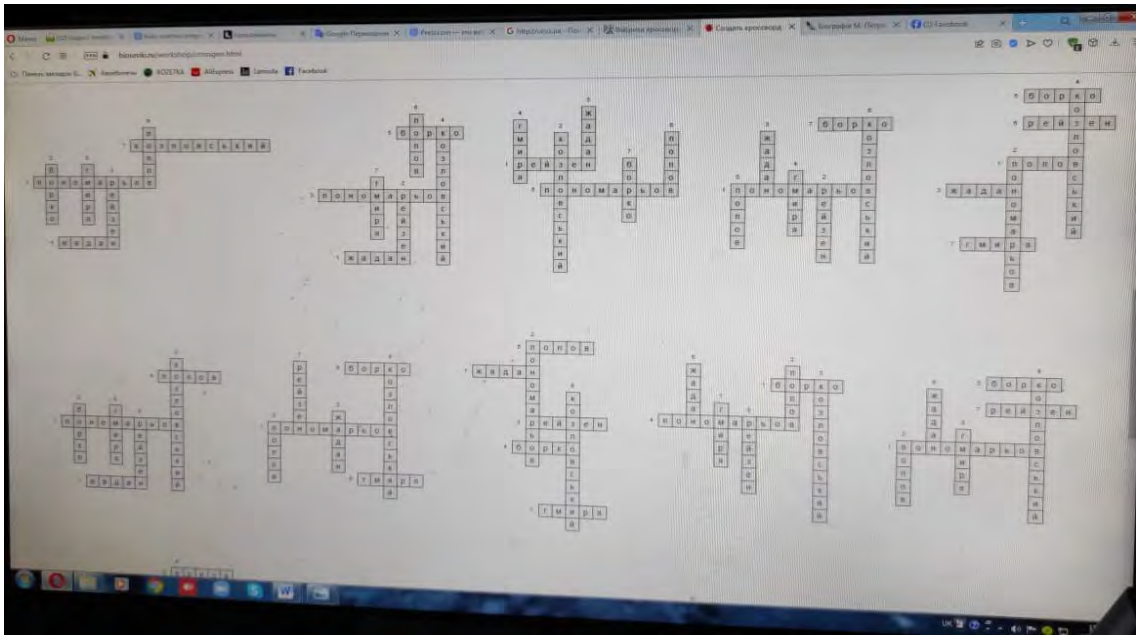
Завдання для самостійної роботи

1. За допомогою онлайн-ресурсів створіть кросворди (самостійно придумайте питання та відповіді) до запропонованих тем: «Географічні назви у творах М. Петренка»; «Власні назви у творах Петренка»; «Родина М. Петренка»; «Літературна творчість М. Петренка».

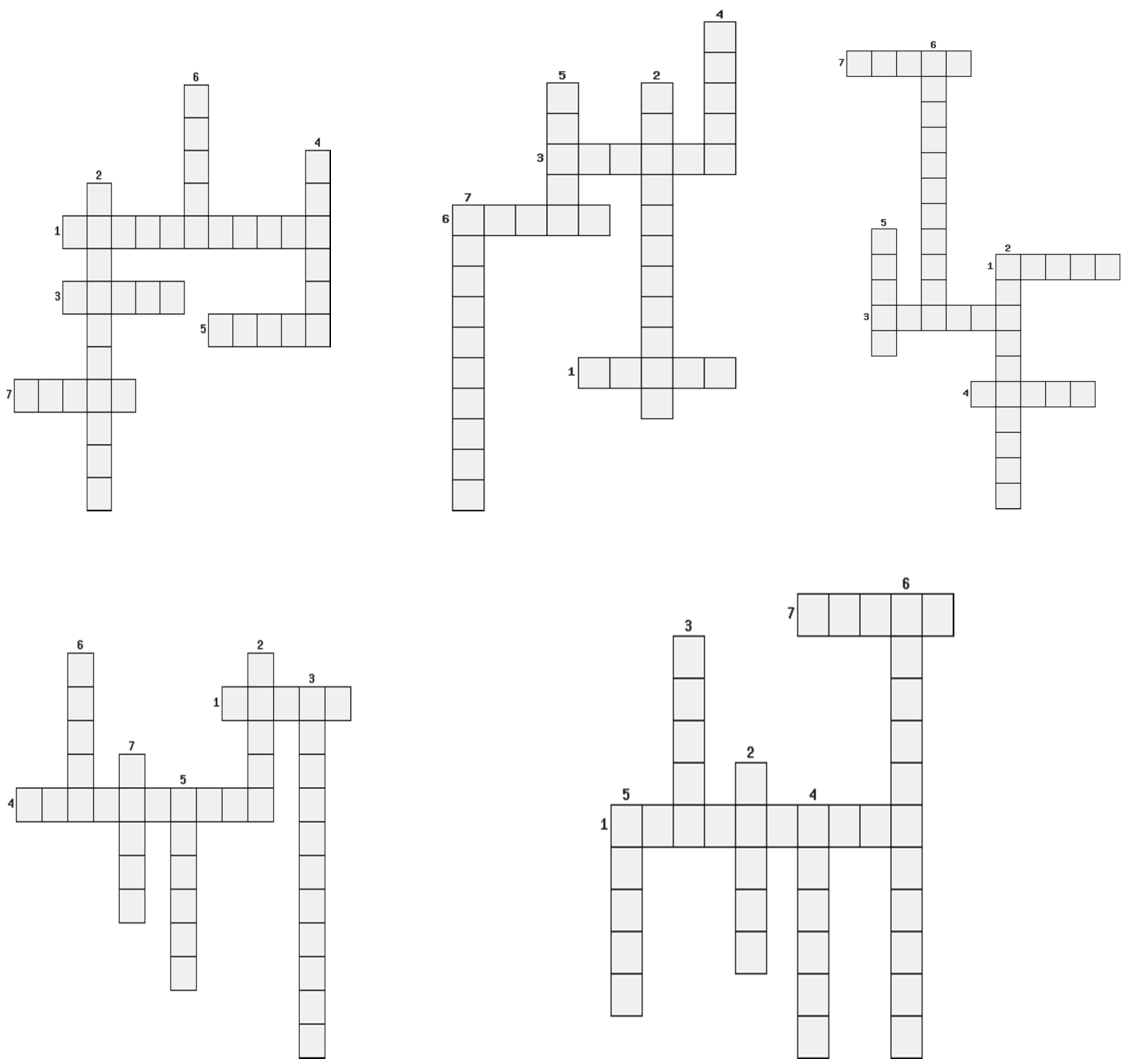
Пропонуємо приклади кросвордів, створених за допомогою онлайн-ресурсів:

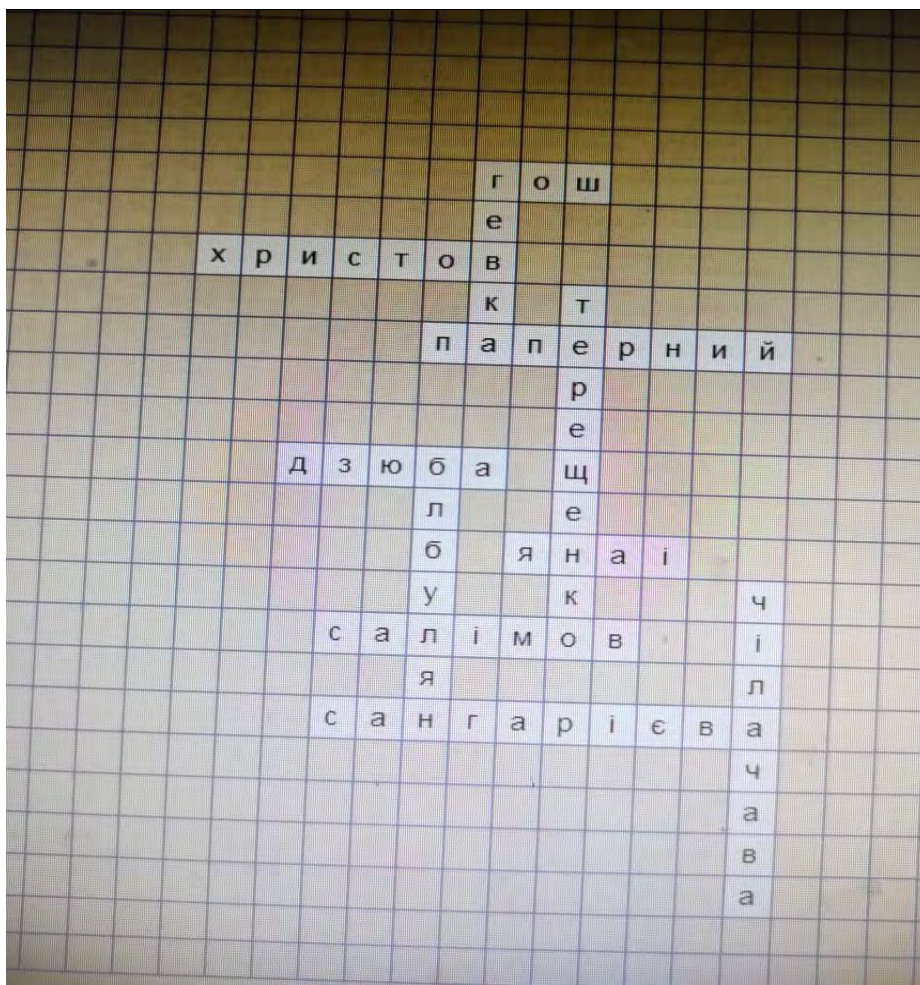
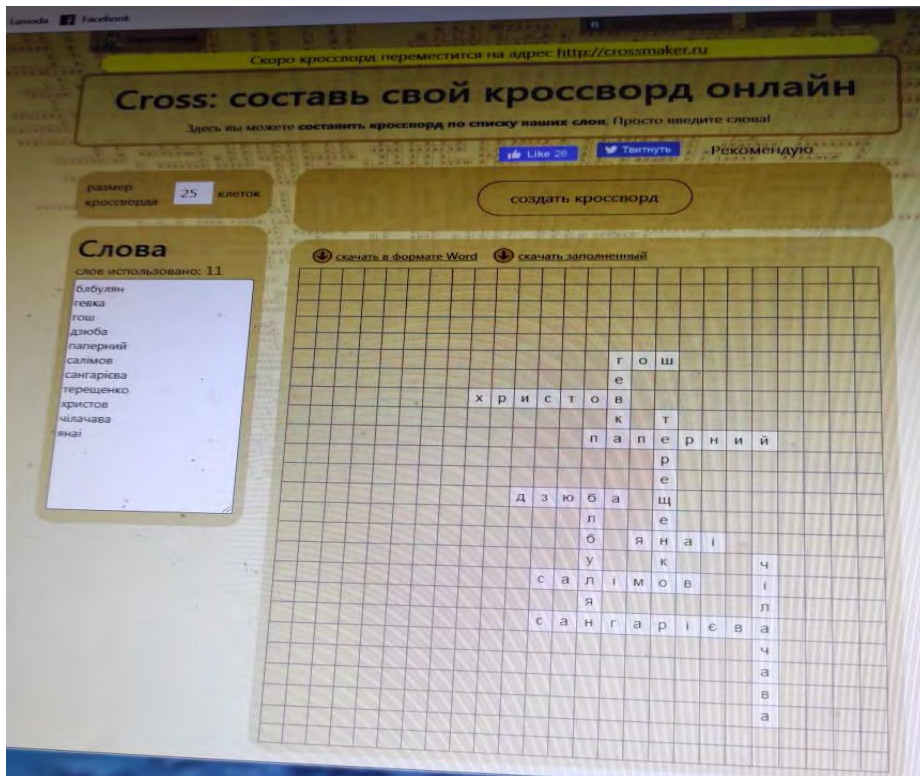
У ресурсі <https://biouroki.ru/workshop/crossgen.html> з поданих слів (виконавці пісні «Дивлюсь я на небо...»): Рейзен, Гмиря, Жадан, Козловський, Борко, Пономарьов, Попов, отримали такі можливі варіанти:

Учні / студенти отримують кросворди (можливий навіть варіант, коли всі учасники отримують різні графічні зображення, але одні й ті самі питання).

Кросворд, створений у ресурсі <https://learningapps.org/createApp.php> може мати такий вигляд. Для питань пропонуємо прізвища перекладачів пісні «Дивлюсь я на небо...» мовами світу (Блбулян, Гевка, Гош, Дзюба, Паперний, Салімов, Сангарієва, Терещенко, Христов, Чілачава, Янаї).

1.11. QR-коди

QR-код – це графічне зображення, в якому зашифрована певна інформація, посилання на сайт чи окрему його сторінку. QR-коди дозволяють отримати миттєвий доступ до будь-якої інформації з мережі інтернет: відео на You Tube, аудіо файли... за допомогою смартфонів.

Із залученням QR-кодів можна зашифрувати невеликий текст чи номер телефону, який можна зчитати навіть без доступу до мережі інтернет.

Переваги:

- ✓ дозволяє отримати миттєвий доступ до закодованої програми;
- ✓ вміщує великі об'єми відомостей у невеликому зображенні;
- ✓ код можна розміщувати на будь-якій рівній поверхні.

Існують спеціальні програми для створення відповідних кодів, так і для миттєвого сканування: <http://qrcodes.com.ua>

Що кодувати?

Надто довге посилання на ресурс Інтернету, потрібний для навчання: відео з YouTube, локацію на Google картах, файл з хмари (Google, Microsoft, Dropbox тощо), профіль (група чи сторінка) в соцмережах, телефонний номер або e-mail.

Приховану підказку для тих учнів, яким складно виконати вправу, розв'язати задачу. Це можуть бути означення, правила та алгоритми, зразки виконаних завдань, відповіді на загадки та багато чого іншого.

Посилання на вікторини, інтерактивні вправи, тести та анкети. Існує ряд інтернет-ресурсів, які автоматично генерують QR-коди-посилання: <https://learningapps.org/>, <http://www.triventy.com/>, <https://www.plickers.com/>, <http://www.classtools.net/> тощо.

Відповіді на завдання вчителя (створюють учні) – текстові повідомлення, відповіді на задачі чи загадки тощо.

Підказки для квесту, розмістивши їх в потрібних місцях навчального закладу.

Оголошення та інструкції на стендах, дошках оголошень (якщо їх надто багато)).

Контактну інформацію на візитній картці вчителя, адміністрації навчального закладу, на бейджах учасників конференцій (семінарів); ідентифікація учнів у віртуальному кабінеті бібліотеки або дистанційного курсу.

Інтерактивну розповідь. Наприклад, учням / студентам потрібно придумати розповідь, що складається з декількох частин – в кінці кожної, як у комп'ютерній грі, буде кілька варіантів продовження. Можна створити інтерактивну версію пісні «Дивлюсь я на небо...» : з першого QR-коду зчитується зав'язка, а продовження можна вибрати самостійно («Скануйте код під номером 2, щоб герою були подаровані крила, або під номером 3, щоб герой перестав бути сиротою).

Як кодувати?

Для створення власного QR-коду знадобиться Інтернет і інформація, яку потрібно закодувати. Серед українських та україномовних ресурсів для створення QR-кодів слід виділити наступні:

<http://qrcodes.com.ua/> (Інструкція по роботі з сервісом).

<http://www.qr-code.com.ua> (Інструкція по роботі з сервісом).

<http://ua.qr-code-generator.com> (Інструкція по роботі з сервісом).

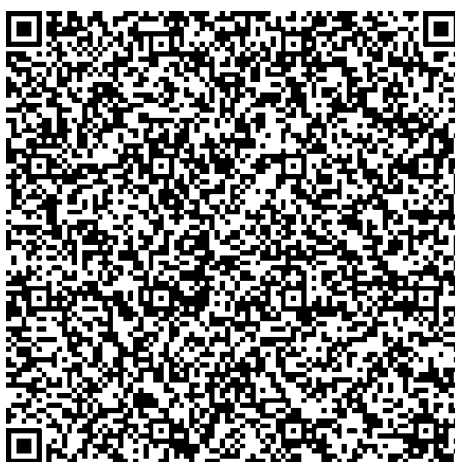
Якщо ж бажаєте скористатися альтернативними варіантами, введіть в рядку адреси вашого браузера таку умову пошуку: «створити QR-код».

Як зчитувати?

Програм для зчитування QR-кодів надзвичайно велика кількість. В більшості сучасних смартфонів вже «вшита» програма зчитування QR-кодів (наприклад, програма «Сканер» в Xiaomi), а функцію розпізнавання цих кодів мають інші популярні додатки (наприклад, Viber). Але якщо програми для зчитування QR-коду немає, необхідно увійти в магазин додатків (для Android – Play Market, для iOS – iTunes).

Тим, у кого немає смартфона, допоможе ряд сайтів, як-от <https://www.the-qrcode-generator.com/scan>, а для тих, хто використовує Google Chrome, достатньо додати розширення з магазину.

Так, повідомлення «Зі Слов'янськом пов'язані не лише радощі М Петренка, але і його особисте горе. Тут він пережив гіркоту нещасливого кохання до Галі – доньки купця Марченка. Батьки одружили її з багатим і знатним нареченим, з яким вона нібито виїхала за кордон. Під впливом цього митець пише вірші про нерозділене кохання. Можливо, це і спонукало М. Петренка створити поезію «Небо», можна зашифрувати так:

Питання для самоперевірки

1. Що таке QR- код?
2. Яка роль QR- кодів на уроках літератури?
3. Озвучте переваги використання QR- кодів на уроках літератури.
4. Назвіть українські та україномовні ресурси для створення QR-кодів.
5. Назвіть інтернет-ресурси, які автоматично генерують QR-коди-посилання.
6. Що потрібно для створення власного QR-коду?

Завдання для самостійної роботи

1. Придумайте інтерактивну розповідь про життя чи творчість М. Петренка, яка б складалася з декількох частин. В кінці кожної з них, як у комп'ютерній грі, створіть кілька варіантів продовження.

1.12. Хмари слів

Хмара слів (хмара тегів, або зважений список) – це візуальне відтворення списку слів, категорій, міток чи ярликів на єдиному спільному зображенні. За допомогою хмар слів можна візуалізувати ключові слова з творів М. Петренка у більш наочний спосіб. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації.

Хмару слів можна легко згенерувати власноруч з використанням спеціальних програм.

1. Word It Out

Word It Out – безкоштовний англomовний сервіс для створення хмар слів, який є одним з найпростіших і зручних у використанні.

Якщо ваша англійська недосконала, у браузері Google Chrome можна налаштувати автоматичний переклад сторінки, будь-якою зручною для вас мовою.

Хто розробник

Сервіс WordItOut був створений спеціалістами компанії Enideo з Великої Британії.

Ключові переваги Word It Out:

- ✓ сервіс є безкоштовним та не потребує реєстрації на сайті;
- ✓ кириличні шрифти не спотворюються при відображенні;
- ✓ можливість обрати на власний смак 2 кольори, в яких буде показано текст та фон;
- ✓ наявність функції обирання орієнтації сторінки та співвідношення сторін зображення;
- ✓ можливість виключати короткі слова із хмари;
- ✓ наявність кнопки випадкових налаштувань, завдяки якій можна генерувати різні варіанти відображення тексту;
- ✓ вільний доступ до скачування власноруч створеної хмари чи її поширення за допомогою посилання.

2. Word Cloud Generation

Word Cloud Generation – англomовний сервіс для створення тегових хмар, який має найбільш зручну інтуїтивно зрозумілу навігацію.

Хто розробник

Сервіс було створено лондонським програмістом, спеціалістом зі створення візуалізацій Джейсоном Девісом у 2004 році.

Ключові переваги Word Cloud Generation:

- ✓ інтуїтивно зрозуміла навігація сервісом;
- ✓ можливість вибору кількості слів, їх величини та кута положення;
- ✓ можливість зміни шрифтів (однак їх назву треба вводити вручну);
- ✓ створену власноруч хмару слів можна роздрукувати безкоштовно у растровому та векторному форматах без реєстрації на сайті.

3. Word Art (Tagul)

Word Art – багатофункціональний англomовний сервіс для створення хмар слів. З його допомогою можна створювати яскраві хмари різної форми. Однак недоліком цієї програми є певне спотворення шрифтів при відображенні кирилиці.

WordArt – програма, яка була створена у 2009 році під назвою Tagul та перейменована у 2017 році.

Ключові переваги Word Art:

- ✓ для створення хмари текст можна або додати вручну, або за вказаним посиланням;
- ✓ розширені налаштування дозволяють змінювати у відображенні хмари ряд параметрів (основну форму, добирати
- ✓ комбінацію з 8 кольорів, шрифти, орієнтування слів, колір фону тощо);
- ✓ можливість відображення певних слів виключно обраним кольором;
- ✓ безкоштовне скачування зображень у форматі jpg чи png (скачування векторного зображення платне).

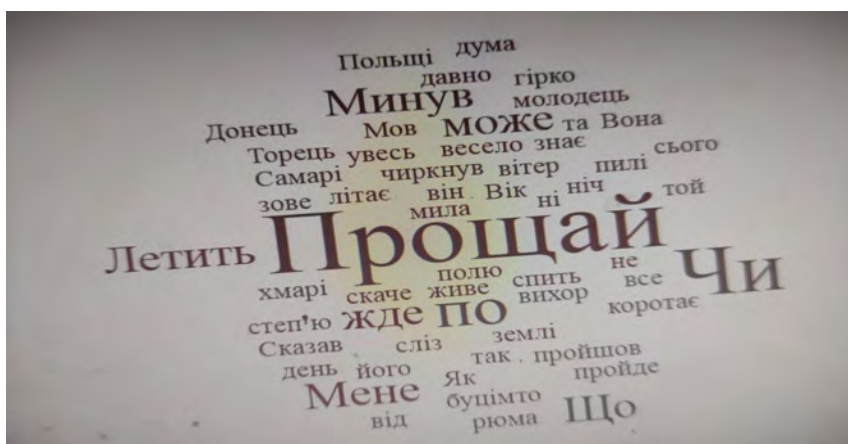
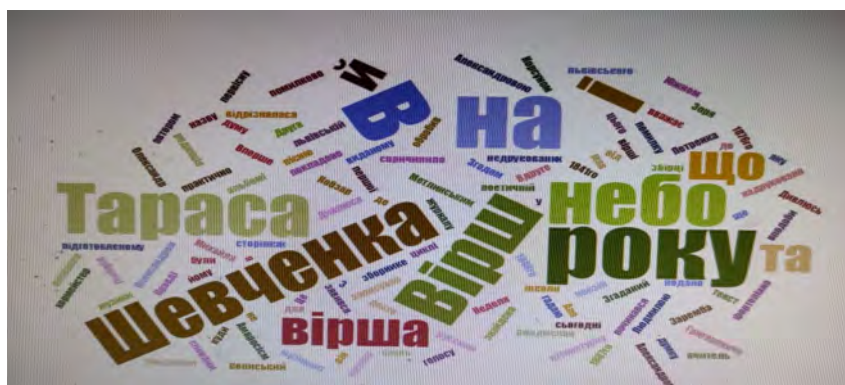
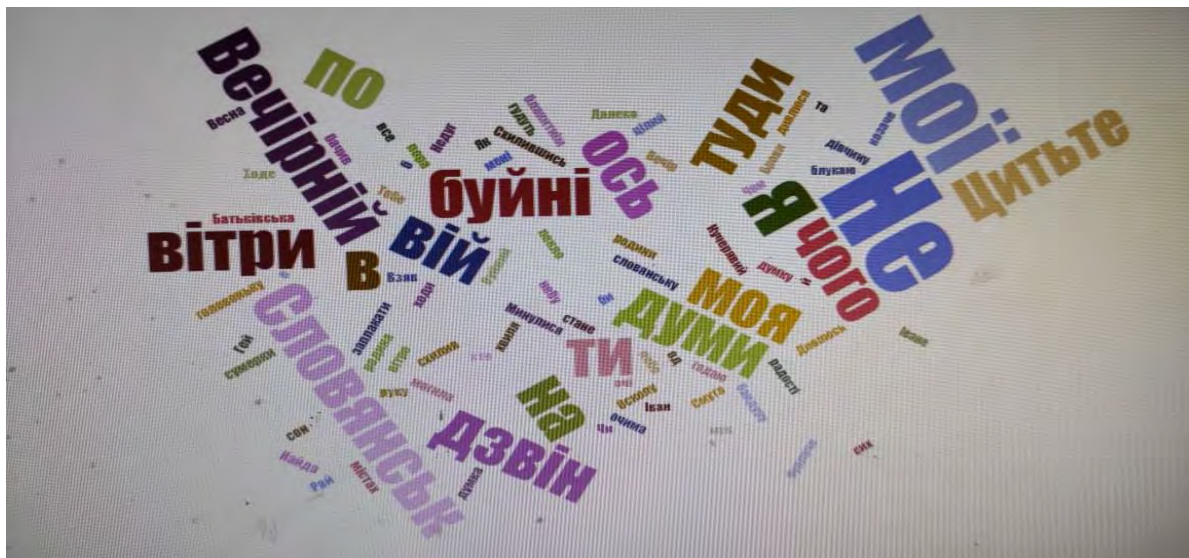
Питання для самоперевірки

1. Що таке «хмара слів»?
2. Назвіть можливості використання хмари слів під час вивчення творчості М. Петренка.
3. Назвіть спеціальні програми для створення хмари слів. Окресліть переваги та недоліки кожної з них.

Завдання для самостійної роботи

1. Згенеруйте власноруч хмару слів з цитат із творів М. Петренка, використовуючи програми **Word It Out**, **Word Cloud Generation** чи **Word Art**.

Приклади хмар слів з цитат до творів М. Петренка

гайдамак
 поїдемо
 Привеземо із України
 сюди добуду був біди Чорних
 тьмяних до ніч нас бачить
 буду **її Не** за таких бачив
 без себе на лихий для
 дівчину Ще по Що Польщі
Ми козак
Як очиць

через
 душу
 все ти їх Коли
 мав **Очі** за
 карі **Віддав**

На не крилля
 стане **землю** гірко
 мого **Чому**
 ще **далеко** привіту
Що горе **Долі мені**
В небо **покинув**
 літати світу
 віслюк
 всім
 вітер
 вогонь
 світло
 гора
 море
 земля
 вода
 повітря
 небо
 земля
 вода
 повітря
 світло
 тепло
 життя
 любов
 радість
 мир
 гармонія
 краса
 мудрість
 доброта
 справедливість
 чесність
 людяність
 повага
 терпіння
 співчуття
 милосердя
 прощення
 надія
 віра
 любов до ближнього
 любов до Божого створіння

1.13. Ребуси

Ребус – загадка, у якій слово або фраза зображені у вигляді малюнків, поєднаних з літерами, цифрами, нотами та іншими знаками. Ребус – одна з найпопулярніших та поширених ігор. Ним можна зашифрувати прислів'я, приказки, уривки з віршів, слова та окремі фрази.

За допомогою чарівного генератора **rebus1.com** одним натисканням кнопки можна перетворити в ребус будь-яке слово чи фразу. Це унікальна розробка україномовного генератора ребусів.

Ключові переваги «Ребуси №1»:

- ✓ генератор ребусів дозволяє зашифрувати окреме слово або речення українською, російською чи англійською мовами;
- ✓ велика бібліотека готових різноматематичних ребусів;
- ✓ довідкова інформація про символи, за допомогою яких створюються головоломки, та історії складання ребусів;
- ✓ пояснення принципів побудови та секретів розгадування ребусів;
- ✓ генерування головоломок відповідно до рівня складності (5-11 класи, студенти).

Фразу з вірша М. Петренка «Дивлюсь я на небо...» «Чому я не сокіл» генератор презентує так:

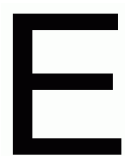
А перший рядок із вірша «Взяв би я бандуру» пропонує закодувати так:

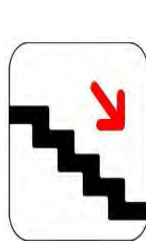
Генератор ребусів **rebus1.com** існує й англійською мовою. Можливий варіант загадування відомих учням / студентам творів М. Петренка англійською мовою.

(«Spring»)

3 =b ,

(«Eyebrows»)

Питання для самоперевірки

1. Що таке ребус?
2. Сформулюйте переваги і недоліки використання ребусів на уроках з української літератури.
- 3.Що вам відомо про розробку україномовного генератора ребусів **rebus1.com**?
4. У чому полягають ключові переваги **rebus1.com**?

Завдання для самостійної роботи

1. За допомогою генератора ребусів **rebus1.com** спробуйте «зашифрувати» один із віршів М. Петренка (на вибір).

Відгадай назви творів М. Петренка

1).

2).

3).

4).

5).

6).

Br

”

”

7).

Відповіді: 1). «Недуг»; 2). «Слов'янськ»; 3). «Весна»; 4). «Найда»; 5). Далеко од родини...»; 6). «Брови»; 7). «Смута».

А тепер ті ж ребуси, але створені за допомогою генератора ребусів:

1).

”

Д,

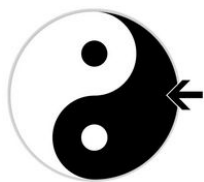
(«Недуг»)

2).

”

В

К

(«Слов'янськ»)

3).

”

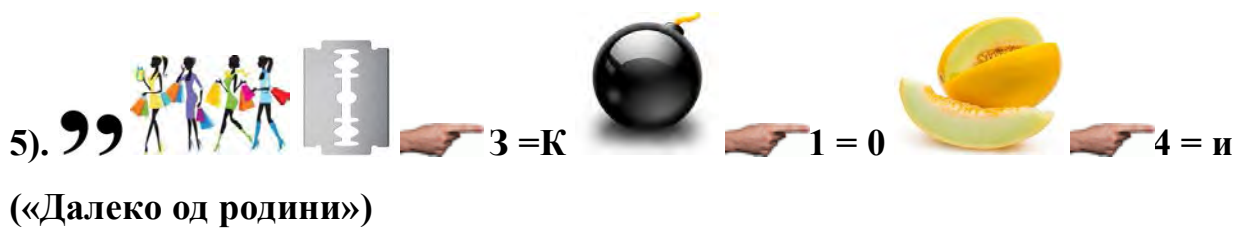

С

”

(«Весна»)

6).

7).

Програма пропонує також кілька варіантів на вказане слово. Наприклад ребуси до твору М. Петренка «Брови».

1.14. Пазли

Пазл – це гра-головоломка, що виглядає як мозаїка, яку потрібно скласти з безлічі фрагментів малюнка різної форми. Є однією з найдоступніших іграшок, що розвивають логічне мислення, увагу, пам'ять, уяву. Пазли дуже корисні для розвитку мислення та пізнавальних здібностей людини.

Зараз існує досить багато різних видів і модифікацій пазлів. Їх складають з одною метою — отримати з розрізнених елементів єдину картину. Пазли поділяються за розміром елементів і розміром початкового зображення. Складність пазла визначає малюнок, але основною ознакою є кількість елементів – чим їх більше, тим пазл більший і складніший. Класичний розмір малого пазлу – 54 елементи (пазли з такою кількістю елементів та більші (до 260)).

Пазли можна класифікувати за такими критеріями, як:

- ✓ кількість елементів
- ✓ розміри зібраної картини
- ✓ типи пазлів
- ✓ матеріал

Jigsawplanet – безкоштовний онлайн-сервіс, за допомогою якого можна створювати власні пазли або збирати пазли-головоломки, вже створені кимось із користувачів, та ділитися ними у соціальних мережах чи вбудовувати у власний сайт.

Ключові переваги Jigsawplanet:

- ✓ велика бібліотека різноманітних пазлів різного ступеня складності;
- ✓ налаштування рівнів складності відповідно до кількості пазлів та необхідності обертання фрагментів зображення;
- ✓ можливість створення власних пазлів із будь-якого зображення (можна обрати кількість пазлів від 1 до 300, форми пазлів та необхідність їх обертання);

- ✓ наявність плагінів, які дозволяють вбудувати створений пазл на сторінку власного сайту чи блогу;
- ✓ можливість відправити пазл-головоломку в соціальні мережі;
- ✓ створення власного профілю, де можуть зберігатися власноруч розроблені пазли та ігри;
- ✓ інтерфейс можна налаштувати однією з 23 мов (але українська не передбачена).

3. Imgonline: обробка світлин та створення мотиваторів

Imgonline – безкоштовний онлайн-сервіс для комплексної обробки світлин із додаванням різноманітних спецефектів.

Ключові переваги Imgonline:

- ✓ надзвичайна кількість зручних онлайн-інструментів для роботи із зображеннями (створення мотиваторів та демотиваторів, розрізання та поєднання світлин, накладання тексту на зображення, зміна розміру, створення 3D із 2D, побудова анімації, колажів та ін.);
- ✓ наявність додаткових інструментів (сканер тексту із зображення, генератор та сканер QR, Штрих-, DataMatrix кодів, конвертер файлів та ін.);
- ✓ інтуїтивно зрозумілий інтерфейс.

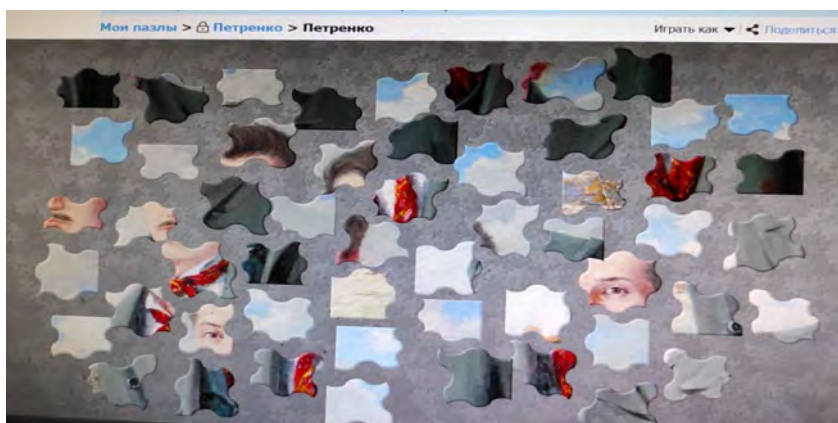
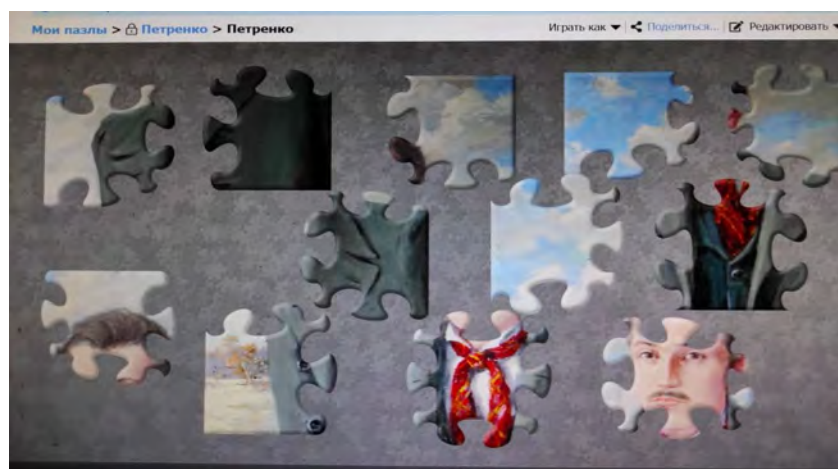
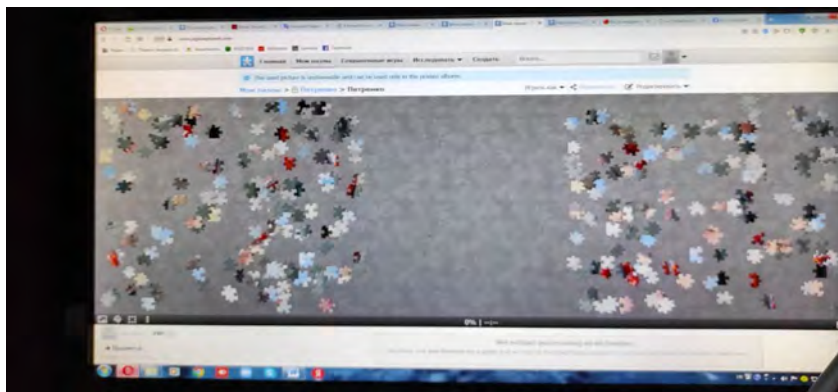
Питання для самоперевірки

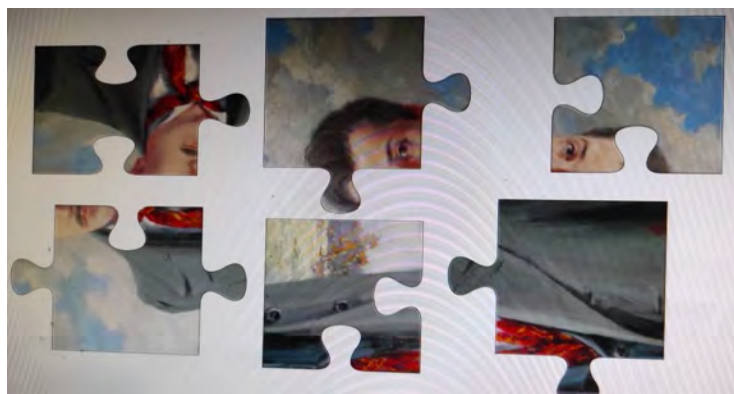
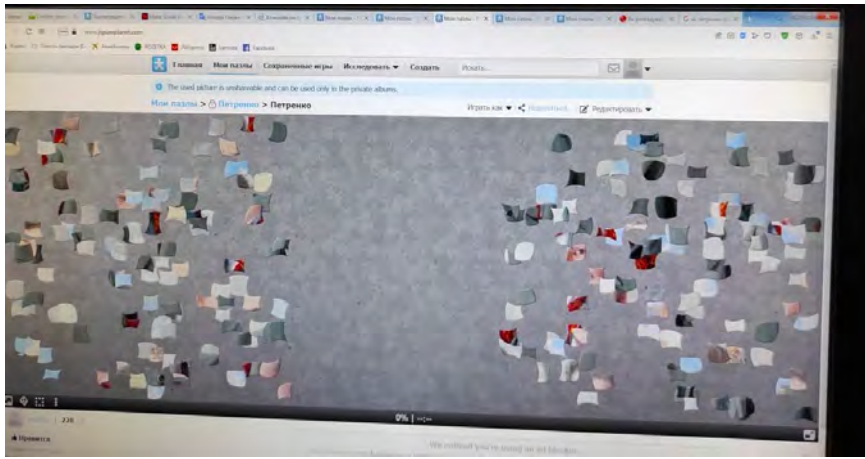
1. Що таке пазл?
2. За якими критеріями класифікують пазли?
3. Розкажіть про онлайн-сервіс, за допомогою якого можна створювати власні пазли або збирати пазли-головоломки.
4. Розкрийте принцип роботи онлайн-сервісу Imgonline.

Завдання для самостійної роботи

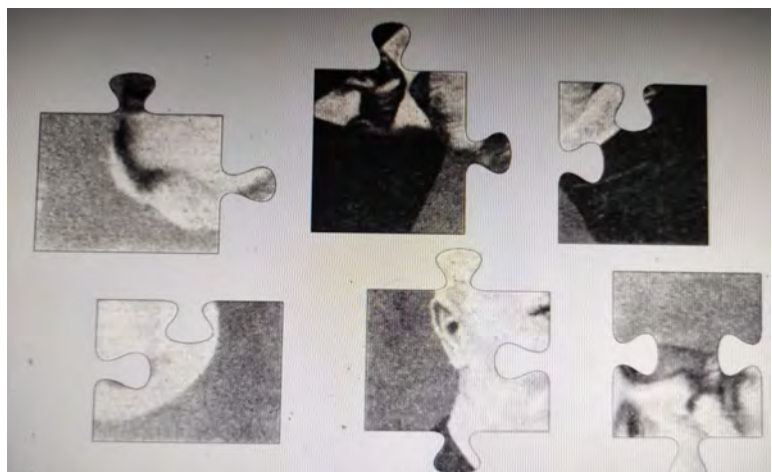
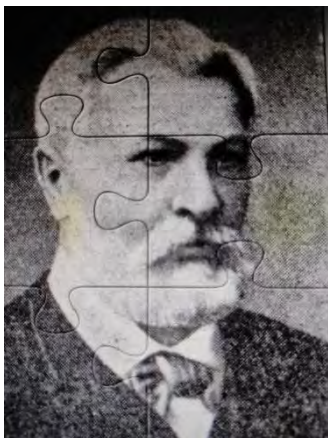
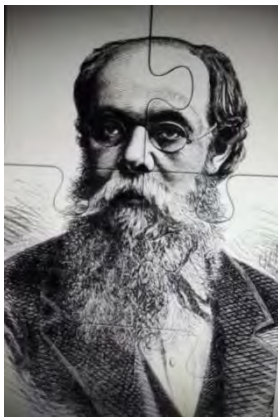
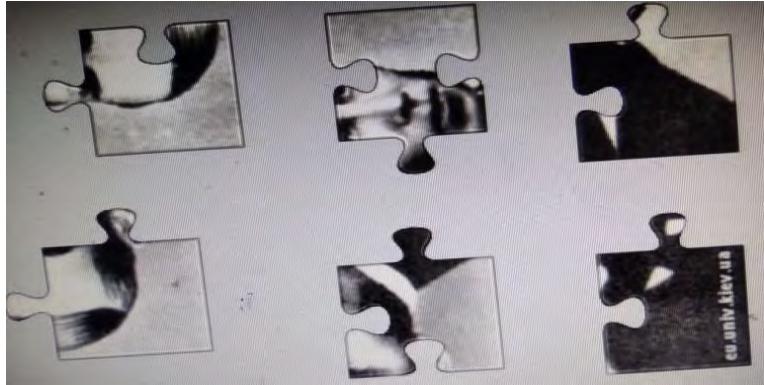
1. Підготуйте доповідь на тему «Види і модифікації пазлів».
2. Створіть пазли до теми «Відомі виконавці пісні «Дивлюся на небо...».

Пропонуємо зразки пазлів «Імовірний портрет М. Петренка», які відрізняються кількістю пазлів та їхньою формою.

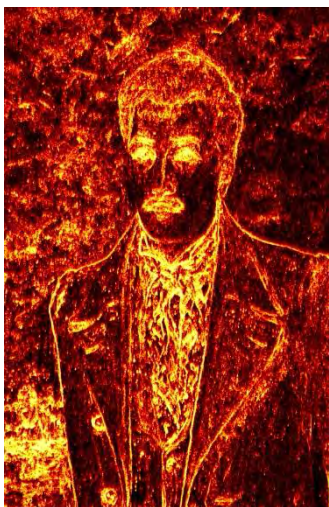
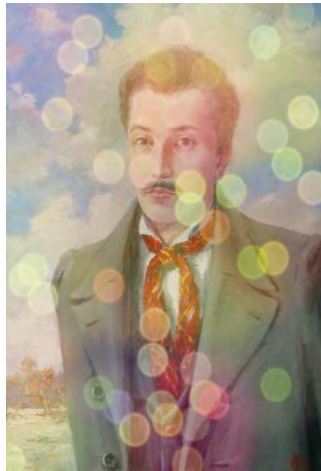
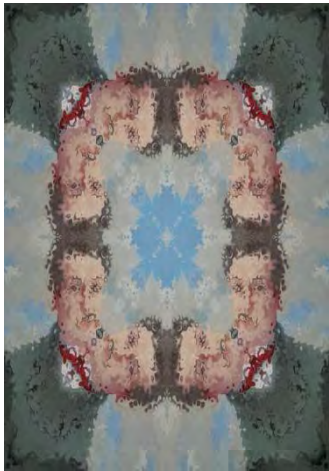

А також пропонуємо приклад гри з використанням пазлів до теми «Михайло Петренко» – склади пазли й назви прізвища тих, хто відіграв вагому роль у популяризації вірша «Небо».

Відповіді: О. Кониський; А. Метлинський; В. Заремба.

Варіанти комплексної обробки імовірного портрету М. Петренка із додаванням різноманітних спецефектів у онлайн-сервісі [Imgonline](http://imgonline.com).

1.15. Онлайн-ресурси, які допоможуть зробити урок інтерактивним

Kahoot!

Kahoot! – це навчальна програма, що складається з ігор. Тут можна зробити серію запитань з кількома варіантами відповідей. Формат і кількість запитань залежать від автора. Є можливість додавати відео, зображення та діаграми.

Kahoot! – це навчальна платформа, за допомогою якої можна проводити інтерактивні заняття та перевірку знань учнів / студентів за допомогою онлайн-тестування. Отримати доступ до неї можна через веб-браузер або додаток Kahoot у Google Play або App Store.

Для того, щоб розпочати роботу на платформі спочатку потрібно зареєструватися та створити обліковий запис. Процедура створення облікового запису виглядає наступним чином: спочатку потрібно перейти на сайт Kahoot.com та обрати у опцію «Зареєструватися безкоштовно» (Sign up for free!). Тоді на сторінці з'явиться можливість обрати одну з чотирьох ролей: вчитель (Teacher), студент (Student), дім (Home) і бізнес (Business).

Потрібно обрати відповідну роль (наприклад, вчитель) і на сторінці з'явиться можливість охарактеризувати місце праці: школа (School), вища освіта (Higher education), шкільна адміністрація (School administration), бізнес (Business) та інше (Other).

Відтак потрібно зазначити свою електронну адресу та створити пароль. Після цього сайт запропонує один з чотирьох варіантів реєстрації: базовий (Basic), який є безкоштовним; плюс (Plus) – вартістю 5\$ з вчителя за місяць; професійний (Pro) – 10\$ за місяць; преміум (Premium) – 15\$ за місяць. Обираємо: отримати базовий варіант безкоштовно (Get Basic for free).

Потім потрібно ввести своє ім'я або ім'я та прізвище (Name), ім'я користувача (User Name) та назву закладу освіти (School name) і натиснути кнопку «зберегти і продовжити» (Save and continue). Відкриється особистий

кабінет користувача, за допомогою якого можна створювати опитування та проводити тестування.

Докладніше ознайомитись з порядком створення облікового запису та тестів можна за допомогою відео: **How To Use Kahoot!/2020**

Навіть базовий доступ до платформи дає вчителю / викладачу досить великі можливості:

- ✓ дозволяє залучати до тестування до 50 учнів / студентів;
- ✓ питання можна створювати самостійно (кнопка *Create* (Створити) у лівому верхньому куті екрану) або використовувати вже готові з банку питань (щоб переглянути весь банк питань потрібно натиснути кнопку *Discover* у верхній частині екрана зліва);
- ✓ можна включити функцію для автоматичного перемішування відповідей у питанні;
- ✓ для візуалізації питання можна користуватися банком зображень, додавати їх до запитань чи використовувати як відповіді;
- ✓ є можливість обмежувати час, що дається учню / студенту для відповіді на питання;
- ✓ можна визначати кількість балів за кожну правильну відповідь;
- ✓ дозволяє дізнатися як відповідав на запитання кожен учень / студент, або будувати діаграми успішності академічної групи.

Типи запитань, які можна створити за допомогою «Kahoot!»

Безкоштовний доступ дає можливість створити лише два типи запитань: вікторина (quiz), тобто питання з «множинним вибором», коли учню / студенту дається кілька варіантів відповідей і він обирає один або кілька правильних, та «вірнo-невірнo» (true or false), коли учню / студенту пропонується два взаємовиключних варіанти відповіді.

Платформа дозволяє проводити тестування двома способами:

✓ віртуальний клас (virtual classroom) – тестування можна пройти разом із учнями / студентами в аудиторії. У цьому випадку питання та варіанти відповідей з'являються на екрані проектора або комп'ютера викладача, а відповідають студенти зі своїх мобільних телефонів або комп'ютерів;

✓ самостійне навчання (for self placed learning) – учні / студенти проходять тестування самостійно, питання та варіанти відповідей з'являються на екрані їхніх комп'ютерів чи смартфонів. Обравши цей спосіб, викладач має можливість встановити дату та період часу, протягом якого тестування буде відкритим.

Для приєднання до тестування учням / студентам необхідно перейти зі свого комп'ютера або смартфона за посиланням kahoot.it, ввести код тестування, а тоді – своє ім'я. Код генерується автоматично після створення тестування і викладач повинен повідомити його учням / студентам завчасно.

Inspiration

Inspiration – програма, що допомагає візуалізувати навчальний процес. Разом з учнями на заняттях можна створювати діаграми, картки та схеми.

Plickers

Plickers – мобільний додаток, який «зчитує» спеціальні картки з відповідями учнів за лічені секунди та виводить статистику на екран телефону вчителя. Додаток використовують для швидкої перевірки, аби дізнатись, чи розуміють учні поняття та чи освоюють ключові навички.

H5P

H5P – полегшує створення, поширення та використання контенту і програм HTML5, дозволяє створювати інтерактивний вміст, який поділятиметься на кілька категорій: ігри, мультимедіа, запитання та соціальні мережі.

TurnItIn

TurnItIn – інструмент, що допомагає педагогам перевіряти роботи учнів на наявність неправильного цитування та плагіату. Програма порівнює їх із найточнішою базою даних для порівняння текстів. Turnitin вказує обсяг матеріалу, який збігається зі змістом бази даних, що дозволяє педагогам дізнатися, яка частка письмової роботи не оригінальна. Збіг виділяється різними кольорами із зазначенням оригінальних джерел.

GGIPHY

GIPHY – безкоштовний англomовний онлайн-ресурс, за допомогою якого можна створювати власні gif-зображення чи використовувати готову базу сайту.

Ключові переваги GIPHY:

- ✓ пошук за ключовими словами чи тегом;
- ✓ створення власного gif-зображення з відео чи добірки малюнків;
- ✓ наявність додаткових функцій (додавання тексту, графіки, зображень поверх основної анімації, вибір стилю тексту та гіфки, обрання часу початку та тривалості анімованого зображення у випадку, якщо гіфка створюється із відео).

Time. Graphics

Time.Graphics – безкоштовний онлайн-сервіс, да допомогою якого можна створювати яскраві й змістовні таймлайни із додаванням фото, аудіо та відеоматеріалів.

Ключові переваги Time.Graphics:

- ✓ інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, який адаптується 7 мовами;
- ✓ швидке створення власного таймлайну у 4-5 кроків;
- ✓ широкий діапазон налаштувань опцій;
- ✓ інтеграція з іншими ресурсами (Google Maps, YouTube, Google Таблиці та інші);

- ✓ експорт готового проекту на комп'ютер, у соцмережі чи вбудування у власний сайт або блог.
- ✓ велика безкоштовна бібліотека проектів стрічок часу інших користувачів.

Thinglink

Thinglink – англomовний онлайн-сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні зображення або відео з нанесенням міток із текстом, посиланням на інші ресурси, зображенням, аудіо, відео та іншим мультимедійним контентом.

Ключові переваги Thinglink:

- ✓ велика база готових інтерактивних зображень, які були створені іншими користувачами, кожен з яких можна копіювати, а потім редагувати копію;
- ✓ широкий діапазон типів проектів (дозволяє створювати інтерактивні схеми, плакати, групові віньєтки, карти мандрівок, віртуальні екскурсії, навчальні посібники та ін.);
- ✓ проект можна редагувати у бідь-який час, використовуючи широкий діапазон опцій налаштувань;
- ✓ інтеграція з іншими ресурсами (YouTube, VimeoVideo, SoundCloud);
- ✓ можливість командної роботи над одним проектом;
- ✓ готовий проект можна зберігати онлайн, його можна поширювати в соцмережах, відправляти на електронну пошту або вбудовувати у власний сайт чи блог;
- ✓ можливість створення власного додатку Thinglink у Facebook.

Фільм-вистава за мотивами драматичної думи М. Петренка «Найда».

URL : <https://youtu.be/LdvdApqRe00>

РОЗДІЛ 2

ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА ПЕТРЕНКА

2.1. З історії виникнення та популяризації пісні «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю...» .

«Дивлюсь я на небо та й думку гадаю...» – пісня на слова українського поета-романтика Михайла Миколайовича Петренка.

Вперше вірш Михайла Петренка, що починався словами «Дивлюся на небо та й думку гадаю...» подано Олександром Корсуном в поетичній збірці «Сніпъ» у 1841 році, де він мав первісну назву «Недоля».

Вдруге вірш з'явився в циклі «Небо» в «Южном русском сборнике», підготовленому й виданому у 1848 році Амвросієм Метлинським. Друга редакція вірша практично не відрізнялася від першої.

У 1876 році думу надруковано у львівській «Правді» в рубриці «З недрукованих ще поезій Тараса Шевченка». Згаданий текст знайдено в альбомі Тараса Шевченка, куди Кобзар інколи записував вірші, що йому були до вподоби. Це і спричинило літературну помилку, яку на сторінках львівського журналу «Зоря» у 1887 році, виправив Олександр Кониський. Але дехто і сьогодні помилково вважає Тараса Григоровича Шевченка автором цього вірша.

Вірш покладено на музику Людмилою Александровою. Згодом музикант, хормейстер і вчитель музики Владислав Заремба обробив пісню Людмили Александрової «Дивлюсь я на небо...» для голосу та фортепіано.

Вірш «Дивлюсь я на небо, та й думку гадаю...» перекладено багатьма мовами. Ці переклади створили Рауль Чілачава (грузинською), Мрідула Гош (бенгальською), Левон Блбулян (вірменською), Антон Паперний (івритом), Юко Янаї (японською), Марсель Салімов і Сергій Дзюба (татарською), Андрій Гевка (словенською), Димитр Христов (болгарською), Оксана

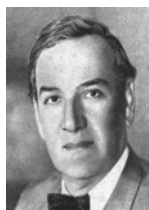
Терещенко (грецькою), Тамара Сангарієва (чеченською) й інші відомі у світі поети і перекладачі.

У 2017 році вийшла у світ книжка «Дивлюся на небо та й думку гадаю» в перекладах мовами світу», яка увібрала в себе 24 переклади – всі відомі на час видання. Перша презентація книжки відбулася у Лебедині, під час урочистих заходів на честь 200-річчя з року народження Михайла Петренка.

Відомі виконавці пісні

Марк Рейзен (1895 – 1992 рр.)

https://youtu.be/S_mQPmUCjxE

Борис Гмиря (1903 – 1969 рр.)

<https://youtu.be/q5jIGhr8zFA>

Іван Жадан (1092 – 1995 рр.)

<https://youtu.be/lXNipnJyodQ>

Іван Козловський (1990 – 1993 рр.)

<https://youtu.be/KnsE9mBSp-U>

Анатолій Солов'яненко (1932 – 1999 рр.)

<https://youtu.be/upTri-oosYM>

Ярослав Євдокимов (1946 р.)

<https://youtu.be/-qO R НУР9U>

Юрій Гуляєв (1930 – 1986 рр.)

<https://youtu.be/l9OXMPBSELk>

Муслім Магомаєв (1942 – 2008 рр.)

<https://youtu.be/eeiOlaXcK-s>

Ігор Борко (1961 р.)

<https://youtu.be/UssVdQ0Dqqw>

Олександр Пономарьов (1973 р.)

<https://youtu.be/H-aqbWOMx4M>

EL Кравчук (1977 р.)

https://youtu.be/zFqtPVja_9k

Версія 1841 року

Дивлюся на небо та й думку гадаю:
Чому я не соколъ, чому не лїтаю?
Чому менї, Боже, Ти крилля не давъ?
Я бъ землю покинувъ и въ небо злїтавъ...
Далєко, за хмари, подальше вїдъ свїту,
Шукать собї долї, на горе привїту,

И ласки у сонца, у зроекъ прохатъ,
Й у свѣтѣ ихъ яснѣмъ себе покохатъ.
Бо долѣ ще з-малу кажусь я нелюбѣй;
Я наймѣт у неї; хлопцюга приплуднѣй:
Чужѣй я у долѣ, чужѣй у людей...
Хѣба хто кохае нерѣднихъ дѣтей?...
Кохаюся лихомъ и щастя не знаю,
И гѣрко безъ долѣ свѣй вѣкъ каратаю;
Й у гѣрѣ спѣзнавъ я, шо тѣлькѣ одна
Далекое небо моя сторона.....
И на свѣтѣ гѣрко! — Якъ стане ще гѣрше,
Я очи на небо — менѣ веселѣше,
И въ думкахъ забуду, шо я сирота —
И думка далеко, висѣко лѣта!....
Такъ дайте же крилля, орлячого крилля!
Я землю покину — и на новосѣлля
Орломъ бистрокрилимъ у небо польну
И въ хмарахъ вѣдъ свѣту на-вѣкъ утону.

Версія 1841 року

Дивлюся на небо, та й думку гадаю,
Чому я не сокил, чому не лѣ таю,
Чому мени, Боже, ти крильлив не дав?
Я землю-б покинув и в небо злѣ тав!
Далеко за хмари, подальше од свѣту,
Шукать соби доли, на горѣ привиту,
И ласки у зѣ рок, у сонця просятъ,
У свѣти ихъ яснимъ все горѣ втопить;
Бо доли ще з-малу здаюся не любѣй,

Я наймит у неї, хлопцюга приплудний;
Чужий я у доли, чужий у людей:
Хиба-ж хто кохає нері дних дітей?
Кохаюся лихом, привиту не знаю,
И гирько, и марно свій вик каратаю,
И в гори спі знав я, що тильки одна —
Далекеє небо — моя сторона.
И на-свити гирько; як стане ще гирьше,
Я очи на небо, мени веселише!
И в думках забуду, що я сирота,
И думка далеко, високо лі та.
Коли-б мени крильля, орлячи ти крильля,
Я землю-б покинув, и на новосі льля
Орлом бистрокрилим у небо польнув,
И в хмарах навик од свита втонув!

Версія приписана Т. Шевченку

Дивлюсь я на небо — та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю?
Чому мені, Боже, ти крила не дав?
Я б землю покинув и в небо злітав,
Далеко за хмари, подальше від світу,
Шукать собі долі, на горе привіту
И ласки у сонця и зірок прохать
И в світі їх ясним себе покохать.
Бо долі ще з-малку кажусь я нелюбий!
Я наймит у неї, хлопцюга приплудний,
Чужий я у долі, чужий у людей!
Хиба ж хто кохає нерідних дітей?

Кохаюсь я лихом и щастя не знаю
И гірко без долі свій вік коротаю.
И в світі гірко, а як стане ще гірше...
Я очі на небо, — и мені веселійше,
И в думках забуду, що я сирота,
И думка далеко, високо літа!
Дайте ж мені криля, орлині криля:
Я землю покину, на небо полину
И в хмарах від світу на віки утону.

Аналіз вірша М. Петренка «Дивлюсь я на небо...»

Тема: зображення прагнення ліричного героя віднайти своє місце в життєвому вирі через власну невизначеність, бідність, сирітство.

Ідея: висловлення співчуття хлопцем, який позбавлений батьківської ласки, піклування і приречений на довічне страждання.

Основна думка: Коли б мені крилля, орлячі ті крилля: / Я землю б покинув і на новосілля / Орлом бистрокрилим у небо полинув, / І в хмарах навіки од світа втону!

Жанр: ліричне страждання.

Віршовий розмір: анапест.

Римування: паралельне.

Рима: чоловіча.

Художні засоби

Риторичні запитання: «Чому я не сокіл, чому не літаю, / Чому мені, Боже, ти крилець не дав?», «Хіба ж хто кохає нерідних дітей».

Риторичні оклики: «Я б змелю покинув і в небо злітав!», «І думка далеко, високо літа!...», «І в хмарах навіки од світа втону!».

Епітети: «ясний світ», «далекее небо».

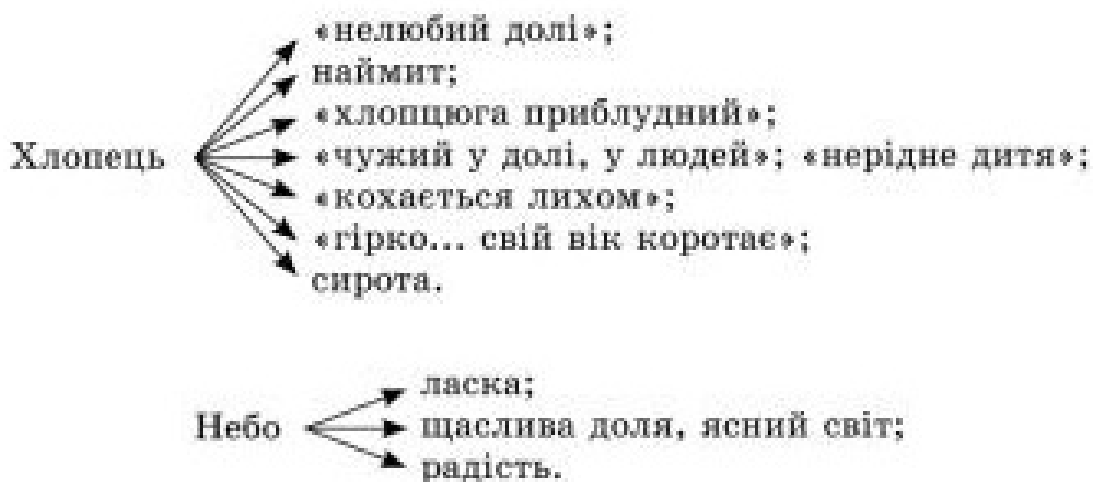
Метафори: «втопити горе», «втонути в хмарах од освіта».

Повтори: «чужий...», «чому...».

Історична основа поезії «Дивлюсь я на небо...»

Зі Слов'янськом пов'язані не лише радощі М. Петренка, але і його особисте горе. Тут він пережив гіркоту нещасливого кохання до Галі – доньки купця Марченка. Батьки одружили її з багатим і знатним нареченим, з яким вона нібито виїхала за кордон. Під впливом цього митець пише вірші про нерозділене кохання. Можливо, це і спонукало М. Петренка створити поезію «Небо».

«Дивлюсь я на небо...» образи поезії

Питання для самоперевірки

1. У якому році і де було вперше надруковано вірш «Дивлюся на небо та й думку гадаю...»?
2. Що вам відомо про другу редакцію вірша?
3. З якою літературною помилкою пов'язана третя публікація вірша?
4. Хто і коли виправив цю помилку?
5. Хто поклав вірш на музику?
6. Вкажіть прізвище композитора, який обробив пісню для голосу та фортепіано.
7. Розкажіть про переклади вірша різними мовами світу.
8. Завдяки кому і з якої нагоди пісня пролунала у космосі? Коли відбулася ця подія?
9. Які художні засоби вірша сприяють увиразненню страждань ліричного героя?

Завдання для самостійної роботи

1. Прослухайте виконання пісні «Дивлюся на небо та й думку гадаю...» відомими виконавцями. Кому з виконавців, на вашу думку, найточніше вдалося відтворити стан ліричного героя пісні? Свою думку обґрунтуйте.

Тестові завдання № 1

1. Хто першим у космосі заспівав пісню «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю»:

2. Назвіть дату, коли відбулася ця подія:

А 21 серпня 1962 року

В 12 серпня 1962 року

Б 12 квітня 1961 року

Г 21 квітня 1962 року

3. На прохання кого вона пролунала?

А М. Хрущова

В В. Глушка

Б С. Корольова

Г М. Янгеля

4. Яку первісну назву мав вірш «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю»:

А «Думка»

В «Пісня»

Б «Небо»

Г «Недоля»

5. Хто вперше його надрукував?

А А. Метлинський

В О. Кониський

Б О. Корсун

Г М. Шашкевич

6. Назвіть рік видання:

А 1840 р.

В 1842 р.

Б 1841 р.

Г 1843 р.

7. Вкажіть назву поетичної збірки:

А «Правда»

В «Сніп»

Б «Зоря»

Г «Южный русский сборник»

8. Назвіть рік другого видання вірша:

А 1845 р.

В 1947 р.

Б 1846 р.

Г 1948 р.

9. Хто його підготував і видав?

А А. Метлинський

В О. Кониський

Б О. Корсун

Г М. Шашкевич

10. Кого помилково вважають автором вірша «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю»:

А Т. Шевченка

В П. Куліша

Б Л. Глібова

Г П. Гулак-Артемівський

11. Хто виправив цю помилку?

А А. Метлинський

В О. Кониський

Б О. Корсун

Г М. Шашкевич

12. У якому році?

А 1878 р.

В 1888 р.

Б 1887 р.

Г 1877 р.

Відповіді

1. А; 2. В; 3. Б; 4. Г; 5. Б; 6. Б; 7. В; 8. Г; 9. А; 10. А; 11. В; 12. Б.

Тестові завдання №2

1. Хто поклав вірш «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю» на музику:

А. Л. Александрова

В. С. Азарова

Б. І. Алексійчук

Г. Н. Андрієвська

2. Хто обробив пісню Людмили Александрової «Дивлюсь я на небо...» для голосу та фортепіано:

А. М. Гозенпуд

В. В. Заремба

Б. К. Бюхнер

Г. О. Герета

3. Назвіть автора перекладу пісні на грузинську мову:

А. А. Церетелі

В. О. Чиладзе

Б. Ш. Руставелі

Г. Р. Чілачава

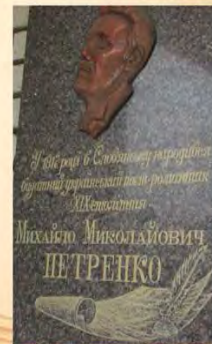
1.3. Пам'ять про М. Петренка на Слов'янщині

Завдання: за поданими матеріалами напишіть повідомлення (реферати, буклети...) про вшанування пам'яті Михайла Петренка

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

1987 року в місті Слов'янську на будівлі бібліотеки відкрито пам'ятну меморіальну дошку з нагоди святкування 170-річчя з дня народження

❁❁❁ 2017 рік ❁❁❁

Жадан
Сергій Вікторович
(м. Харків)

Чорна
Любов Костянтинівна
(м. Покровськ)

Капуста
Микола Миколайович
(м. Донецьк)

ТРК «САТ-ПЛЮС»
(гол. редактор Попова Н.К.,
оператор Тарусін С.В.)
(м. Слов'янськ)

Сасанчин
Роман Васильович
(с. Сапки, Тернопільська обл.)

Центральна
міська бібліотека
імені М.М.Петренка
(директор Л.М.Мамедова)
(м. Слов'янськ)

Вітаємо лауреатів премії імені Михайла Петренка 2020 року

Уже адевіте у Слов'янську присуджується літературно-мистецька премія імені Михайла Петренка, автора відомої пісні «Дивлюсь я на небо...» та інших поетичних творів. Відзначаються особи та організації в номінаціях «Поезія» та «Популяризація життя і творчості М.Петренка». Премія, якою опікується Донецька обласна організація Національної спілки краєзнавців України, започаткована у 2012 році.

Комісія прийняла рішення у 2020 році визнати трьох лауреатів та 5 дипломантів премії імені М.Петренка. Разом з переможецьми 2020 року маємо 42 лауреатів премії імені М.Петренка, з них 40 осіб (25 чоловіків та 15 жінок) та 2 організації: Слов'янська міська бібліотека імені М.Петренка та ТРК «С-Плюс» (м. Слов'янськ).

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 1 (9) від 8.09.2020 р.

засідання комісії з присудження

Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Михайла Петренка:

I. Визнати лауреатами Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу імені М.Петренка 2020 року

у номінації «Поезія» **ХАРИТОНОВУ (ТАЛАЛАЙ) РАЙСУ ПЕТРІВНУ**, поетку, члена НСПУ (м. Київ)

за поетичну збірку «Рівновелика любові»;

у номінації «Дослідження та популяризація життя і творчості М.М.Петренка»

ОМЕЛЬЧЕНКО СВІТЛАНУ ОЛЕКСАНДРІВНУ, доктора педагогічних наук, професора, ректора

Донецького державного педагогічного університету (м. Слов'янськ) та

ТІШАКОВУ (ЦИМБАЛЮК) ГАЛИНУ ІВАНІВНУ, спеціаліста вищої категорії, старшого

викладача Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені

П.Ф.Кривоноса, волонтерку (м. Слов'янськ).

II. Дипломантами Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу імені М.Петренка 2020 року вважати:

1) **ПЕРЕТАТЬКО Тетяну Григорівну** (с. Антонівка Маріинського р-ну Донецької обл.) за підбірку

поетичних творів;

2) **УЗЛЮК Аліну Ігорівну** (с. Антонівка Маріинського р-ну Донецької обл.) за ілюстрацію до

вірша М.Петренка «Думи мої, думи мої...»;

3) **ТЕЦДІТНУ Поліну Миколаївну** (м. Лиман Донецької обл.) за підбірку поетичних творів;

4) **МАГУЛНУ Ксенію Олександрівну** (м. Слов'янськ Донецької обл.) за підбірку поетичних

творів;

5) **РУХЛЕНКО Єлизавету Сергіївну** (м. Торцея Донецької обл.) за підбірку поетичних творів.

III. Згідно «Положення про проведення Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу

ім. М.Петренка» відзначити лауреатів та дипломантів з нагоди Петренківського свята

«Живий у пісні, живий у віках» 22 вересня 2020 р. у Слов'янській центральній міській бібліотеці

імені М.Петренка.

Валерій РОМАНЬКО,

Голова комісії з присудження Всеукраїнської літературно-мистецької премії

імені Михайла Петренка, голова Донецької обласної організації

Національної спілки краєзнавців України, член Національної спілки письменників України.

Тетяна ЛИСАК,

секретар, член НСКУ, Почесний краєзнавець Донецчини.

ЛАУРЕАТИ

Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Михайла Петренка 2020 року:

Харитонова (Талалай) Раїса Петрівна -
поетка, член НСПУ
(м. Київ) -
у номінації «Поезія» - за збірку
«Рівновелика любові».

Омельченко Світлана Олександрівна -
ректорка Донецького державного
педагогічного університету, докторка
педагогічних наук, заслужений
працівник освіти України
(м. Слов'янськ) -
у номінації «Популяризація життя та
творчості Михайла Петренка».

Тішакова (Цимбалюк) Галина Іванівна -
викладач української мови та літератури,
спеціаліст вищої категорії, старший
викладач Слов'янського
багатoproфільного регіонального центру
професійної освіти імені П.Ф.Кривоноса
(м. Слов'янськ) -
у номінації «Популяризація життя та
творчості Михайла Петренка».

*Вірші лауреатів та дипломантів
конкурсу імені Михайла Петренка*

Раїса ХАРИТОНОВА, м. Київ
СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ

Негомінні річки Донбасу,
У них течія -
наче мазнина коліскова:
в листках, солов'ях, зозулях,
ряхливих гайках,
лоскитливих вербах,
дитячих пустоцях,
задушливих травах.
Місяць у них - золотий сазан,
і що не чапля - царця з Шевченка.
Табуи міднопольних сонюхів
прийшов - ось - напакитись,
і вкляно став, зачарований...
У пору свою останню -
одва і сирота -
гостюю у теплих слогахдах
своїх ріки: Дніця,
який ще пам'ятає
оте вересктивне дієча
у вавках, що сурчучами
на літтях і на колінях;
і гонорову дірку,
погач в плече ціловану,
біля багаття ватри,
де кружкома всіх пестила
тонкошляова вкраїнська пісня,
і жинку,
що із останніх сил
спроти потоку
плекла за своїм чоловіком...
О річечко-ріко,
яка ж велика у тебе пам'ять
про маленьке моє життя.

Ксенія МАГУЛА, м. Слов'янськ
ПРИСВЯТА ПОЕТОВІ МИХАЙЛУ ПЕТРЕНКУ
"Дивлясь я на небо та й думку гадаю..."
Земляк мій Петренко писав, пам'ятаю!
За лірку вірша,
За щедру душу,
За справність, за мужність
Віршів невмирущих...
Він мріяв про крила -
Думками лігав,
До щастя й саободи
Він всіх закликав.
Борцем був без зброї і був патріотом,
Він дого своє поклав із народом.
І соколом став,
Полетів в небеса,
А нам зашкідливість
Тих віршів краса.

Поліна ТЕНДІТНА, м. Лиман
ПАНУЄ ОСІНЬ НАД ДОНЦЕМ

Панує осінь над Донцем
Щодня вмиваючи дощем.
Донечка неспіло посухає
Та плин свій ні на мить не зупиняє.
А осінь наступ не збавляє
У щадливі з туманів загоріває,
Опале листя жменями кидає -
Нехай поволі літо забуває.
Перелітні гуси зліт-ки відправляють,
Горлянина слівом присилляють,
Вірлунам дякую ріка:
- До нових зустрічей! Пока!

Тетяна ПЕРЕТЯТЬКО, с. Антонівка
Маринський район
ВИШИВАНКА

Вишивала вишиванку власними руками,
Наче думкою летіла до своєї мами,
Де село, де річка ката, де гаї і поле,
Де ставочок невеличкий з вербами довкола.
Вишивала і співала, як навчила мати,
"Про давнечку, що зуміла хлопця зрятувати.
Як козаку дарували хату на помості,
А сестриця приїздила до братика в гості.
Де щобече соловейко у зеленим гаї,
Де Маруся у садочку грици виглядає,
Як козака через море повезли в неволю,
А дівчина проклінає свою тяжку долю.
Сіпльки вишили узорів рученьки дівочі,
Сіпльки панули думками у безмежні ночі,
Сіпльки плакали ночами, душами страждали,
Сіпльки вміння і терпіння в вишиванку вклали.

Слававета РУХЛЕНКО, м. Торезьк

В котру годину помирають зорі?
Чому бентежить душу сні вночі?
Від серця не відгадані паролі,
Від долі не відгадані ключі.
Так як знайти ці сороквісім дверей?
Яке закляття від очей їх так ховає?
Тані дивакуваті паралелі
Поміж людей веде саме життя.
В котру годину дощ вмиває небо?
Стирає слізю вітер з похмурих ммар...
Народжує день сонце лиш для себе,
Навідріч чи те вважачоки за дар.
Годинки все торочить, мов папуга,
Рахує час, як наче свою власність...
І не впізнати ні ворога ні друга,
Коли думки вириваються у крайність.

Укладач: **В. І. Романько**
Вид-во Б. І. Маторіна. Зам. №1690

Національна спілка краєзнавців України
Донецька обласна організація

ЛАУРЕАТИ
Всеукраїнської
літературно-мистецької
премії
імені Михайла Петренка

м. Слов'янськ
2020

Дивлясь я на небо та й думку гадаю...

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю,
Чому мені, Боже, ти крилець не дав?
Я б землю покинув і в небо злітав.

Далеко за хмари, подальше од світу,
Шукать собі долі, на горі привіту
І ласки у зірок, у сонця просить,
У світлі їх ясним все горе втупить.

Бо долі ще змалку здаюся я нелюбий,
Я наймит у неї, хлопцюза прибудний;
Чужий я у долі, чужий у людей;
Хіба ж хто кахав нерідних дітей?

Кахаюся з лихом, привіту не знаю
І зірко і марно свій вік коротаю,
І в горі спізнав я, що тільки одна —
Далеке небо — моя сторона.

І на світі зірко, як стане ще гірше, —
Я очі на небо, мені веселіше!
Я в думках забуду, що я сирота,
І думка далеко, високо літа.

Нали б мені крилля, орлячі ті крилля,
Я б землю покинув і на новосілля
Орлом бистрокрилим у небо пальнув
І в мрахх навіки от світу атогнув!

Михайло Петренко

22 вересня
12.00-13.30

Центральна бібліотека
ім. М.Петренка
м. Слов'янськ,
пл. Соборна, 2а

ПЕТРЕНКІВСЬКЕ СВЯТО
"ЖИВИЙ У ПІСНІ, ЖИВИЙ У ВІКАХ"

присвячене 203-й річниці від дня народження
українського поета-романтика Михайла Петренка
та вручення 9-ї Всеукраїнської літературно-
мистецької премії ім. М.Петренка

Організатори: **Донецька обласна організація Національної спілки краєзнавців України,**
відділ культури Слов'янської міської ради,
Центральна бібліотека ім. М.Петренка,
Слов'янська міська організація ВУТ "Просвіта"

Тел. для довідок: 0509359560 - Валерій Романько

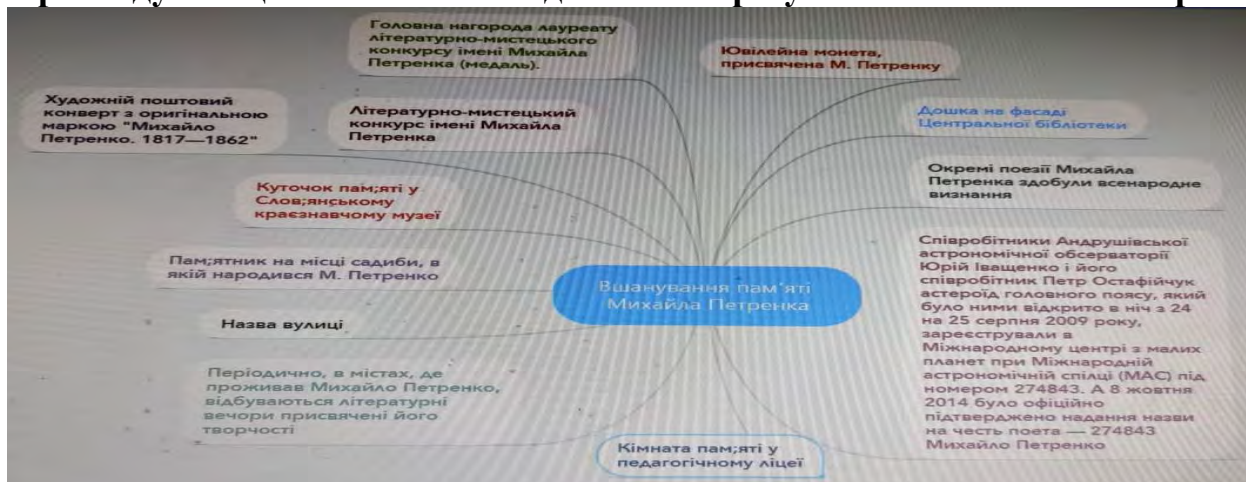
Вікторина «Вшанування пам'яті М. Петренка»

Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Переможець – команда, яка набрала більшу кількість балів

1. З якого року проводиться літературно-мистецький конкурс імені Михайла Петренка (2012 р.).
2. Назвіть організаторів конкурсу (Донецька обласна організація Національної спілки краєзнавців України; відділ культури Слов'янської міської ради; Центральна бібліотека ім. М. Петренка; Слов'янська міська організація ВУТ «Просвіта»).
3. Коли відбувається нагородження переможців (19 вересня).
4. Вкажіть лауреатів цього конкурсу (Роман Сасанчин, Сергій Жадан, Віктор Васильчук, Микола Капуста, Ігор Зоц, Харитонова (Талалай) Лариса, Омельченко Світлана, Тішакова (Цимбалюк) Галина та інші).
5. Де знаходиться музей ім. М. Петренка у Слов'янську (У педагогічному ліцеї є «кімната пам'яті» поета; куточок пам'яті у Слов'янському краєзнавчому музеї).
6. Назвіть варіанти вшанування пам'яті М. Петренка на Слов'янщині (дошка на фасаді Центральної бібліотеки; пам'ятник на місці садиби, в якій народився М. Петренко; камінь, на місці якого буде встановлено пам'ятник видатному поету-земляку; у липні 2012, ім'ям Михайла Петренка названа одна з вулиць нового житлового масиву Веселковий міста Слов'янська.).
7. Головна нагорода лауреату літературно-мистецького конкурсу імені Михайла Петренка (медаль).
8. В якому році була випущена ювілейна монета, присвячена М. Петренку (11 липня 2017 року).
9. До якої серії вона належить («Видатні особистості України»).
10. Що зображено на аверсі монети (На аверсі монети зображено курган, український степ, кам'яну бабу, на якій сидить сокіл, угорі півколом розміщено: номінал — «2 гривні», малий Державний Герб України (під яким рік карбування монети — «2017») напис «УКРАЇНА», логотип Банкнотно-монетного двору Національного банку України).

11. Що зображено на реверсі монети (На реверсі монети на дзеркальному тлі зображено сокола, що летить, і написи: «Дивлюся на небо/та й думку гадаю:/Чому я не сокіл,/чому не літаю,/Чому мені, Боже,/ти криллів не дав?/Я землю б покинув/і в небо злітав!» та «Михайло/ Петренко/ 1817—1862» (унизу).
12. Назвіть авторів монети (Художники: Таран Володимир, Харук Олександр, Харук Сергій. Скульптори: Демяненко Анатолій, Атаманчук Володимир).
13. Коли було введено в обіг художній поштовий конверт з оригінальною маркою «Михайло Петренко. 1817—1862» (До 200-річчя від дня народження Михайла Петренка 17 листопада 2017 року).
13. Що зображено на конверті (На конверті зображено нотний стан; напис: «Михайло Петренко. 1817—1862»).
14. З якого вірша уривок на марці (на марці: текст уривка з вірша «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю...»).
15. Яким тиражом випущено марку (Тираж 400 000 примірників).
16. Назвіть художника марки (Художник Геннадій Задніпр'яний).
17. Вшанування творчості М. Петренка в інших містах (У Києві та Краматорську існує вулиця Михайла Петренка. У 1992 році на будинку в м. Лебедин, де проживав поет, відкрито пам'ятну дошку з написом: «У цьому будинку з 1849 по 1862 рр. жив видатний український поет-романтик Петренко Михайло Миколайович». Харківською міською радою у лютому 2016 р. одну з вулиць міста названо ім'ям Михайла Петренка (перейменована вул. Бауманська, Жовтневий район). Ізюмською міською радою вул. Пархоменка перейменовано на вул. Михайла Петренка (постанова № 126 від 19 лютого 2016 р.).

Правильні відповіді можна відразу виносити на екран для загального перегляду та оцінювання командами своїх результатів і шансів на перемогу.

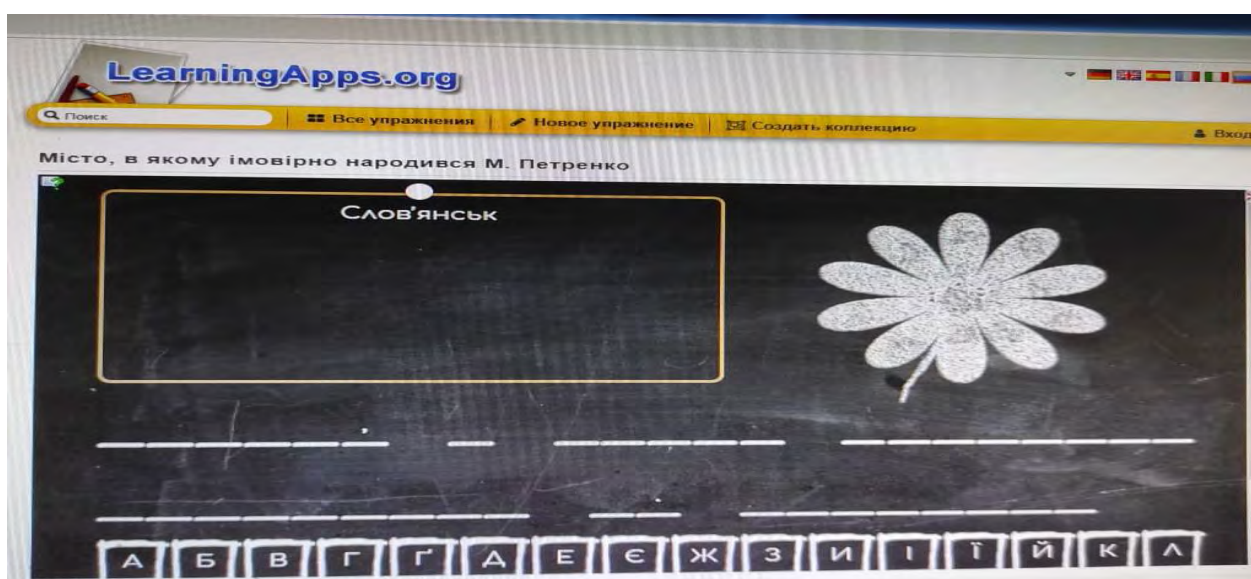

Перевірити знання учнів / студентів пропонуємо за допомогою онлайн-сервісу **LearningApps**.

LearningApps (<https://learningapps.org/>) – онлайн-сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Він є конструктором для розробки, зберігання інтерактивних завдань з різних предметних дисциплін, за допомогою яких учні / студенти можуть перевірити і закріпити свої знання в ігровій формі.

Сервіс LearningApps надає можливість використовувати один із ефективних методів організації активної групової роботи. Пропонуємо, наприклад, шаблон вікторини «Відгадай слово» за аналогією до популярної телегри «Поле чудес».

Вчитель / викладач зашифрує слова на власний розсуд. Це може бути як одне слово, так і декілька слів чи ціла фраза.

LearningApps.org

Поиск Все упражнения Новое упражнение Создать коллекцию Вход

Назвіть організаторів літературно-мистецького конкурсу імені Михайла Петренка

Донецька обласна організація
Національної спілки краєзнавців
України; відділ культури Слов'янської
міської ради; Центральна бібліотека
ім. М. Петренка; Слов'янська міська
організація ВУТ «Просвіта»

Blank writing lines and a keyboard with Ukrainian letters: А Б В Г Г Д Е Є Ж З И І Й К Л

LearningApps.org

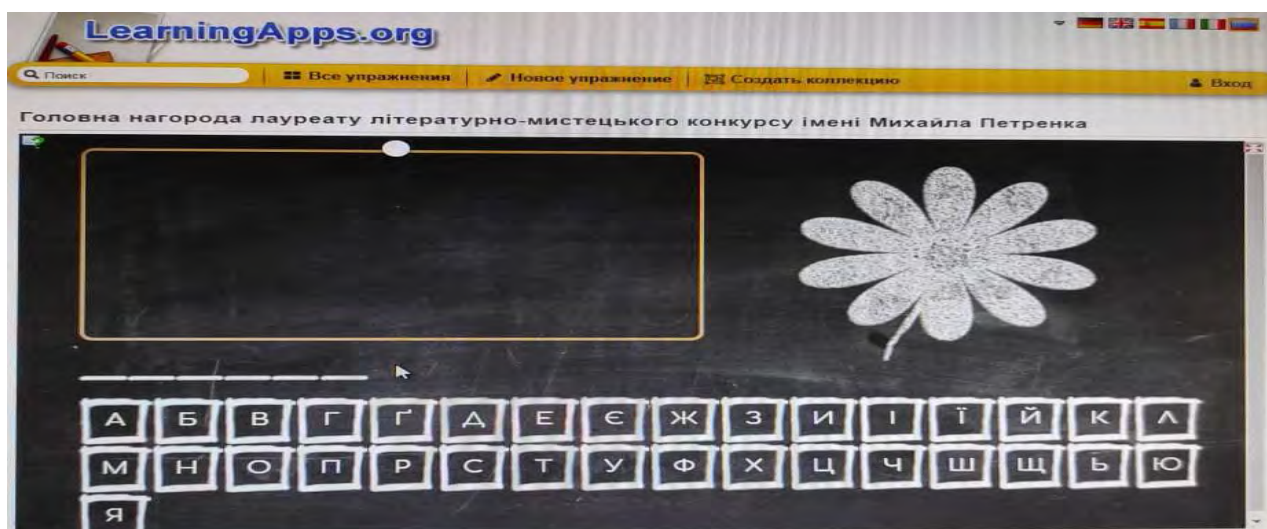
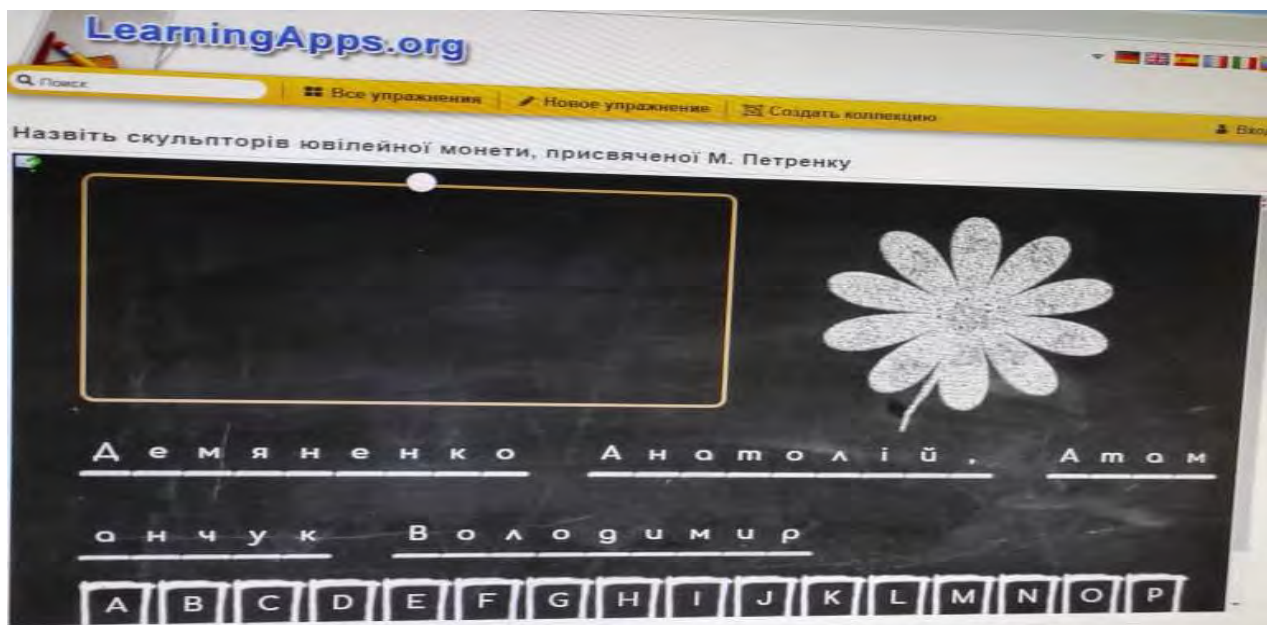
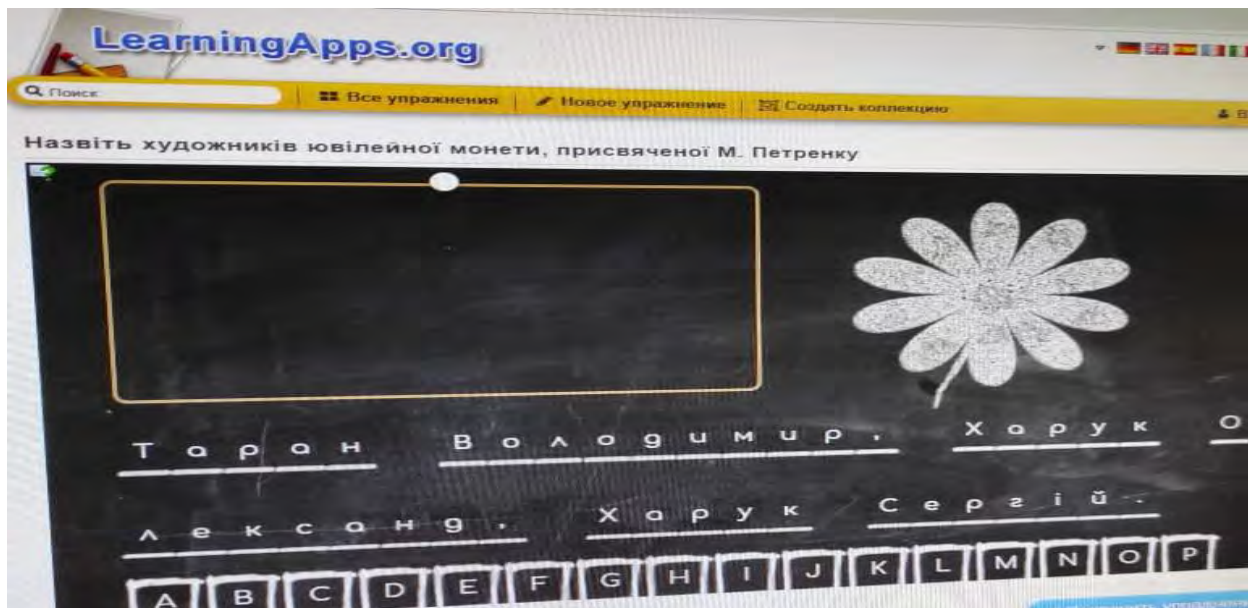
Поиск Все упражнения Новое упражнение Создать коллекцию Вход

До якої серії належить ювілейна монета, присвячена М. Петренку

В у г а н і о с о б и с т о с т і у к р а
ї н и

Blank writing lines and a keyboard with letters: А В С Д Е Ф Г Н І J K L M N O P

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буктрейлер: як створити зі школярами міні-фільм про книгу. URL : <https://naurok.com.ua/post/buktrejler-yak-stvoriti-zi-shkolyarami-mini-film-pro-kniguchasu>.
2. Бьюзен Т., Бьюзен Б. Супермышление. 2-е изд. Минск : Попурри, 2003. 304 с.
3. Вісім онлайн-інструментів для організації цікавих практичних робіт зі школярами. URL : <https://osvitanova.com.ua/posts/1874-9-onlain-instrumentiv-dlia-orhanizatsii-tsikavykh-praktychnykh-robit-zi-shkoliaramy>.
4. Генератор ребусів. URL : http://rebus1.com.ua/index.php?item=rebus_generator&enter=1.
5. Гарна С. Інтерактивний плакат як один із засобів дистанційного навчання зарубіжної літератури. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. 2017. Вип. 5. С. 234–242. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppsf_2017_5_31.
6. Гладка О. М. Використання ІКТ технологій як засіб активізації пізнавальної активності учнів на уроках світової літератури. Сокаль : РМК, 2014. 48 с.
7. Голобородько К. Ю., Ткаченко Н. П. Інтерактивне навчання на уроках української мови та літератури. Харків : Основа, 2007. 176 с.
8. Гордій М. В. Літературний фотоквест. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. №11. С. 64–65. URL : <https://zl.kiev.ua/fotokvesty-dlya-uchniv-5-11-klasiv/?fbclid=IwAR0yCXLMbBm-ldRQp3uKtcI2sOd529Sr-W7b9cxzNZUXeTw3bsuFu8P-4c>.
9. Десять онлайн-ресурсів, що знадобляться на уроках. URL : <https://nus.org.ua/articles/10-onlajn-resursiv-shho-znadoblyatsya-na-urokah/>.
10. Додуляк С. Фотоквест «Слово, що єднає Україну». Вступ. Філологічний калейдоскоп. Блог Світлани Додуляк. 2019. 3 березня. URL: <http://adress0.blogspot.com/2019/03/blog-post.html>.
11. Житеньова Н. В. Сутність візуалізації в навчальному процесі. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*. Серія : Педагогічна. 2013. Вип. 19. С. 18–21. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_ped_2013_19_8/.
12. Землянська А. В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі. *Тренди в освіті* : матеріали міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 34–39. URL : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/3070>.
13. Інструкція по работе с социальным сервисом Plickers. URL : <chrome-extension://mhjfbmdgcfjbbpaeojofohoefgichjai/index.html>.

14. Інтелект-карта: мистецтво мислити ширше. URL : https://osvitanova.com.ua/ckeditor_assets/pictures/14289/content_b7c64737ff0a62cf46ed55028e0d3381.jpg.
15. Інтернет-ресурси для створення хмари слів власноруч. URL : <https://naurok.com.ua/post/internet-resursi-dlya-stvorennya-hmar-sliv-vlasnoruch>
16. Інтернет-ресурси на уроках української мови та літератури. URL : <https://naurok.com.ua/post/internet-resursi-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi>
17. Клименко Жанна. Дива візуалізації, або Як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми. Всесвітня література в школах України. 2019. № 3(453). С. 2–11.
18. Колтунович Т. А., Поліщук О. М. Використання ментальних карт як засобу візуалізації у процесі викладання соціальної психології. *Молодий вчений*. 2019. № 7.1 (71.1). С. 19–26.
19. Cross: составь свой кроссворд онлайн. URL : https://cross.highcat.org/ru_RU/.
20. Літературний фотоквест «Гортаючи сторінки літератури...». Сайт «Всеосвіта». URL : <https://vseosvita.ua/library/literaturnij-fotokvest-gortauci-storinki-tvoriv-26240.html>.
21. Мапа думок. Вікіпедія : вільна енциклопедія. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Мапа_думок.
22. Машкіна В.В. Використання ментальних карт як інноваційних засобів викладання географії. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*: збірник наукових праць. Харків, 2012. Вип. 16. С. 72–76.
23. Метод «Скрайбінг»: яскраве подання навчального матеріалу. URL : <https://naurok.com.ua/post/metod-skraybing-yaskrave-podannya-navchalnogo-materialu>.
24. Михайло Петренко. Небо. URL : <https://youtu.be/rA0USqhjoQg>.
25. Михайло Петренко хронологічна таблиця. URL : <https://dovidka.biz.ua/mihaylo-petrenko-hronologichna-tablitsya/>.
26. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. Київ : Видавнича група, 2008. 352 с.
27. Налаштування дошки Padlet. URL : <https://youtu.be/jrDSHzooCu8>.
28. Обухова Н. Сучасні інформаційні технології. *Відкритий урок*, 2011. № 2. С. 22–23.
29. Освітній тренд: використання інтернет-мемів на уроках. URL : <https://naurok.com.ua/post/osvitniy-trend-vikoristannya-internet-memiv-na-urokah>.
30. Пошук портрета М. Петренка. URL : <https://youtu.be/f5xrzFMguT4>.
31. Применение QR-кодов на уроках. URL : <http://schoolservis.blogspot.com/2015/12/qr-kod-kvest.html>.

32. Ресурс NimeGraphics: як створити інтерактивні стрічки часу. URL : <https://naurok.com.ua/post/resurs-timegraphics-yak-stvoriti-interaktivni-strichki-chasu>.

33. Сайт про Михайла Петренка. URL : <http://www.дивлюсьянанебо.com/sajt-pro-mikhajla-petrenka>.

34. Семеніхіна О. В., Друшляк М. Г. Візуалізація знань як актуальний запит інформаційного суспільства до сфери освіти. *Фізико-математична освіта*: науковий журнал. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. URL : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itpf/2016/.../1480>.

35. Створення дошки Padlet. URL : <https://youtu.be/5I4SqkvZGLA>.

36. Сумщина Incognita. Михайло Петренко: прокурор із душею поета. URL : <https://youtu.be/wPWBjaj1mP8>.

37. Танцерова І. В. Кластер. Фішбоун. Кейс-технологія. URL : <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/klaster--fishboun--keis-tekhnologiya.html>.

38. Умецька Н. Медіаосвіта – сучасна педагогічна технологія. *Відкритий урок*, 2010. № 2. С.14–15.

39. Фільм-вистава за мотивами драматичної думи М. Петренка «Найда». URL : <https://youtu.be/LdvdApqRe00>.

40. Фотоквест. Сайт «Школа під Ратушею». URL : http://yavorivn2.blogspot.com/2019/03/blog-post_33.html.

41. Цимбалюк М. Ю. Використання сучасного програмного забезпечення для візуалізації навчального матеріалу з української літератури у загальноосвітніх навчальних закладів. URL : http://ito.vspu.net/konference15/15_11/Tcumbalyuk.pdf.

42. Ціко І. Шрифтова композиція як вид креолізованого тексту. Портал «Світліт». URL : http://svitlit.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=1161.

43. Щербатюк В., Колган О. Колаж як один із засобів розвитку візуального мислення студентів-філологів. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Гельветика, 2020. Вип. 31. Т. 4. С. 269–275.

44. Щербатюк В. Особливості продукування і використання ментальних карт на заняттях із літературознавчих дисциплін студентами-філологами. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Гельветика, 2020. Вип. 30. Т. 4. С. 284–292.

45. Що таке QR-код та як його використовувати вчителю? URL : <http://teach-hub.com/scho-take-qr-kod-ta-yak-joho-vykorystovuvaty-vchytelyu/>.

Підписано до друку 30.09.2021 р.
Формат 60x84 1/16. Ум. др. арк. 8,0.
Наклад 50 прим. Зам. № 1916.

Видавництво Б. І. Маторіна
84116, м. Слов'янськ, вул. Батюка, 19.
Тел.: +38 050 518 88 99. E-mail: matorinb@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №3141, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України від 24.03.2008 р.
